

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË

RAPORT
MBI
ZBATIMIN E BUXHETIT VJETOR,
SITUATËN MAKROEKONOMIKE DHE FISKALE
GJATË VITIT 2018

Tiranë, Maj 2019

PËRMBAJTJA

1. REZULTATI I BUXHETIT TË KONSOLIDUAR	6
2. PASQYRË E ZHVILLIMEVE MAKROEKONOMIKE	7
2.1 Zhvillimet e fundit ekonomike	7
2.2 Krahasimi me vendet e rajonit	8
3. POLITIKAT FISKALE DHE REZULTATI I MBLEDHJES SË TË ARDHURAVE	11
3.1 Politika fiskale në vitin 2018 dhe efektet në buxhet dhe në ekonomi	11
3.1.1 <i>Tatimi mbi Vlerën e Shtuar</i>	11
3.1.2 <i>Tatimi mbi të Ardhurat</i>	12
3.1.3 <i>Akciza</i>	12
3.1.4 <i>Tarifat Doganore</i>	12
3.1.5 <i>Taksat Vendore</i>	12
3.2 Të Ardhurat e Përgjithshme	12
3.2.1 <i>Të ardhurat nga ndihmat</i>	14
3.2.2 <i>Të ardhurat tatimore</i>	14
3.2.3 <i>Të ardhurat nga pushteti vendor</i>	14
3.2.4 <i>Të ardhurat nga fondet speciale</i>	15
3.2.5 <i>Të ardhurat jotatimore</i>	16
3.2.6 <i>Të ardhurat nga tatimet dhe doganat</i>	16
3.3 Të ardhurat sipas taksave, tatimeve dhe burimeve të tjera	20
3.3.1 <i>Taksimi Indirekt</i>	20
3.3.2 <i>Taksimi direkt</i>	23
4. SHPENZIMET E PËRGJITHSHME	26
4.1 Shpenzimet sipas natyrës ekonomike	26
4.2 Shpenzimet sipas natyrës funksionale	32
4.3 Ndryshimet e ligjit të buxhetit 2018	33
4.4 Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës	34
4.4.1 <i>Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale</i>	36
4.4.2 <i>Arsimi</i>	39

4.4.3	<i>Bujqësia dhe Zhvillimi Rural</i>	44
4.4.4	<i>Infrastruktura dhe Energjia</i>	47
4.4.5	<i>Turizmi dhe Mjedisi</i>	49
4.4.6	<i>Drejtësia</i>	51
4.4.7	<i>Institucionet e Sistemit të Drejtësisë</i>	52
4.4.8	<i>Financat, Ekonomia, Punësimi dhe Arsimi Profesional</i>	53
4.4.9	<i>Mbrojtja</i>	54
4.4.10	<i>Kultura</i>	55
4.4.11	<i>Rendi dhe Siguria Publike</i>	58
4.4.12	<i>Politika e Jashtme</i>	59
4.5	Fondi rezervë dhe Kontigjenca	60
5.	BUXHETI VENDOR	61
6.	MENAXHIMI I BORXHIT PUBLIK	63
7.	RREZIQET FISKALE DHE DETYRIMET KONTIGJENTE GJATË 2018	64
7.1	Sektori Energjetik	66
7.2	Detyrimet e prapambetura (qëndrore)	66
7.3	Koncesionet/PPP-të	68
7.4	Detyrime të tjera Kontigjente	70
7.4.1	<i>Vendimet e Gjykatës së të Drejtave të Njeriut në Strasburg (GJEDNJ)</i>	70
7.4.2	<i>Vendimet e Gjykatës Ndërkombëtare të ARBITRAZHIT</i>	71
8.	SHTOJCAT	72
8.1	Shtojca 1 - Zbatimi dhe monitorimi i parimeve dhe rregullave fiskale	72
8.2	Shtojca 2 – Efektet e paketës fiskale 2018	78
8.3	Shtojca 3 - Të ardhurat e pushtetit vendor	79
8.3.1	<i>Të ardhurat e Pushtetit Vendor dhe kapaciteti fiskal</i>	80

TABELA DHE GRAFIKË

Tabela 1 Produkti i Brendshëm Bruto.....	9
Tabela 2 Norma e papunësisë	9
Tabela 3 Bilanci tregtar	10
Tabela 4 Norma e inflacionit.....	10
Tabela 5 Bilanci fiskal.....	10
Tabela 6 Borxhi publik	11
Tabela 7 Treguesit e të ardhurave kryesore (në miliardë lekë).....	13
Tabela 8 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat (në milionë lekë).....	18
Tabela 9 Performanca e TVSH-së në import: faktorët ndikues 2018 krahasuar me 2017	20
Tabela 10 Performanca e të ardhurave nga akciza: mallrat kryesore 2018 - 2017	21
Tabela 11 Shpenzimet sipas funksionit.....	33
Tabela 12 Realizimi i buxhetit 2018 në disa institucione kryesore qendrore.....	35
Tabela 13 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	36
Tabela 14 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	39
Tabela 15 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.....	44
Tabela 16 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë	47
Tabela 17 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Turzimit dhe Mjedisit.....	49
Tabela 18 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Drejtësisë	51
Tabela 19 Realizimi i buxhetit 2018 për Institucionet e Drejtësisë	52
Tabela 20 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë	53
Tabela 21 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Mbrojtjes	54
Tabela 22 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Kulturës.....	55
Tabela 23 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Brendshme.....	58
Tabela 24 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme.....	59
Tabela 25 Të ardhurat dhe shpenzimet e pushtetit vendor, sipas natyrës	62
Tabela 26 Matrica e riskut	65
Tabela 27 Koncesionet/PPT-të aktive me mbështetje nga buxheti i shtetit (në mijë lekë)	70
Grafiku 1 Shpenzimet e përgjithshme publike ndaj PBB-së	6
Grafiku 2 Të Ardhurat e përgjithshme ndaj PBB & Grafiku 3 Ecuria e zërave kryesore të të ardhurave 2018	13
Grafiku 4 Të ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë), sipas kategorive kryesore	14
Grafiku 5 Të ardhura nga pushteti vendor në vite (në miliardë lekë)	15
Grafiku 6 Përbërja e të ardhurave nga pushteti vendor sipas zërave kryesore në 2018 (në %)	15
Grafiku 7 Të ardhurat nga fondet speciale në vite (në miliardë lekë)	15
Grafiku 8 Përbërja e të ardhurave nga fondet speciale në 2018 (në %).....	16
Grafiku 9 Përbërja e të ardhurave jotatimore në vitin 2018 (miliardë lekë).....	16
Grafiku 10 Të ardhura nga tatimet dhe doganat në vite (në miliardë lekë) dhe në % të PBB-së.....	17
Grafiku 11 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat sipas llojit.....	17
Grafiku 12 Të ardhurat doganore, sipas natyrës (në milionë lekë)	19
Grafiku 13 Të ardhurat tatimore, sipas natyrës së taksave (në milionë lekë).....	19
Grafiku 14 Të ardhurat tatimore, sipas sektorëve (në %).....	19
Grafiku 15 TVSH-ja Brenda vendit, sipas sektorëve (në %)	20
Grafiku 16 Rimbursimi i TVSH-së në vite (në milionë lekë)	21
Grafiku 17 Akciza në vite (miliard lekë)	22
Grafiku 18 Akciza sipas natyrës së mallrave (në %).....	22

Grafiku 19 TAP në vite (në miliard lekë)	23
Grafiku 20 TAP sipas zërave në vitin 2018 (në %).....	23
Grafiku 21 Tatimi mbi fitimin në vite (në miliard lekë).....	24
Grafiku 22 Tatimi mbi fitimin sipas sektorëve në vitin 2018 (në %).....	24
Grafiku 23 Kontribuuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas llojit të biznesit.....	25
Grafiku 24 Kontribuuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas sektorit ekonomik (në %)	25
Grafiku 25 Shpenzimet e përgjithshme korrente dhe kapitale (miliardë lekë) dhe ritmi i rritjes vjetore (në %).....	26
Grafiku 26 Shpenzimet korrente dhe kapitale fakt dhe plan 2018 (në milionë lekë)	26
Grafiku 27 Struktura e shpenzimeve të përgjithshme dhe raporti me PBB-në.....	27
Grafiku 28 Struktura e shpenzimeve korrente (milionë lekë)	28
Grafiku 29 Shpenzimet e personelit në vite dhe ritmi i rritjes (miliard lekë)	28
Grafiku 30 Shpenzimet për interesa në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë).....	29
Grafiku 31 Shpenzimet operative e të mirëmbajtjes dhe ritmi i rritjes vjetore (miliard lekë)	29
Grafiku 32 Shpenzimet për subvencione dhe ritmi i rritjes (miliard lekë).....	29
Grafiku 33 Shpenzimet për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore (miliard lekë).....	30
Grafiku 34 Shpenzimet për ndihmën ekonomike, PAK dhe papunësinë (miliard lekë)	31
Grafiku 35 Shpenzimet Kapitale dhe burimi i financimit të tyre (në miliard lekë)	31
Grafiku 36 Shpenzimet e pushtetit vendor në rritje dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard lekë).....	61
Grafiku 37 Shpenzimet e pushtetit vendor sipas klasifikimit ekonomik (në milionë lekë)	61
Grafiku 38 Stoku i detyrimeve të prapambetura qendrore gjatë vitit 2018 (MEI dhe ministri të tjera), në milion lekë.....	67
Grafiku 39 Ecuria e detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore gjatë vitit 2018 (në milionë lekë).....	68
Grafiku 40 Të ardhurat vendore për periudhën 2017 - 2018	80
Grafiku 41 Të ardhurat sipas burimit, për njësitë e qeverisjes vendore	81
Grafiku 42 Të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor	81
Grafiku 43 të ardhurat nga taksa mbi pasurinë.....	82
Grafiku 44 të ardhurat nga taksa e biznesit të vogël.....	82
Grafiku 45 Të ardhurat nga taksat lokale	83

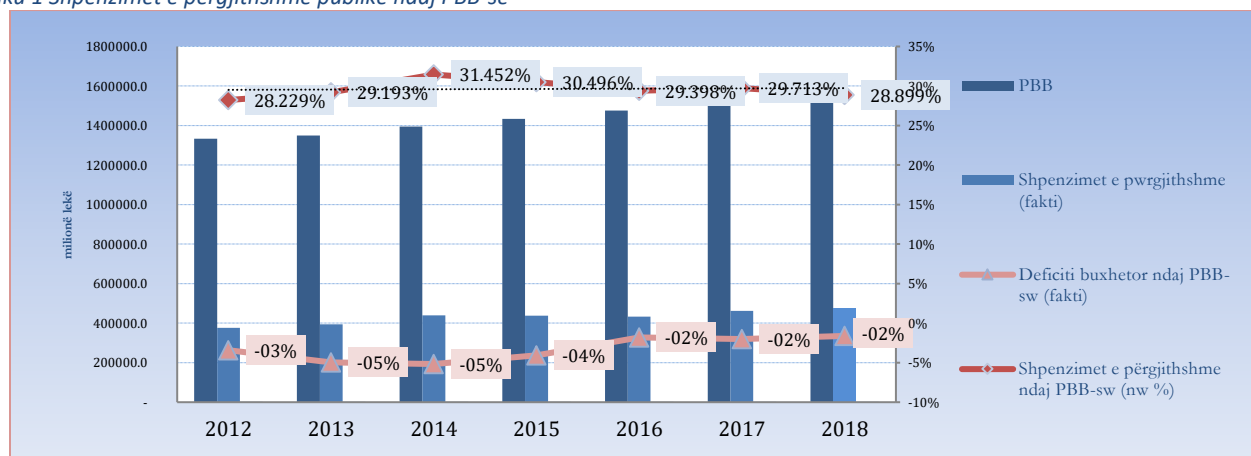
1. REZULTATI I BUXHETIT TË KONSOLIDUAR

PBB-ja nominale u rrit me 4,1% në vitin 2018, duke arritur në 1,648 miliardë lekë. Tregu i punës reflektoi zgjerimin e vazhdueshëm ekonomik, me rritje të punësimit prej 1,4% ose 16 mijë të punësuar më shumë se një vit më parë. Në fund të vitit 2018 numri i të punësuarve në Shqipëri ishte 1,184,413 persona. Rritja e PBB-së u reflektua edhe në rritjen e konsumit privat me mbi 3% në terma realë; ndërsa formimi i kapitalit fiks bruto (investimet totale) u rrit me 2,7%, duke kontribuar me 1,5 pikë përqindje në rritjen ekonomike për vitin 2018. Eksportet e mallrave në Shqipëri u rriten me rreth 20% , ndërsa IHD u rriten me rreth 13% kundrejt vitit 2017. Kontributin kryesor në rritjen e ekonomisë e dhanë industria me +1.64 pikë përqindje; tregtia me shumicë dhe pakicë etj. me +0.82 pikë përqindje; aktivitete shkencore, profesionale dhe teknike +0.46 pikë përqindje; si dhe Bujqësia, pyjet dhe peshkimi dhe Ndërtimi, secila me +0.26 pikë përqindje.

Të ardhurat totale të buxhetit të konsoliduar për vitin 2018 ishin 449,5 miliardë lekë, ose 19,1 miliardë lekë më shumë se një vit më parë. Rritja e të ardhurave të buxhetit të shtetit për vitin 2018, krahasuar me vitin paraardhës ishte rezultat i rritjes së punësimit dhe aktivitetit të biznesit privat dhe rritjes së konsumit të brendshëm; si edhe si rezultat i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Realizimi ishte 9% më i ulët se buxheti fillestar i vitit 2019.¹, kryesisht prej efektit i ndryshimit të kursit të këmbimit të monedhave USD dhe EURO kundrejt monedhës vendase, si edhe uljes së importeve në disa sektorë kyç të ekonomisë si energjia dhe projekti TAP. Të ardhurat u rritën me ritëm më të shpejtë se shpenzimet. Si peshë ndaj ekonomisë, shpenzimet e përgjithshme publike arritën në 28,9% të PBB-së (nga 29,7% në 2017). Në terma nominalë, shpenzimet e përgjithshme publike gjatë vitit 2018 ishin 476,1 miliardë lekë, ose 14,7 miliardë lekë (3,2%) më shumë se në vitin 2017.

Zërat kryesorë që ndikuan në rritjen e shpenzimeve në vitin 2018 ishin rritja e shpenzimeve kapitale për investime, rritja e shpenzimeve për fondet speciale si rezultat i reformës së pensioneve dhe rritja e shpenzimeve për buxhetin vendor.

Grafiku 1 Shpenzimet e përgjithshme publike ndaj PBB-së

¹ Akti Normativ nr. 2, datë 19.12.2018 (i rishikuar)

Borxhi Publik gjatë vitit 2018 përgjithësisht u karakterizua nga një ecuri pozitive, duke qenë në përputhje me buxhetin e planifikuar për vitin 2018 dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit (SAMB).

Në përputhje me objektivat e përgjithshme të qeverisë për konsolidimin e financave publike, niveli i borxhit publik në raport me PBB² për të tretin vit radhazi shënoi rënie. Në raport me PBB borxhi publik u reduktua me rreth 2.9 pikë përqindje. U realizua me sukses huamarrja, e cila mundësoi rifinancimin e borxhit ekzistues dhe financimin e deficitit vjetor të planifikuar. Borxhi publik neto për vitin 2018 ishte 1,097 miliardë lekë, ose 66,6% e PBB-së, në ulje nga 68,7% e PBB-së në vitin 2017. Stoku bruto i borxhit që përfshin dhe likuiditetin për financimin e borxhit për 2019 ndaj PBB-së gjithashtu ra, duke arritur 69,1% në vitin 2018 nga 70,1% në vitin 2017.

2. PASQYRË E ZHVILLIMEVE MAKROEKONOMIKE

2.1 Zhvillimet e fundit ekonomike

Sektori real

Viti 2018 tregoi ritme pozitive dhe përshpejtuese të rritjes ekonomike. Rritja vjetore e PBB-së arriti në 4.1% , rritja më e lartë vjetore që nga viti 2008. Kontributin kryesor në këtë rritje e dhanë: Industria me +1.64 pikë përqindje; Tregtia me shumicë dhe pakicë etj. me +0.82 pikë përqindje; Aktivitete shkencore, profesionale dhe teknike +0.46 pikë përqindje; si dhe Bujqësia, pyjet dhe peshkimi dhe Ndërtimi, secila me +0.26 pikë përqindje.

Sipas shpenzimeve, rritja ekonomike u gjenerua nga kërkesa e brendshme, si konsumi ashtu edhe investimet. Konsumi total u rrit me rreth 2.4% në terma real me një kontribut prej rreth 4.4 pikë përqindje në rritjen ekonomike, ndërsa konsumi privat u rrit me rreth 3.04% në terma real, duke kontribuar me 4.8 pikë përqindje. Gjithashtu, formimi i kapitalit fiks bruto (investimet totale) gjatë vitit 2018 u rrit me rreth 2.7% duke dhënë një kontribut prej rreth 1.5 pikë përqindje në rritjen ekonomike të PBB për vitin 2018. Ndërkohë që kërkesa e huaj neto kishte një kontribut negativ në rritjen totale të vitit 2018 prej rreth 1.8 pikë përqindje.

Tregu i punës reflektoi zgjerimin e vazhdueshëm ekonomik. Në fund të vitit 2018, shkalla e papunësisë ra në 12.3% për popullsinë 15 vjeç e lart, ndërsa për grup-moshën 15-64 vjeç, shkalla e papunësisë ra në nivelin 12.8% niveli më i ulët që nga tremujori i parë i vitit 2012. Ritmi vjetor i rritjes së punësimit për popullsinë 15-64 vjeç, nga tremujori i katërt i vitit 2017 në tremujorin e katërt të vitit 2018 ishte 1.4% ose me rreth 16 mijë të punësuar. Shkalla e pjesëmarrjes së fuqisë punëtore vazhdoi të rritet, duke arritur në 68.7% krahasuar me 67.4% që ishte në tremujorin e katërt të vitit 2017. Në fund të vitit 2018 numri i të punësuarve në Shqipëri ishte 1,184,413 persona.

² Referuar të dhënave në “Kudrin Makroekonomik dhe Fiskal për 2020-2022”, miratuar me VKM nr.4 datë 09.01.2019

Sektori monetar

Gjatë vitit 2018, *inflacioni mesatar* rezultoi 2.0%, ndërkohë inflacioni i fund-vitit rezultoi 1.8%. Kontributin më të lartë në inflacionin e kishin:

- (i) *“Ushqime dhe pije jo alkoolike” me një rritje vjetore të çmimit prej +2.8%*
- (ii) *“Argëtim dhe kulture” me rritje vjetore të çmimit prej +2.7%*
- (iii) *“Pije alkoolike dhe duhan” me rritje vjetore të çmimit prej +2.5%*
- (iv) *“Qera, ujë, lëndë djegëse dhe energji” me një rritje vjetore të çmimit prej +2.2%*
- (v) *“Transport” me një rritje vjetore të çmimit prej +1.4%*

Në vitin 2018, *stoku total i kredive bankare* pati një rënie me x.x% krahasuar me vitin 2017. Stoku i kredive në lekë shënoi rënie prej 1.7%, ndërsa ai në valutë rënie prej 4.7%, krahasuar me muajin dhjetor të vitit të kaluar. Pjesa më e madhe e kontributit në rënien e stokut total të kredisë gjatë kësaj periudhe ka ardhur prej kredive akorduar bizneseve.

Stoku i kredive akorduar bizneseve deri në muajin dhjetor të vitit 2018 shënoi rënie prej 5.1% krahasuar me dhjetorin e vitit 2017, duke kontribuar negativisht me 3.1 pikë përqindje në ndryshimin e stokut total të kredisë. Stoku i kredive akorduar korporatave jofinanciare publike për muajin dhjetor të vitit 2018 ka shënuar rënie me 31.3% krahasuar me dhjetorin e vitit 2017, me kontribut negativ prej 1.7 pikë përqindje. Ndërkohë, zhveshur nga efekti e fshirjes nga bilancet të kredive me probleme si dhe efektit të kursit të këmbimit, kredia për ekonominë u rrit me mbi 5% gjatë 2018. *Monedha shqiptare* është forcuar kundrejt euros në tregun e brendshëm financiar. Kryesisht kjo është rrjedhojë e përmirësimit të fundamenteve të ekonomisë, vecanërisht pozicionit të jashtëm të saj. Përgjatë vitit 2018, kursi i këmbimit Lek/Euro arriti mesatarisht në nivelin e 127.59, ndërsa kursi ndaj dollarit Lek/Dollar arriti në 107.99.

Sektori i jashtëm

Eksportet e mallrave për periudhën janar-dhjetor 2018 shënuan një rritje prej 13.7% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Kontributi pozitiv në rritjen e eksporteve totale ka ardhur kryesisht nga kategoritë “Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike” dhe “Materiale ndërtimi dhe metale” me respektivisht 4.9 dhe 3.4 pikë përqindje, si dhe kategoria “Teksitle dhe këpucë” e cila pati një rritje prej 5.4% me një kontribut prej 2.3 pikë përqindje në rritjen totale të eksporteve.

Importet e mallrave për vitin 2018 u rritën me 2.4% krahasuar me vitin 2017. Kategoritë që kanë ndikuar më shumë në rritjen e importeve totale janë: “Makinëri, pajisje dhe pjesë këmbimi” me 1.3 pikë përqindje, “Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike” me 0.4 pikë përqindje, “Materiale ndërtimi dhe metale” me 0.3 pikë përqindje. Rrjedhimisht, gjatë periudhës janar-dhjetor 2018, defičiti i bilancit tregtar është përmirësuar me 6.3% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Shkëmbimet tregtare për vitin 2018 me vendet e BE zënë 65.9% të gjithë tregtisë. Në periudhën janar-dhjetor 2018, eksportet drejt vendeve të BE-së zënë 76.3% të eksporteve gjithsej dhe importet nga vendet e BE-së zënë 60.8% të importeve gjithsej. Partnerët kryesorë tregtarë janë Italia (34.1%), Greqia (6.9%), Gjermania (6,6%) dhe Kina (6.3%).

Për vitin 2018, Bilanci i Pagesave shënoi rritje, duke arritur vlerën +371.8 milion euro, nga +185.3 milion euro që ishte në të njëjtën periudhë të vitit 2017. Ndërsa vetëm për tremujorin e katërt të 2018, BP arriti vlerën +274.0 milion euro, krahasuar me tremujorin e katërt të 2017 që shënoi vlerën +215.4 milion euro. Për periudhën janar-dhjetor të vitit 2018, deficieti i llogarisë korente u ngushtua konsiderueshëm në rreth 6.7% të PBB. Llogaria financiare dhe kapitale u zgjerua në vlerën +1249.3 milion euro krahasuar me +1237.7 milion euro që ishte në të njëjtën periudhë të një viti më parë, ku vlen të përmendet rritja e fluksit hyrës të investimeve të huaja direkte, të cilat u rritën me rreth 13%, ndërsa në vlerë absolute kapërcyen nivelin e 1 miliard Euro.

2.2 Krahasimi me vendet e rajonit

Rimëkëmbja ekonomike në Ballkanin Perëndimor u përshpejtua më tej gjatë vitit 2018, me një normë rritje 3.8%, më e larta në një dekadë. Konsumi privat dhe investimet publike vazhduan të mbështesin rritjen ekonomike, ndërkohë që deficieti i llogarisë korrente mbeti pothuajse i pandryshuar, në 5.4% të PBB-së. Rritja ekonomike çoi në krijimin e mëtejshëm të vendeve të reja të punës, por me një ritëm më të ngadalhtë në krahasim me vitin e kaluar. Në përgjithësi, ekuilibrat fiskalë në rajon i përmbushën objektivat apo dhe i tejkaluan ato. Megjithatë, nivelet e borxhit publik mbeten ende të larta në shumë vende të rajonit.

Tabela 1 Produkti i Brendshëm Bruto

Produkti i Brendshëm Bruto (rritja vjetore ne %, ne terma reale)	2017	2018
Maqedonia	0.2	2.7
Mali i ZI	4.7	4.9
Serbia	2.0	4.3
Turqia	7.4	2.6
Shqipëria	3.8	4.1
Bosnja dhe Hercegovina	3.4	3.1
Kosova	4.2	3.9

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Situata e tregut të punës në Ballkanin Perëndimor mbetet sfiduese. Pavarësisht rimëkëmbjes ekonomike, ritmi i krijimit të vendeve të reja të punës u ngadalësua në shumicën e vendeve të rajonit. Rritja e niveleve të punësimit kontribuan në një rënie të normave të papunësisë në shumicën e vendeve të rajonit gjatë vitit 2018.

Tabela 2 Norma e papunësisë

Norma e Papunësisë (mesatare vjetore, në %)	2017	2018
Maqedonia	22.4	20.7
Mali i ZI	16.4	15.5
Serbia	13.5	12.7
Turqia	11.1	11.2
Shqipëria	14.1	12.8
Bosnja dhe Hercegovina	20.5	18.4
Kosova	30.5	29.6

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Si rezultat i bazës të kufizuar të prodhimit dhe konkurrueshmërisë, deficitet e tregtisë së mallrave mbeten shumë të larta në të gjithë Ballkanin Perëndimor. Deficitet tregtare janë kompensuar pjesërisht nga tepricat në llogarinë e shërbimeve dhe në transfertat korrente, duke rezultuar në nevoja të mëdha të financimit të huaj. Zhvillimet e llogarive të jashtme në rajon gjatë vitit 2018 tregojnë një pamje mjaft të ndryshme. Krahasuar me një vit më parë, deficitet e llogarisë korrente u zgjerua në Mal të Zi dhe Kosovë, ndërsa u ngushtua në Maqedoni, Shqipëri dhe Bosnje e Hercegovine. Në total, deficitet e llogarisë korrente në rajon arriti në 5.4% të PBB-së, pothuajse i pandryshuar me atë të vitit paraardhës. Deficitet e jashtme në Ballkanin Perëndimor vazhdojnë të financohen kryesisht nga hyrjet neto të IHD-ve.

Tabela 3 Bilanci tregtar

Bilanci tregtar (i mallrave) (ne % te PBB)	2017	2018
Maqedonia	-17.9	-16.2
Mali i Zi	-43.3	-44.4
Serbia	-11.1	-13.2
Turqia	-6.9	-5.4
Shqipëria	-24.3	-22.3
Bosnja dhe Hercegovina	-22.7	-22.2
Kosova	-42.5	-45.5

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Gjatë vitit 2018, inflacioni mbeti i moderuar pavarësisht kërkesës së brendshme më të madhe dhe çmimeve më të larta të ushqimeve, duke lejuar një vazhdim të politikës monetare lehtësuese për vendet me politika monetare të pavarur.

Tabela 4 Norma e inflacionit

Indeksi i Çmimeve të Konsumatorit (Inflacioni) (ndryshimi vjetor në %)	2017	2018
Maqedonia	1.4	1.5
Mali i Zi	2.8	2.9
Serbia	3.1	2.4
Turqia	11.1	16.3
Shqipëria	2.0	2.0
Bosnja dhe Hercegovina	0.8	1.4
Kosova*	1.5	1.1

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Në vitin 2018, balancat fiskale në pjesën më të madhe të vendeve të Ballkanit Perëndimor arritën ose tejkaluan, objektivat e buxhetit. Deficiti mesatar ra nga -2.8 në -2.5 përqind të PBB, ndërkohë që niveli mesatar i borxhit publik mbeti rreth të njejtave nivele.

Tabela 5 Bilanci fiskal

Balanca e përgjithshme e qeverisë (Deficiti fiskal) (ne % te PBB)	2017	2018
Maqedonia	-2.7	-1.8
Mali i Zi	-5.3	-3.8
Serbia	1.1	0.6
Turqia	-2.8	-3.8
Shqipëria	-2.0	-1.6
Bosnja dhe Hercegovina	2.6	:
Kosova	-1.3	-2.8

Burimi: Directorate-General for Economic and Financial Affairs (DG-ECFIN)

Tabela 6 Borxhi publik

Borxhi publik total (ne % te PBB)	2017	2018
Maqedonia	39.3	40.5
Mali i Zi	64.2	70.8
Serbia	57.9	53.8
Turqia	28.3	34.1
Shqipëria	70.1	67.1
Bosnja dhe Hercegovina	35.9	35.5
Kosova	15.5	16.2

3. POLITIKAT FISKALE DHE REZULTATI I MBLEDHJES SË TË ARDHURAVE

3.1 Politika fiskale në vitin 2018 dhe efektet në buxhet dhe në ekonomi

Politika fiskale në vitin 2018 ka vijuar të synojë sigurimin e një sistemi taksimi të drejtë, të balancuar dhe që nxit produktivitetin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë të ekonomisë. Ndryshimet në paketën fiskale 2018, synuan përgjithësisht korrektime në elementë të veçantë tatimesh dhe taksash si tatimi mbi vlerën e shtuar, tatimi mbi të ardhurat, akcizat dhe taksat vendore. Qëllimi i paketës fiskale lidhet me thjeshtimin e procedurave dhe mbështetjen e biznesit dhe sektorëve të ndryshëm të ekonomisë, në veçanti sektorin e turizmit dhe të teknologjisë së informacionit, duke synuar rritjen e konkurrueshmërisë dhe rritjes ekonomike.³

Ndryshimet kryesore paraqiten si mëposhtë:

3.1.1 Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Ulja e pragut të regjistrimit për TVSH: Pragu i regjistrimit në skemën e TVSH-së u ul nga 5 milionë lekë në 2 milionë lekë, me qëllim formalizimin dhe kontrollin e zinxhirit të transaksioneve nga kompanitë e mëdha tek biznesi i vogël, duke synuar formalizimin e qarkullimit të mallrave dhe shërbimeve dhe një mbulim tërësor të TVSH-së. Efekti në të ardhura i parashikuar ishte +1 miliardë lekë për vitin 2018, nga të cilat u realizuan 0.8 miliardë lekë.

Shkallë e reduktuar e TVSH-së në turizëm: Shërbimet e ofruara në strukturat akomoduese hotel/resort me pesë yje, status special, sipas përcaktimeve të ligjit të fushës së turizmit dhe mbajtës i markës tregtare të regjistruar ndërkombëtarisht “brand name”, janë subjekt i një shkalle të reduktuar të TVSH-së në masën 6 për qind. Kjo politikë fiskale synonte nxitjen e zhvillimit të sektorit të turizmit si dhe rritjen e konkurrencës dhe zhvillimin ekonomik.

³ Shtojca 8.2 për një diskutim më të detajuar të efekteve të politikës fiskale.

3.1.2 Tatimi mbi të Ardhurat

Nxitës tatimore për sektorë prioritarë:

Incentivimin për sektorin e turizmit elitare duke ulur normën tatimore në 0 për qind për 10 vitet e para fiskale, për strukturat akomoduese “Hotel/resort me 4&5 yje, status special dhe mbajtës i markës tregtare të regjistruar ndërkombëtarisht “brand name”, sipas përcaktimeve të ligjit të fushës së turizmit.

Incentivimin në fushën e prodhimit të softëare-ve duke reduktuar normën tatimore nga 15 përqind në 5 përqind, si një instrument i rëndësishëm për të incentivuar mbajtjen e kapaciteteve intelektuale brenda vendit si një faktor kyç për zhvillimin teknologjik dhe atë ekonomik.

3.1.3 Akciza

Rishikim i nivelit të akcizës së cigareve për vitin 2018, nga 5750 lekë/1000 fije që ishte parashikuar në kalendar, në 5850 lekë/1000 fije. Ky ndryshim parashikonte një efekt pozitiv në të ardhurat e buxhetit të shtetit +1 miliardë lekë, nga të cilat u realizuan 0.8 miliardë lekë.

3.1.4 Tarifat Doganore

Reduktimi i disa tarifave doganore të aplikuara në import të cilat kanë të bëjnë me produktet që përdoren në fushën e teknologjisë së informacionit, me efekte financiare negative në buxhetin e shtetit në masën rreth 59 milionë lekë.

3.1.5 Taksat Vendore

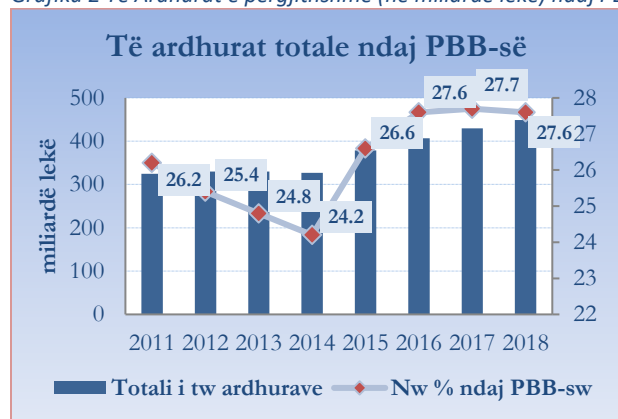
Ndryshimi i bazës së taksës së pasurisë ndërtesë: Nga viti 2018 baza e taksës së ndërtesës është vlera e tregut e ndërtesës; në ndryshim nga baza e taksës deri në vitin 2017 e cila aplikohet si një taksë fikse mbi sipërfaqen e ndërtesës. Efekt pozitiv në të ardhurat e buxhetit të shtetit parashikohet rreth +2.4 miliardë lekë. Pavarësisht rezultateve pozitive në mbledhjen e taksës së pasurisë krahasuar me vitin e mëprashëm, efekti i pritshëm nuk u arrit plotësisht gjatë vitit 2018, për shkak të vonesave dhe shtyrjeve në zbatimin e plotë të sistemit të ri. Nxitës për sektorin e turizmit: Përrjashtimi nga taksa e ndikimit në infrastrukturë e investimeve të kryera për ndërtimin e strukturave akomoduese “Hotel/resort me 4&5 yje, status special sipas përcaktimit në legjislacionin përkatës për fushën e turizmit dhe mbajtës i markës tregtare të regjistruar ndërkombëtarisht “brand name”.

3.2 Të Ardhurat e Përgjithshme

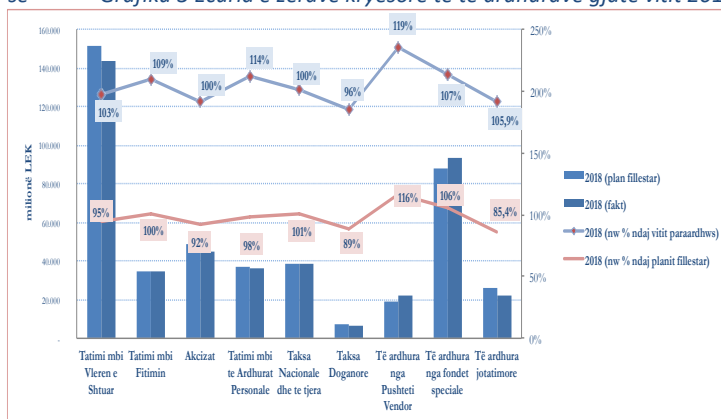
Të ardhurat totale të buxhetit të konsoliduar për periudhën 12-mujore 2018, arritën në 449.5 miliardë lekë, me një realizim në masën 97.3 për qind të planit vjetor sipas Aktit Normativ nr. 2, datë 19.12.2018 (të rishikuar). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017 ky zë ka rezultuar 4.4 për qind ose 19.1 miliardë lekë më shumë. Rritja e kontributit të të ardhurave të buxhetit të shtetit për vitin 2018, krahasuar me vitin paraardhës është tregues i rëndësishëm i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Kjo rritje vjen kryesisht nga

impakti i rritjes ekonomike dhe nga përmirësimi në administrimin e taksave. Në terma nominalë, të ardhurat e përgjithshme janë rritur në mënyrë të qëndrueshme nga viti në vit. Në vitin 2018, të ardhurat publike arritën nivelin 27,6% të PBB-së, ose rreth 1% më shumë se mesatarja e pesë viteve të fundit. Megjithatë, ritmi i rritjes së ekonomisë ka qenë më i lartë se ai i rritjes së të ardhurave të përgjithshme.

Grafiku 2 Të Ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë) ndaj PBB-së

Grafiku 3 Ecuria e zërave kryesorë të të ardhurave gjatë vitit 2018

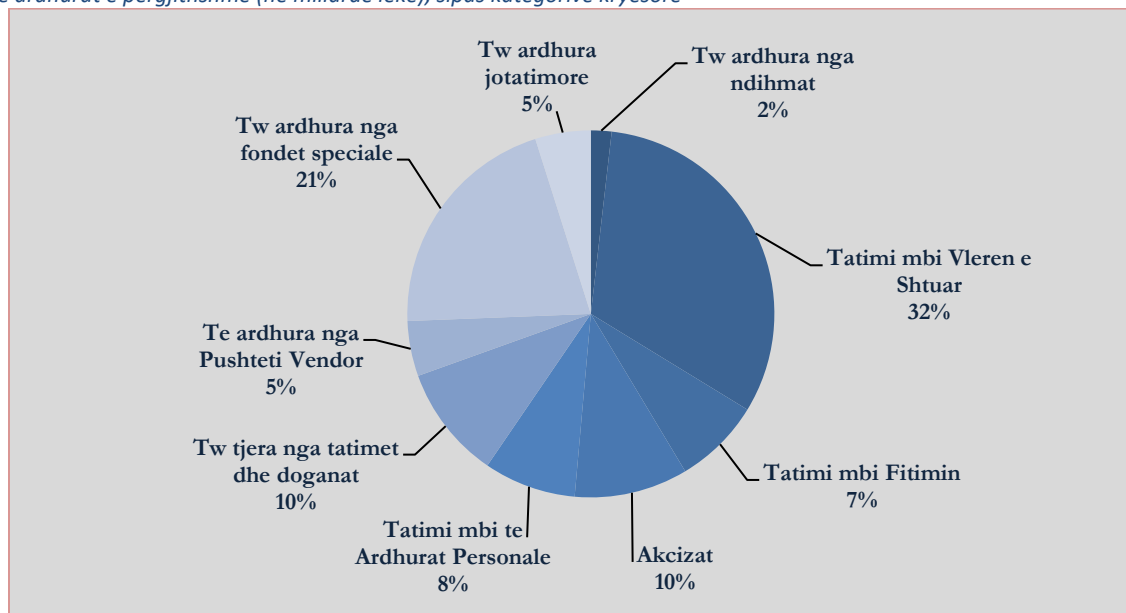

Zërat kryesorë në të ardhurat totale të buxhetit të shtetit janë ndihmat, të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat e pushtetit vendor, të ardhurat nga fondet speciale dhe të ardhurat jotatimore; të cilat zënë përkatësisht 2 për qind, 68 për qind, 5 për qind, 21 për qind dhe 5 për qind të të ardhurave të përgjithshme publike në vitin 2018.

Tabela 7 Treguesit e të ardhurave kryesore (në miliardë lekë)

	2014	2015	2016	2017	2017 (në % ndaj vitit paraardhës)	2018 (plan fillestar)	2018 (plan i rishikuar)	2018 (fakt)	2018 (në % ndaj planit fillestar)	2018 (në % ndaj planit të rishikuar)	2018 (në % ndaj vitit paraardhës)
Të ardhura nga ndihmat	10	11	15	11	75%	15	12	8	56,3%	68,0%	73,7%
Nga të cilat: mbështetje buxhetore				3		3	3	2	90%	90%	82%
Të ardhura tatimore	336	342	370	399	108%	424	424	419	98,8%	98,9%	105,2%
Tatimi mbi Vleren e Shtuar	124	126	131	140	107%	152	147	143	95%	98%	103%
Tatimi mbi Fitimin	21	25	29	32	110%	34	34	34	100%	102%	109%
Akcizat	41	39	42	45	107%	49	48	45	92%	93%	100%
Tatimi mbi te Ardhurat Personale	29	30	31	32	102%	37	37	37	98%	99%	114%
Taksa Nacionale dhe te tjera	33	34	36	39	109%	38	38	39	101%	101%	100%
Taksa Doganore	6	6	6	6	98%	7	7	6	89%	89%	96%
Të ardhura nga Pushteti Vendor	12	12	15	18	120%	19	21	22	116%	106%	119%
Të ardhura nga fondet speciale	70	72	79	87	110%	88	93	93	106%	101%	107%
Të ardhura jotatimore	21	26	22	21	93.3%	26	26	22	85,4%	85,4%	105,9%
TOTALI I TË ARDHURAVE	367	379	407	430	106%	465	462	449	96,7%	97,3%	104,4%

Grafiku 4 Të ardhurat e përgjithshme (në miliardë lekë), sipas kategorive kryesore

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

3.2.1 Të ardhurat nga ndihmat

Të ardhurat nga ndihmat për periudhën Janar-Dhjetor 2018 janë 8.2 miliardë lekë nga 11.1 miliardë lekë të një viti më parë, duke pësuar rënie në masën 26.6 për qind ose 2,9 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit fillestar në masën 56 për qind.

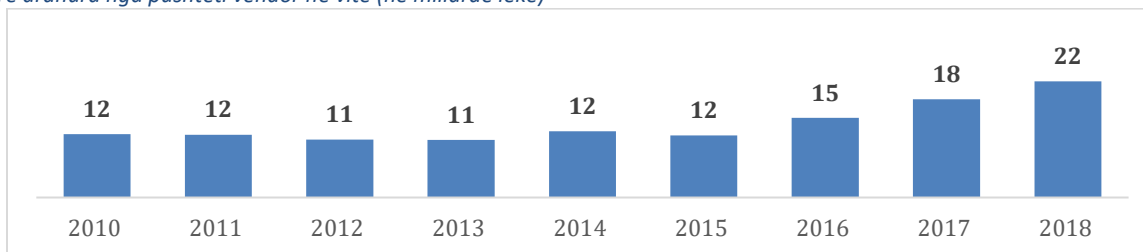
3.2.2 Të ardhurat tatimore

Të ardhurat tatimore, ku përfshihen të ardhurat nga tatimet dhe doganat, të ardhurat nga pushteti lokal dhe të ardhurat nga fondet speciale, për periudhën 12-mujore arritën në vlerën 419.3 miliardë lekë, me një realizim ndaj planit vjetor në masën 99 për qind dhe me rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 5.2 për qind ose 20.7 miliardë lekë.

3.2.3 Të ardhurat nga pushteti vendor

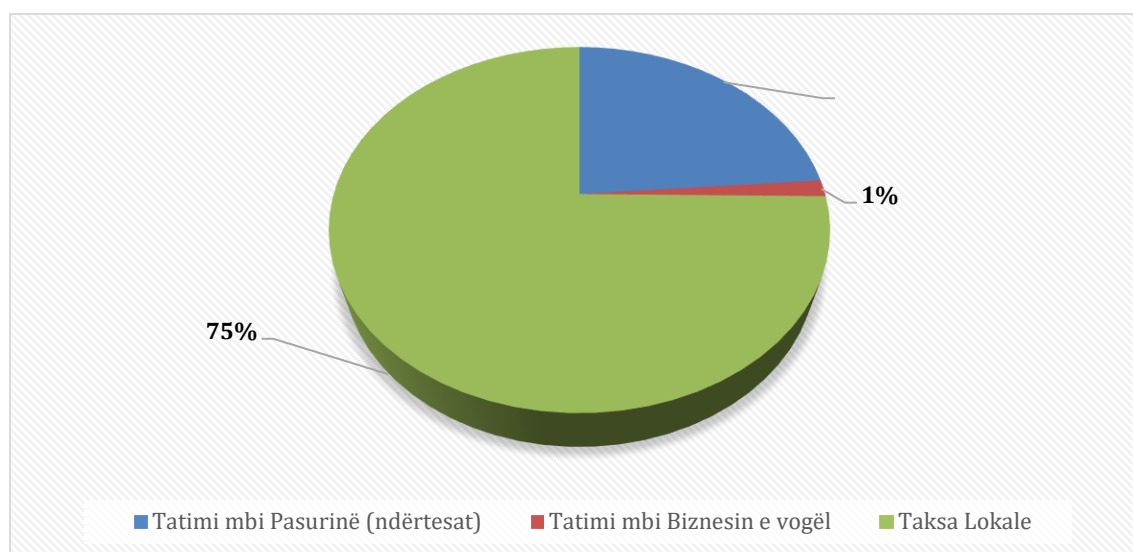
Të ardhurat nga "Pushteti vendor" u realizuan në masën 21.9 miliardë lekë, rreth 16 për qind ose 3 miliardë lekë më shumë se të ardhurat e planifikuara për vitin 2018 dhe 3,4 miliardë lekë (18.5 për qind) më shumë krahasuar me të ardhurat gjatë vitit 2017. Rritja kryesore e të ardhurave të pushtetit vendor ka ndodhur për shkak të rritjes së taksave (dhe tarifave) vendore, të cilat përbëjnë 75% të të gjithë të ardhurave të pushtetit vendor dhe janë rritur me 3 miliardë lekë krahasuar me 2017-ën; ose 6 miliardë lekë në krahasim me planin 2018 (+58%). Të ardhurat nga taksat e pasurisë janë rritur 6 për qind në krahasim me një vit më parë; por nuk kanë arritur pritshmëritë e realizimit më të lartë në krahasim me planin fillestar 2018 (- 3 miliardë lekë).

Grafiku 5 Të ardhura nga pushteti vendor në vite (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Grafiku 6 Përbërja e të ardhurave nga pushteti vendor sipas zërave kryesorë në 2018 (në %)

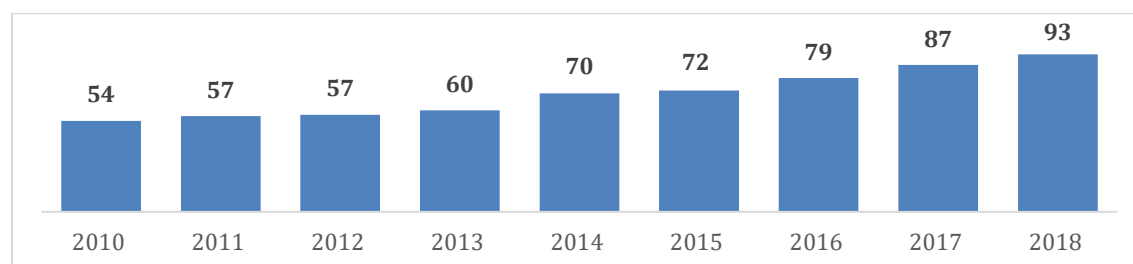

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

3.2.4 Të ardhurat nga fondet speciale

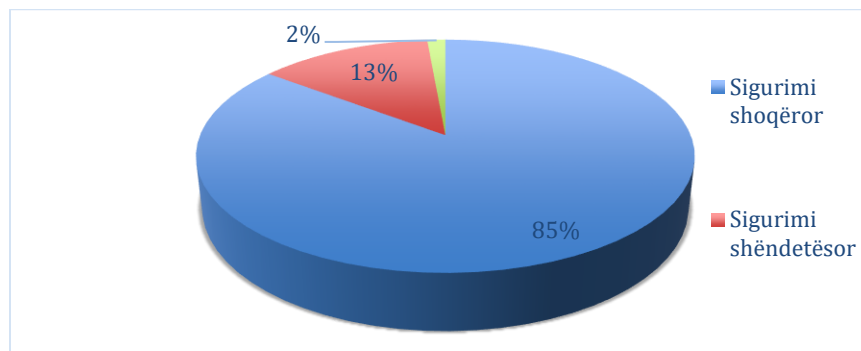
Të ardhurat nga “Fondet Speciale” rezultuan 93.2 miliardë lekë, me një realizim ndaj planit fillestar në nivelin 105.8 për qind ose 5,1 miliardë lekë më shumë dhe 6.4 miliardë lekë apo 7.3 për qind më shumë sesa një vit më parë. Zërat që përbëjnë të ardhurat nga “Fondet Speciale” janë: Sigurimi Shoqëror, Sigurimi Shëndetësor dhe të ardhurat për kompensimin në vlerë të pronarëve, përkatësisht në vlerën 79.4 miliardë lekë, 12.4 miliardë lekë dhe 1.3 miliardë lekë. Rritja e të ardhurave nga fondet speciale ka ardhur kryesisht nga rritja e të ardhurave të fondit të sigurimit shoqëror (5,4 miliardë lekë më shumë se një vit më parë), si rezultat i reformës së pensioneve si edhe administrimit më të mirë fiskal.

Grafiku 7 Të ardhurat nga fondet speciale në vite (në miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 8 Përbërja e të ardhurave nga fondet speciale në 2018 (në %)

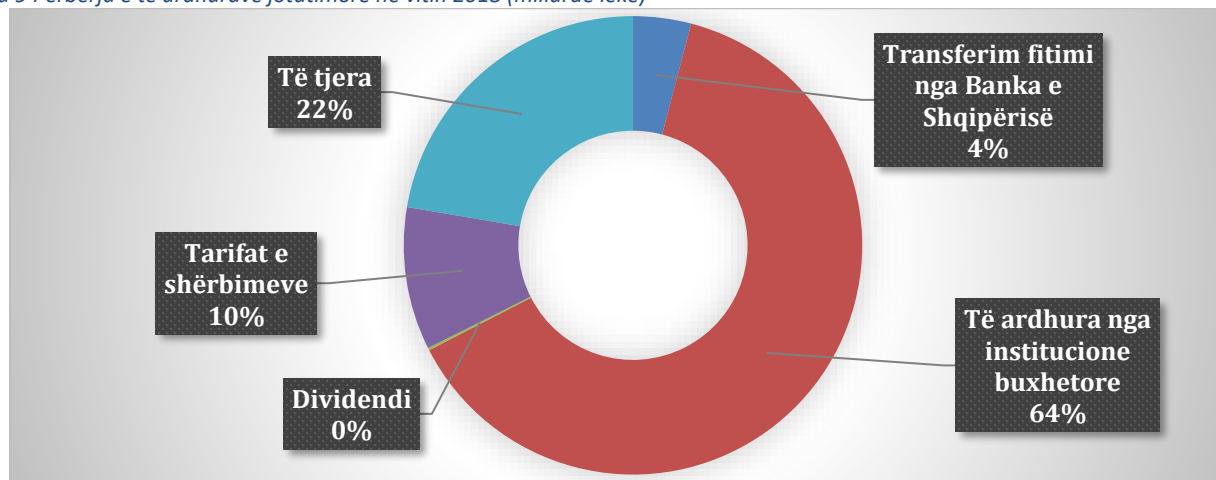

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

3.2.5 Të ardhurat jotatimore

Të ardhurat jotatimore rezultojnë në vlerën 22 miliardë lekë krahasuar me 20.7 miliardë të një viti më parë, me një rritje vjetore prej 6.4 për qind ose 1.3 miliardë lekë më shumë dhe me një realizim ndaj planit në masën 85.4 për qind ose 3.8 miliardë lekë më pak. Zërat që përbëjnë të ardhurat jotatimore janë: “Transferimi i fitimit nga Banka e Shqipërisë”, “të ardhurat nga institucionet buxhetore”, “dividendi” i institucioneve me kapital shtetëror dhe “tarifa shërbimeve dhe të tjera”, të cilat kanë mbledhur përkatësisht 0.9 miliardë lekë, 13.9 miliardë lekë, 0 miliardë lekë, 2.2 miliardë lekë dhe 4.9 miliardë lekë.

Grafiku 9 Përbërja e të ardhurave jotatimore në vitin 2018 (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

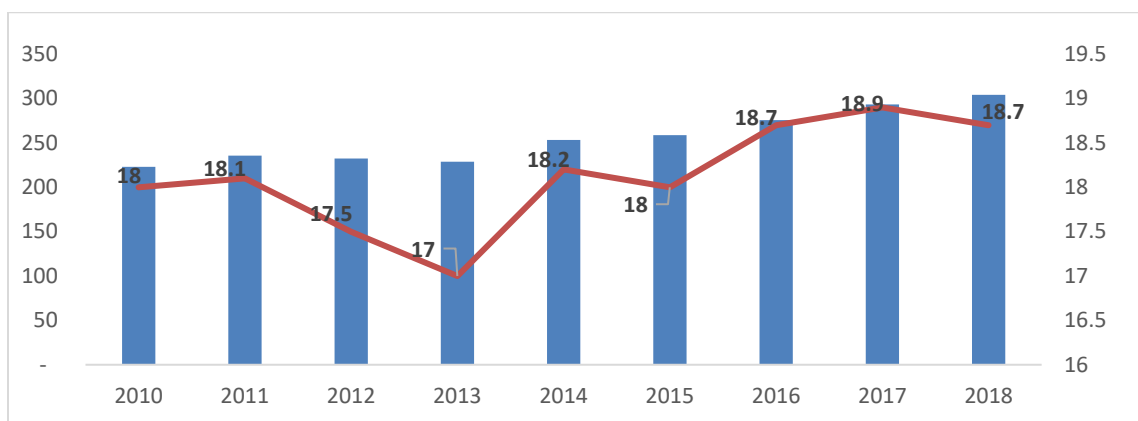
3.2.6 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat

Të ardhurat nga “Tatimet dhe Dogana”⁴ janë burimi kryesor i të ardhurave të përgjithshme dhe kontribuojnë në buxhetin e shtetit me rreth 18.7 për qind të PBB-së. Krahasuar me një vit më parë, ky zë shënon një performancë pozitive në vlerën 10.9 miliardë lekë ose 3.7 për qind më shumë. Në krahasim me planin, realizimi ishte 96% e planit fillestar ose 98 për qind e planit të rishikuar vjetor, duke rezultuar në 304.3 miliardë lekë nga 311 miliardë lekë të planifikuara.

⁴ nuk përfshihen të ardhurat nga sigurimet shoqërore dhe shëndetësore

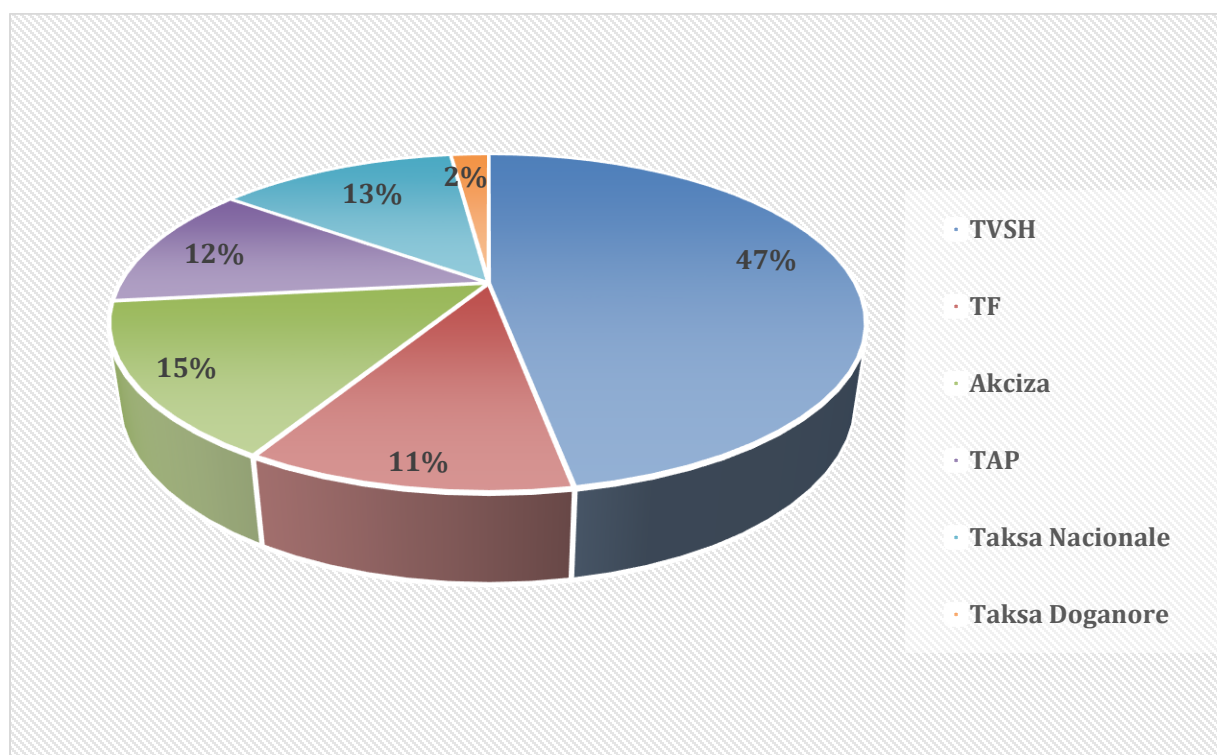

Grafiku 10 Të ardhura nga tatimet dhe doganat në vite (në miliardë lekë) dhe në % të PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 11 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat sipas llojit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Këto të ardhura, të cilat administrohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (DPT) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Doganave (DPD), përfshijnë Tatimin mbi Vlerën e Shtuar; Tatimin mbi fitimin; Tatimin mbi të ardhura personale; akcizat; taksat doganore dhe taksa të tjera kombëtare.

DPT administron gjithashtu mbledhjen e kontributeve të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore. Burimet nga të gjitha të ardhurat e administruara nga DPT dhe DPD për vitin 2018, janë realizuar në vlerën 393.1 miliardë lekë , 4.5 për qind ose 16.9 miliardë lekë më shumë se e njëjta periudhë e vitit të kaluar dhe në masën 98 për qind të planit vjetor fillestar.⁵

⁵ Ose 98.4% të planit vjetor të rishikuar sipas Aktit Normativ nr. 2, datë 19.12.2018.

Rezultati pozitiv krahasuar me vitin e kaluar, është tregues i rëndësishëm i përmirësimit të performancës së mbledhjes së të ardhurave në kuadër të reformës së konsolidimit të financave publike. Rritja e të ardhurave krahasuar me një vit më parë vjen si nga impakti i rritjes ekonomike, ashtu edhe nga përmirësimi në administrimin e taksave.

Megjithatë, ndryshimi i kurseve të këmbimit ka sjellë efekte negative në të ardhurat nga importi çka ka shkaktuar edhe mosrealizimin e plotë të planit vjetor. Tabela në vijim paraqet të dhëna të detajuara mbi performancën e të ardhurave tatimore.

Tabela 8 Të ardhurat nga tatimet dhe doganat (në milionë lekë)

Lloji i taksave	Fakt 12 mujor 2017	Fakt 12 mujor 2018	Plan Fillestar 2018	Diferenca 2018/ 2017	Ndryshimi në % 2018/2017	Diferenca Fakt/ Plan 2018	Ndryshimi në % Fakt/Plan 2018	2018 (plani i rishikuar AN2)	Ndryshimi në % 2018/2017	Diferenca Fakt/ Plan i rishikuar 2018
TVSH TOTAL	139 540	143 464	151 634	3 924	2,8%	-3 089	-2,0%	146 553	-3 089	-2,1%
<i>Tvsh në import</i>	104 586	107 157	112 920	2 571	2,5%	-5 763	-5,1%	108 994	-1 837	-1,7%
<i>Tvsh brenda vendit</i>	34 954	36 307	38 714	1 353	3,9%	-2 407	-6,2%	37 559	-1 252	-3,3%
Rimbursim TVSH	13 891	14 394	15 000	503	3,6%	-606	-4,0%	15 000	-606	-4,0%
Tatimi mbi fitimin	31 645	34 461	34 323	2 816	8,9%	138	0,4%	33 823	638	1,9%
Akciza	45 104	44 987	49 000	-117	-0,3%	-4 013	-8,2%	48 443	-3 456	-7,1%
Tatimi mbi të ardhurat personale	32 102	36 517	37 300	4 415	13,8%	-783	-2,1%	36 800	-283	-0,8%
Taksa Nacional dhe te tjera	38 502	38 673	38 340	171	0,4%	333	0,9%	39 015	-342	-0,9%
<i>Taksat nacionale</i>	36 169	36 055	34 640	-114	-0,3%	1 415	4,1%	36 005	50	0,1%
<i>Renta Minerare</i>	2 333	2 618	3 700	285	12,2%	-1 082	-29,2%	3 010	-392	-13,0%
Taksë Doganore	6 492	6 217	7 000	-275	-4,2%	-783	-11,2%	7 000	-783	-11,2%
TOTALI TATIME + DOGANA	293 384	304 319	317 597	10 935	3,7%	-13 278	-4,2%	311 634	-7 315	-2,3%
Kontributet e mbledhura (DPT)	82 822	88 829	83 400	6 007	7,3%	5 429	6,5%	87 900	929	1,1%
TOTALI TATIME + DOGANA (përfshirë kontributet)	376 206	393 148	400 997	16 942	4,5%	-7 849	-2,0%	399 535	-6 387	-1,6%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Të ardhurat nga **Administrata Doganore** për vitin 2018 arritën në 161 miliardë lekë, me një realizim në masën 93.3 për qind të planit vjetor fillestar dhe 96.1 përqind të planit të rishikuar. Në krahasim me vitin 2017, performanca ka qenë pozitive me rreth 2.5 miliardë lekë më shumë sesa një vit më parë, me rritje 2 për qind. Krahasuar me vitin 2017, paraqiten me rritje TVSH (2.5 për qind) dhe Renta Minerare (12.2 për qind), ndërsa kanë pësuar rënie Akciza (-0.3 për qind) dhe Taksa doganore (-4.2 për qind). Krahasuar me planin të gjithë zërat e të ardhurave doganore paraqiten me mosrealizim. Deficiti i krijuar me planin lidhet kryesisht me impaktin negativ të kursit të këmbimit mbi të ardhurat doganore, duke sjellë vlera më të ulta të importit të taksuar, çka ka ndikuar në uljen e të ardhurave tatimore nga veprimtaria doganore

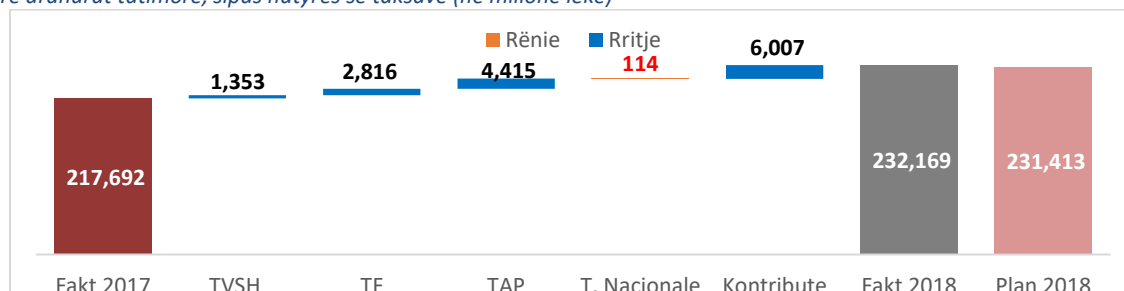
Grafiku 12 Të ardhurat doganore, sipas natyrës (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Të ardhurat nga “Administrata tatimore” (përfshirë kontributet) rezultojnë 232.2 miliardë lekë nga 217.7 miliardë lekë të një viti më parë, me një rritje vjetore prej 6.7 për qind ose 14.5 miliardë lekë dhe me një realizim ndaj planit të periudhës në masën 100.3 për qind ose 0.8 miliardë lekë më shumë. Të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore janë rritur me 7.3 për qind mbi baza vjetore dhe 1.1 për qind ose afërsisht 1 miliardë lekë më shumë se parashikimi. Krahasuar me të dhënat e një viti më parë, pothuajse të gjitha llojet e të ardhurave tatimore kanë pasur një ecuri pozitive. Konkretisht TVSH +4 për qind, Tatimi mbi fitimin +8.9 për qind, Tatimi mbi të ardhurat personale +13.7 për qind dhe kontributet 7.3 për qind. ndërsa Taksat Nacionale kanë pësuar një rënie të lehtë në masën -0.5.

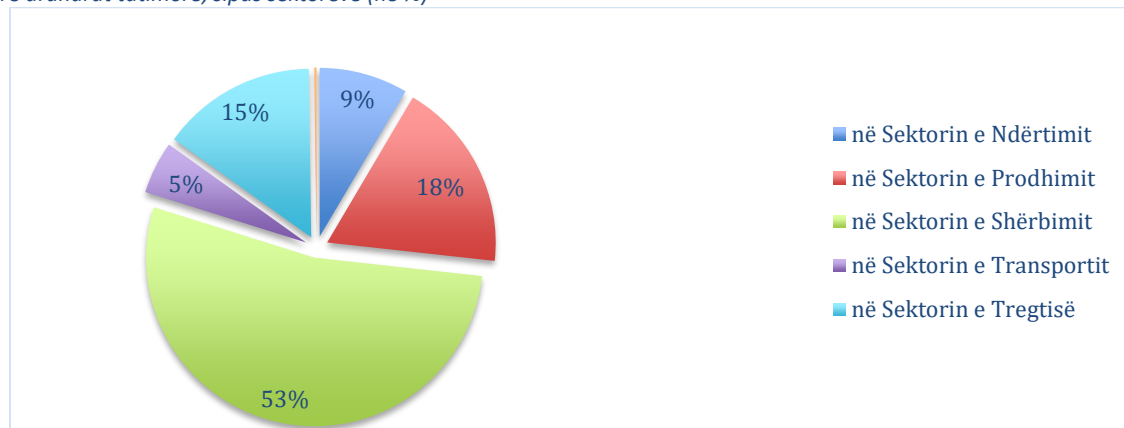
Grafiku 13 Të ardhurat tatimore, sipas natyrës së taksave (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Nga të dhënat për 12-mujorin 2018, lidhur me kontributin e sektorëve të ekonomisë në totalin e të ardhurave nga administrata tatimore rezultojnë se peshën kryesore e zë sektori i “Shërbimeve” dhe sektori i “Prodhimit”, përkatësisht 53.1 për qind dhe 18.2 për qind.

Grafiku 14 Të ardhurat tatimore, sipas sektorëve (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

3.3 Të ardhurat sipas taksave, tatimeve dhe burimeve të tjera

3.3.1 Taksimi Indirekt

- Taksimi i konsumit (indirekt) dhe Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Të ardhurat nga T.V.SH edhe në vitin 2018 zënë peshë të rëndësishme në të ardhurat buxhetore, duke përfaqësuar 8.8 për qind të Produktit të Brendshëm Bruto ose 34 për qind të totalit të të ardhurave tatimore. Në Tatimin mbi Vlerën e Shtuar janë mbledhur për 12-mujorin 2018, 143.5 miliardë lekë, duke shënuar një rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 2.8 për qind ose 3.9 miliardë lekë dhe realizim në raport me planin e periudhës në masën 98 për qind ose 3.1 miliardë lekë më pak. Të ardhurat e mbledhura nga TVSH në import u realizuan në nivelin 107.2 miliardë lekë, me një realizim në masën 98.3 për qind kundrejt planit. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar rezultojnë të jenë 2.6 miliardë lekë ose 2.5 për qind më shumë. Për këtë periudhë, të ardhurat nga TVSH-ja në doganë përbëjnë rreth 75 për qind të të ardhurave totale nga TVSh-ja. Performanca e të ardhurave nga TVSH në import u ndikua nga një sërë faktorësh::

- ✓ Rënie e kursit të këmbimit të monedhave USD dhe EURO kundrejt monedhës vendase, përkatësisht në masën 10.2 për qind dhe 4.4 për qind, ka dhënë efekte të ndjeshme negative në uljen e të ardhurave nga TVSH-ja e importeve për të gjitha kategoritë e mallrave.
- ✓ Rënie e importit të energjisë elektrike, si rezultat i rritjes së prodhimit vendas dhe disiplinimit të konsumit.
- ✓ Rënie e të ardhurave nga importi i pajisjeve të Projektit TAP, si rezultat i përfundimit të importit të tubove dhe pajisjeve të tjera.

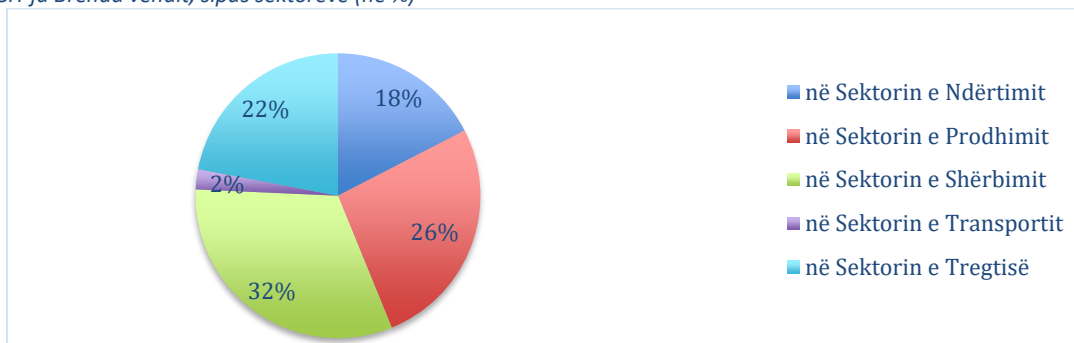
Tabela 9 Performanca e TVSH-së në import: faktorët ndikues 2018 krahasuar me 2017

Produktet	Sasia	Arsyet
Energji elektrike	(1,483,907) MegaVat orë	Rënie e importit të energjisë me 48 për qind, si rezultat i rritjes së ndjeshme të prodhimit vendas krahasuar me vitin 2017.
Karburant import	101,539 tonë	Efekti pozitiv në rritjen e sasisë së karburantit të importuar. Kjo rritje vjen edhe si pasojë e uljes së sasisë së karburantit të prodhuar në vend.
Metalet Bazë dhe artikujt prej tyre	(102,464) tonë	Efekti negativ në rënien e sasisë ka ardhur si pasojë e efektit që ka sjellë përfundimi i projektit TAP dhe artikujt e importuar prej tyre.

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Të dhënat 12-mujore të vitit 2018, mbi shpërndarjen sektoriale të TVSh-së brenda vendit, tregojnë se “Shërbimet”, “Prodhimi”, “Tregtia” dhe “Ndërtimi” kanë peshën kryesore në të ardhurat nga TVSH.

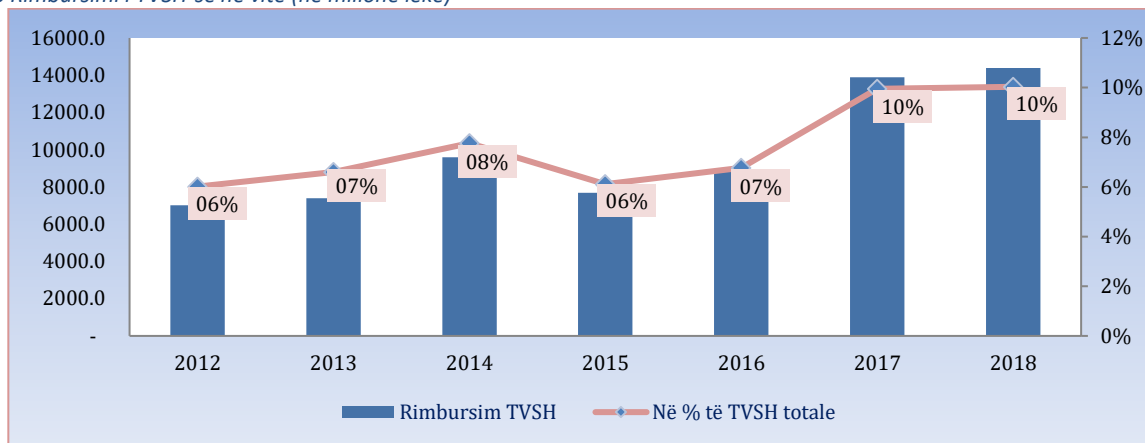
Grafiku 15 TVSH-ja Brenda vendit, sipas sektorëve (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Të ardhurat e mbledhura nga TVSH brenda vendit janë 36.3 miliardë lekë, me rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 4 për qind ose +1.4 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit të periudhës në nivelin 97 për qind ose 1.2 miliardë lekë më pak. Rimbursimi i TVSH-së është realizuar në vlerën 14.4 miliardë lekë, 3.6 për qind ose 503 milionë lekë më shumë se 12-mujori i vitit 2017. Grafiku më poshtë paraqet rimbursimin e TVSH-së në vitet 2012-2018 në milionë lekë.

Grafiku 16 Rimbursimi i TVSH-së në vite (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

- Akciza

Të ardhurat nga Akciza për periudhën Janar–Dhjetor 2018 arritën në rreth 45 miliardë lekë; 0.1 miliardë lekë apo 0.26 për qind më pak krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017; Të ardhurat nga kjo taksë u realizuan nën nivelin e planifikuar me rreth 7.1 për qind ose 3.4 miliardë lekë. Sipas llojit të mallrave kryesore me akcizë, situata për periudhën ka qenë si vijon:

- ✓ *Importi dhe prodhimi vendas i karburanteve rezultoi rreth 597 mijë ton, me një rritje prej 42 mijë ton ose + 7.7 për qind krahasuar me 12 mujorin e vitit 2017.*
- ✓ *Rënie e sasisë së importuar të cigareve nga ulja e konsumit, ku për periudhën 12-mujore 2018 rezulton 8 për qind më pak krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar.*

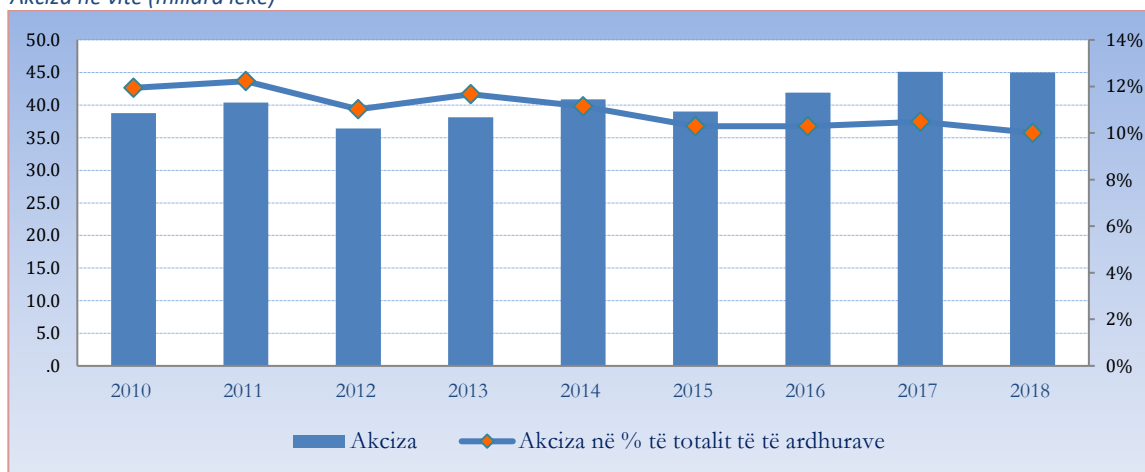
Ndërkohë, performancë pozitive si rezultat i rritjes në sasi kanë shënuar: importi dhe prodhimi vendas i birrës me +1.6 për qind, importi i duhanit të grirë +18 për qind, importi i kafesë +10 për qind, si dhe rritje të deklarimit të prodhimit vendas të duhanit, nga 12 ton në 25 ton të deklaruar në periudhën Janar - Dhjetor 2018.

Tabela 10 Performanca e të ardhurave nga akciza: mallrat kryesorë 2018 - 2017

Mallrat e forta	Njësia e matjes	Janar- Dhjetor		Diferenca	
		2017	2018	në njësi fizike	në përqind
Cigare	Ton	3,106	2,858	(248)	(8 për qind)
Birrë (import+prodhim Vendi)	Mijë litra	83.629	84,992	1,363	2 për qind
Gaz i Lëngët	Ton	120,072	123,194	3,122	3 për qind
Karburant (Import+Prodhim Vendi)	Ton	556,892	596,984	40,092	7 për qind
Kafe	Ton	8,486	9,333	846	10 për qind

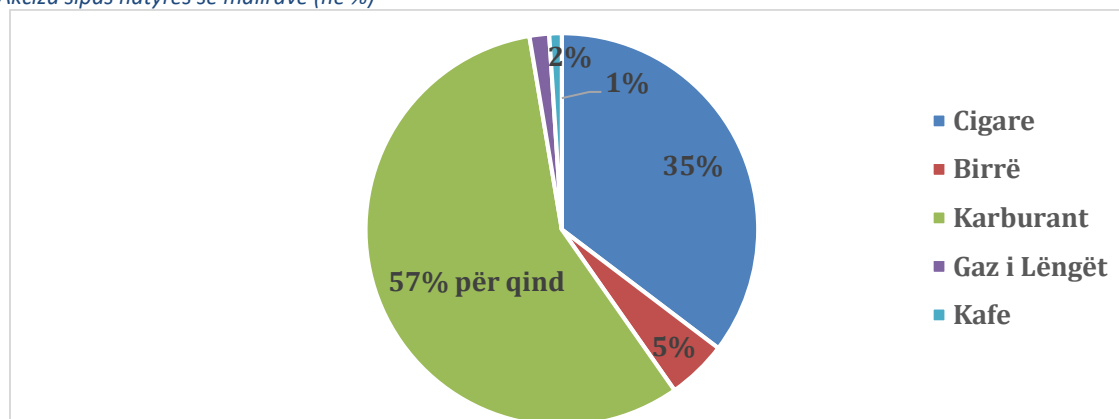
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 17 Akciza në vite (miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 18 Akciza sipas natyrës së mallrave (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

- Taksat doganore

Të ardhurat nga taksa doganore për periudhën Janar–Dhjetor 2018 janë rreth 6.2 miliardë lekë; krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017, të ardhurat nga kjo taksë janë ulur me 275 milionë lekë ose 4.2 përqind dhe realizim në masën 88.8 përqind e planit. Faktorët që kanë ndikuar në këtë rezultat janë:

- ✓ Heqja e kuotave të importit të lëndëve të para të prodhimit të sheqerit nga BE, ka dhënë rezultate negative.
- ✓ Rënie e importit të cigareve.
- ✓ Rënie e kursit të këmbimit

- Taksat nacionale

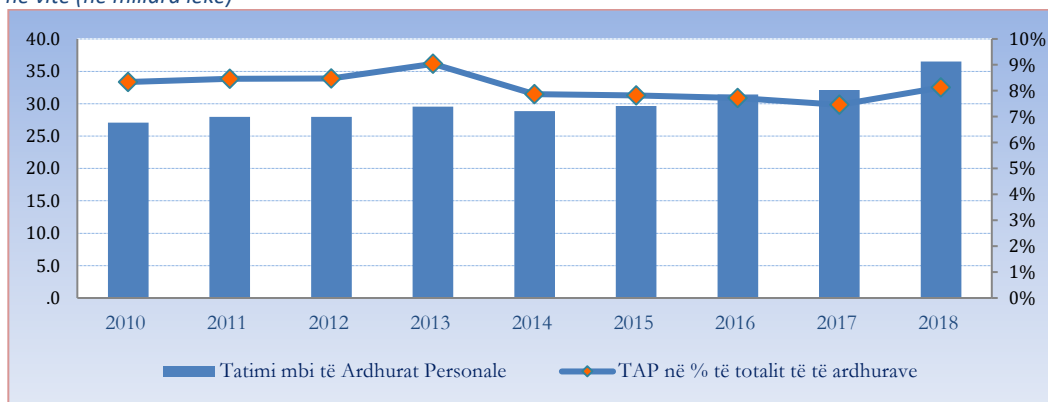
Të ardhurat nga taksat nacionale për periudhën janë realizuar në vlerën 36 miliardë lekë, me realizim ndaj planit në masën 102 për qind ose 0.7 miliardë lekë. Krahasuar me vitin e kaluar, të ardhurat nga taksat nacionale kanë pësuar rënie në masën 0.3 për qind apo 114 milionë lekë.

3.3.2 Taksimi direkt

- Tatimi mbi të ardhurat personale

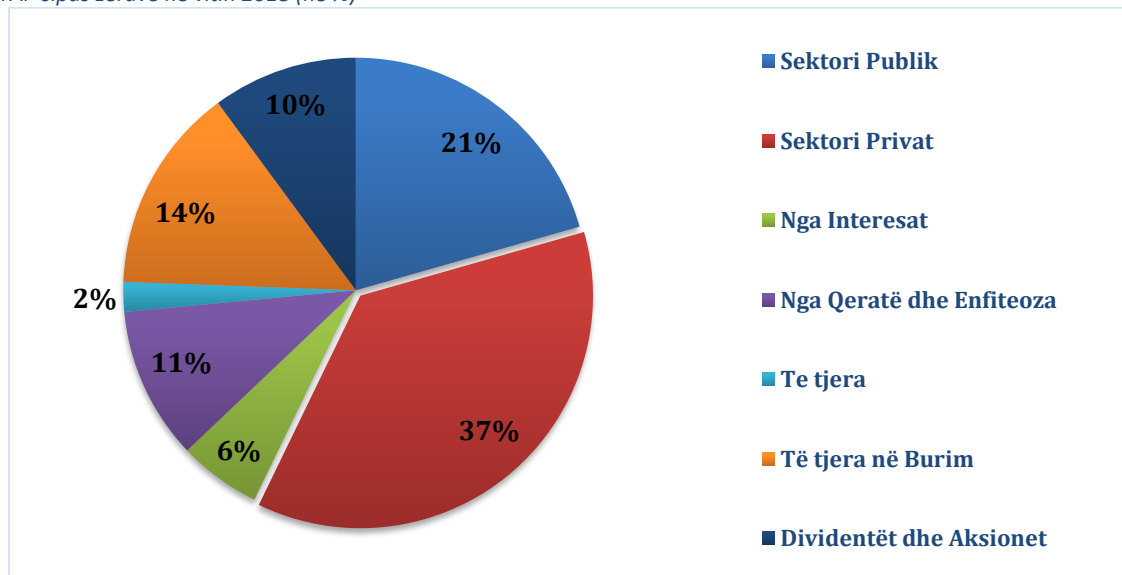
Të ardhurat nga Tatimi mbi të Ardhurat Personale arritën në 36.5 miliardë lekë për periudhën Janar-Dhjetor 2018, me rritje kundrejt vitit të kaluar në masën 13.7 për qind ose 4.4 miliardë lekë dhe me realizim ndaj planit në masën 99 për qind ose 315 milionë lekë më pak. Të ardhurat nga të punësuarit e sektorit publik dhe privat, krahasuar me vitin e kaluar kanë shënuar rritje (+8 për qind), si rezultat i rritjes së numrit të të punësuarve dhe nivelit të pagave. Numri i kontribuesve për muajin dhjetor 2018, është rritur me afërsisht 32 mijë kontribues ose 2 për qind, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar. Sipas burimit të të ardhurave individuale që taksohen, bazuar në të dhënat për 12-mujorin 2018, situata pasqyrohet në grafikun më poshtë:

Grafiku 19 TAP në vite (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 20 TAP sipas zërave në vitin 2018 (në %)

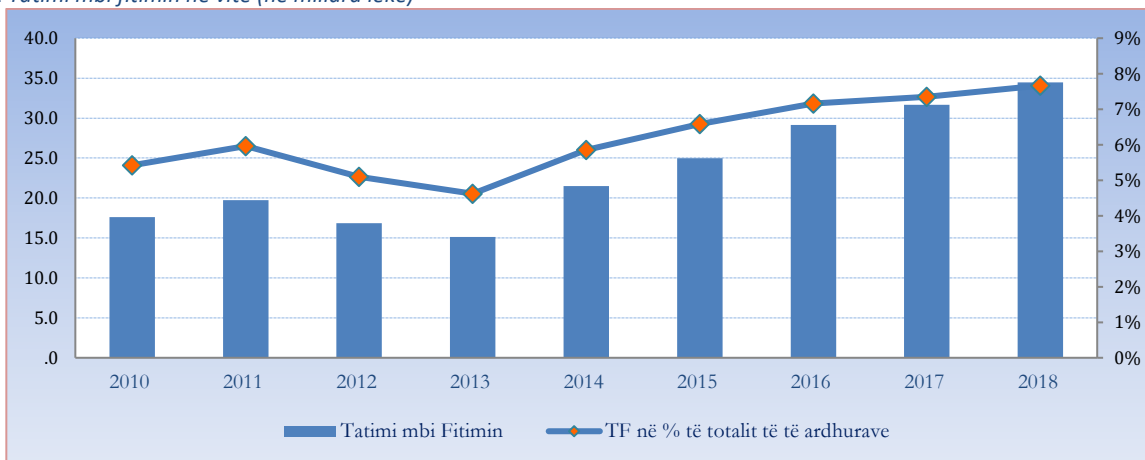

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

- Tatim Fitimi

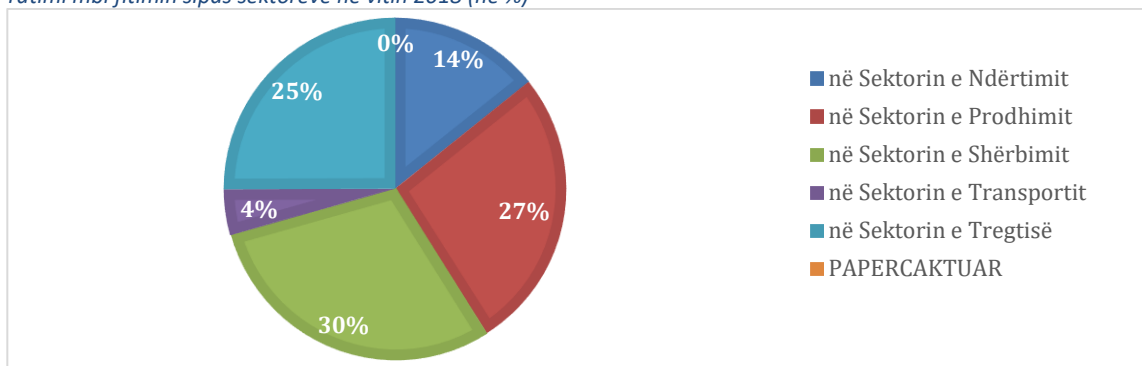
Të ardhurat nga Tatimi mbi Fitimin për 12-mujorin 2018 arritën në rreth 34.5 miliardë lekë nga 31.6 miliardë lekë të mbledhura një vit më parë, me një rritje prej 8.9 për qind ose 2.8 miliardë lekë më shumë. Krahasuar me planin këto të ardhura kanë pasur një performancë pozitive me rreth 2 për qind ose 630 milionë lekë më shumë.

Grafiku 21 Tatimi mbi fitimin në vite (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 22 Tatimi mbi fitimin sipas sektorëve në vitin 2018 (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Ndikim kryesor në këtë rezultat ka patur, rritja e ndërgjegjësimit të taksapaguesve për deklarimin real të të ardhurave të realizuara, aksionit kundër informalitetit në ekonomi dhe intensifikimit të komunikimit të Administratës Tatimore me tatimpaguesit.

- Renta Minerare

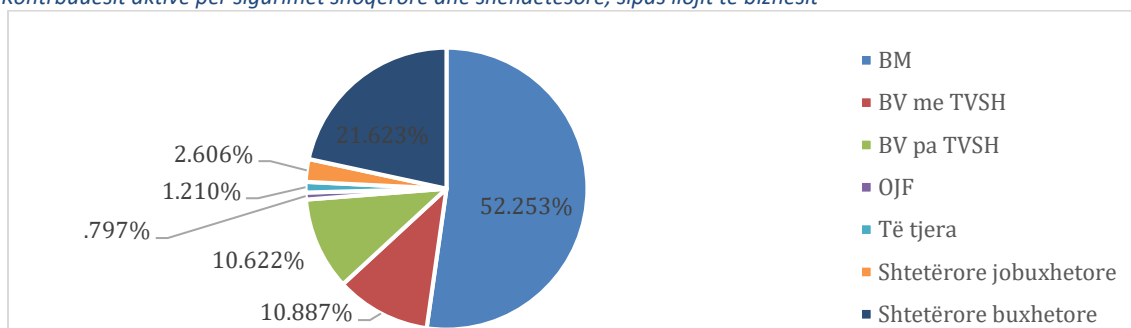
Të ardhurat nga Renta Minerare në eksport janë realizuar në vlerën 2.6 miliardë lekë, 12.2 për qind ose 285 milionë Të ardhurat nga renta minerare për naftën bruto janë rritur si rezultat i rritjes së sasisë së eksportuar, si dhe si rezultat i rritjes së çmimit të naftës bruto në tregjet ndërkombëtare krahasuar me 12-mujorin e vitit të kaluar, duke sjellë rritje të rentës për njësi nga 2.6 lekë/kg në 3.4 lekë/kg. Ndërkohë, të ardhurat nga mineralet e eksportuara kanë pësuar rënie për shkak të rënies së sasisë së eksportuar, me rreth 147 mijë ton si dhe për shkak të rënies së çmimit të mineraleve në tregjet ndërkombëtare.

- Të ardhurat e fondeve speciale

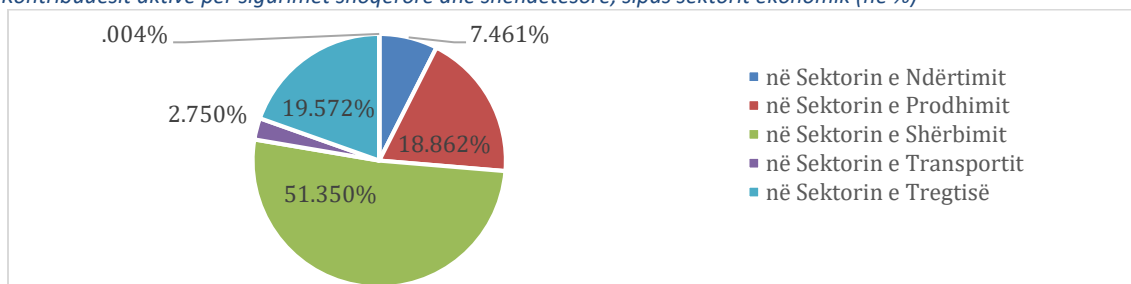
Të ardhurat nga Fondet Speciale për periudhën Janar – Dhjetor 2018 arritën në 93.2 miliardë lekë, me një realizmin në masën 100.6 për qind kundrejt planit dhe 7.3 për qind ose 6.4 miliardë lekë më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Ky grup të ardhurash përbën rreth 20.7 për qind të totalit të të ardhurave të përgjithshme për këtë periudhë. Nga totali i fondeve speciale, rreth 92 miliardë lekë janë kontribute të Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore dhe 1.3 miliardë lekë të ardhura për kompensimin në vlerë të pronarëve. Nga sigurimet shoqërore janë mbledhur rreth 79.4 miliardë lekë, 5.4 miliard lekë ose 7.3 për qind më shumë sesa viti i kaluar dhe nga sigurimet shëndetësore janë mbledhur 12.4 miliardë lekë, 0.8 miliardë ose 7.1 për qind më shumë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Përsa i takon bazës së taksueshme, nga të dhënat e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, për periudhën 12-mujore rezulton se në total ka një rritje të numrit mesatar të të punësuarve për efekt të derdhjes së kontributeve krahasuar me mesataren e një viti më parë. Numri i kontribuesve për muajin dhjetor 2018, është rritur me afërsisht 13 mijë kontribues ose 2 për qind, krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë.

Grafiku 23 Kontribuuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas llojit të biznesit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Grafiku 24 Kontribuuesit aktivë për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore, sipas sektorit ekonomik (në %)

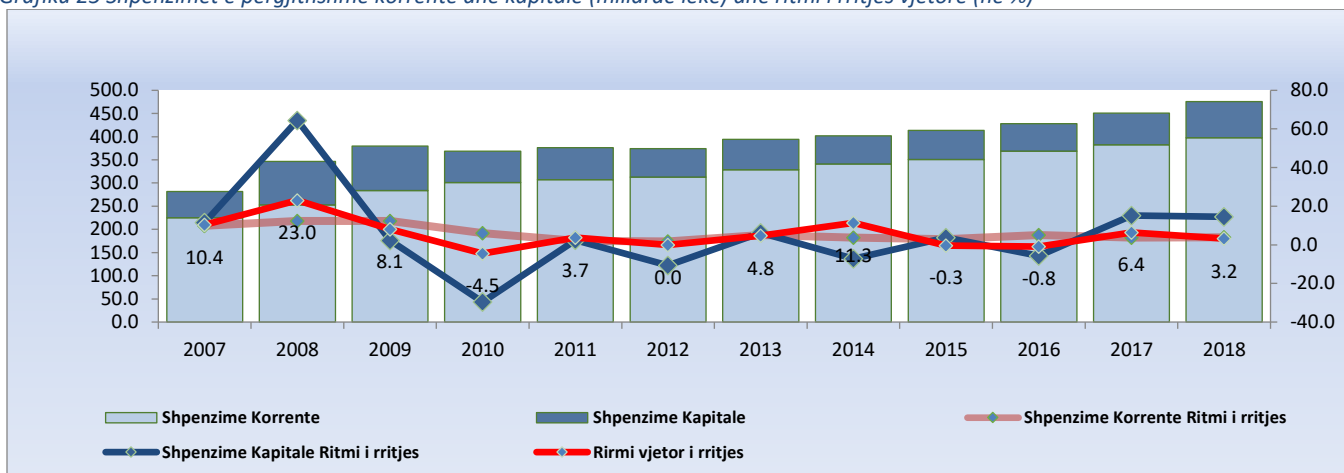
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019);

Peshën më të madhe, për numër mesatar kontribuesish e zë biznesi i madh dhe ndërmarrjet shtetërore buxhetore, përkatësisht 52.3 për qind dhe 22.6 për qind. Në sektorin shtetëror vihet re një rënie e këtij treguesi me 2 për qind në ndërmarrjet shtetërore jobuxhetore, dhe rritje 1.3 për qind në ndërmarrjet shtetërore buxhetore. Edhe në sektorin privat ky tregues ka shënuar rritje dhe konkretisht 2 për qind në biznesin e madh dhe 10.7 për qind në biznesin e vogël pa TVSH. Duke e analizuar nga këndvështrimi i sektorëve të ekonomisë, krahasuar me vitin e kaluar, ky tregues ka pësuar këto ndryshime: sektori i “Ndërtimit” është rritur me 6 për qind, sektori i “Transportit” është rritur me 4 për qind, sektori “Tregtisë” dhe “Prodhimit” është rritur me 2 për qind.

4. SHPENZIMET E PËRGJITHSHME

Shpenzimet e përgjithshme publike, për vitin 2018, arritën në rreth 476.1 miliardë lekë me një realizim në masën 95.8 përqind të planit vjetor sipas Buxhetit Fillestar (96.3 përqind të planit vjetor sipas Aktit Normativ nr.2 datë 19.12.2018 (AN nr.2). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017 ky zë ka rezultuar 3.2 përqind më i lartë ose rreth 14.7 miliard lekë më shumë. Shpenzimet e përgjithshme për vitin 2018 përbëjnë 28.86 përqind të Produktit të Brendshëm Bruto. Shpenzimet e përgjithshme kanë ruajtur një nivel të qëndrueshëm ndër vite kundrejt PBB-së, me një nivel mesatar prej rreth 30 përqind.

Grafiku 25 Shpenzimet e përgjithshme korrente dhe kapitale (miliardë lekë) dhe ritmi i rritjes vjetore (në %)

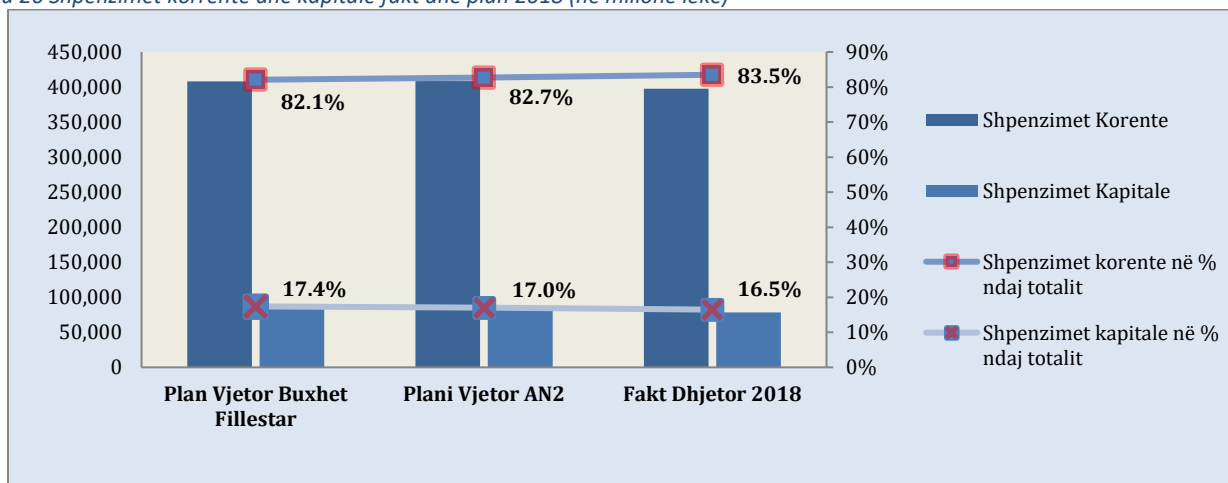
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

4.1 Shpenzimet sipas natyrës ekonomike

Shpenzimet korrente dhe ato kapitale, kanë shënuar një realizim të kënaqshëm respektivisht:

- ✓ Shpenzimet korrente 97.4 përqind të planit vjetor fillestar (97.3 përqind të planit sipas AN nr.2).
- ✓ Shpenzimet kapitale 90.8 përqind të planit vjetor fillestar (93.2 përqind të planit sipas AN nr.2).

Grafiku 26 Shpenzimet korrente dhe kapitale fakt dhe plan 2018 (në milionë lekë)

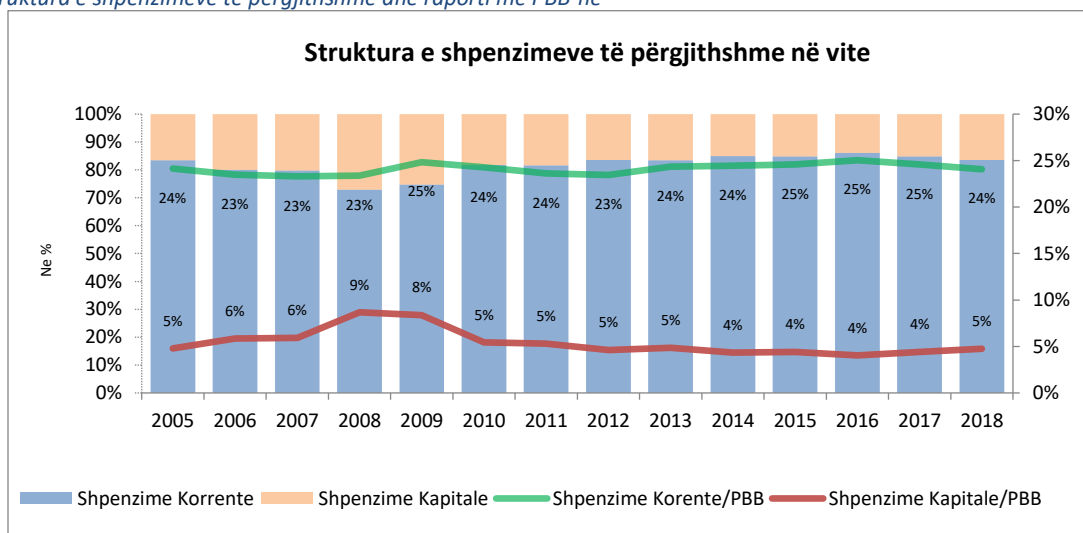

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2018)

Shpenzimet korente për vitin 2018 rezultuan në rreth 397.3 miliardë LEK, ndërsa krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë ky zë ka rezultuar 3.9 përqind më i lartë ose rreth 15.06 miliardë LEK më shumë. Shpenzimet korente për vitin 2018 zënë 83.5 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që krahasuar me Produktin e Brendshëm Bruto zënë 24 përqind. Nga grafiku i mëposhtëm vihet re trendi i qëndrueshëm ndër vite, i raportit të shpenzimeve korente kundrejt PBB, me një nivel mesatar prej 24 përqind.

Shpenzimet kapitale për vitin 2018 paraqesin një realizim në masën rreth 78.4 miliardë LEK. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017, ky zë është 14.6 përqind më i lartë ose rreth 9.98 miliard LEK më shumë. Shpenzimet kapitale për vitin 2018 zënë 16.5 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që krahasuar me PBB zënë 5 përqind. Edhe për shpenzimet kapitale vihet re një trend i qëndrueshëm ndër vite kundrejt PBB, me një nivel mesatar prej 5 përqind.

Grafiku 27 Struktura e shpenzimeve të përgjithshme dhe raporti me PBB-në

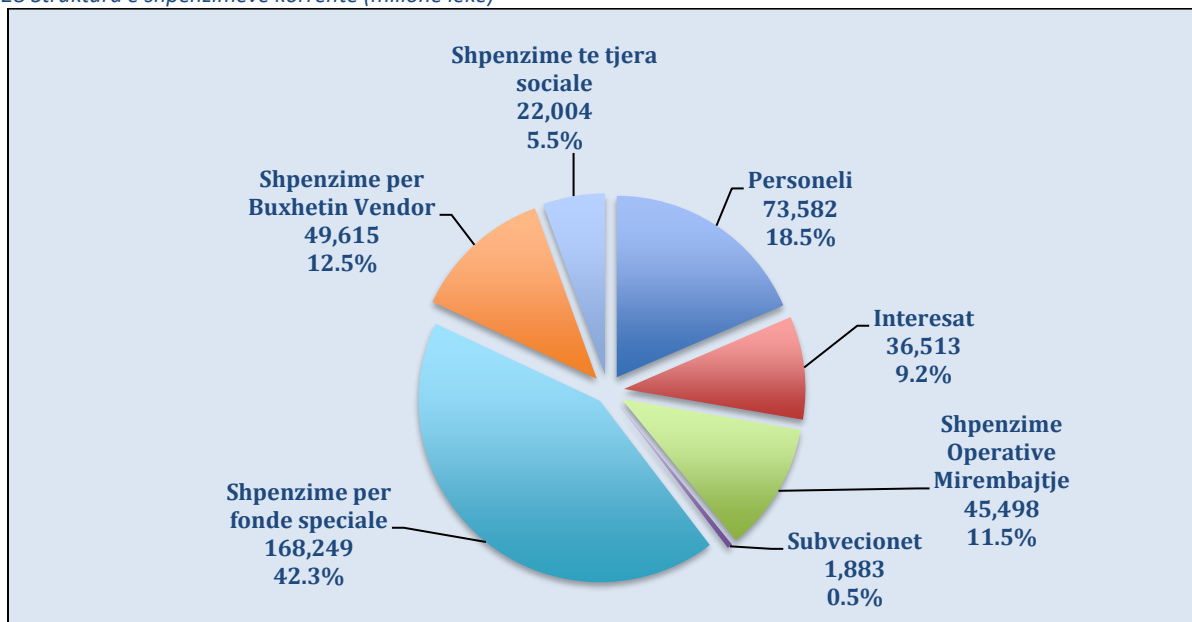
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet korrente në raport me planin fillestar të vitit 2018 paraqesin një realizim prej 97.4 përqind (97.3 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2), duke rezultuar në rreth 397.3 miliardë LEK.

Zërat kryesorë që ndikuan në nivelin e realizimit të shpenzimeve korente janë përkatësisht:

- ✓ *Shpenzimet për buxhetin vendor me 107.4 përqind të planit vjetor fillestar (100 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2),*
- ✓ *Shpenzimet operative mirëmbajtje me 100 përqind të planit vjetor fillestar (98.5 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2),*
- ✓ *Shpenzimet për fondet speciale me 98.7 përqind të planit vjetor fillestar (98 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2).*

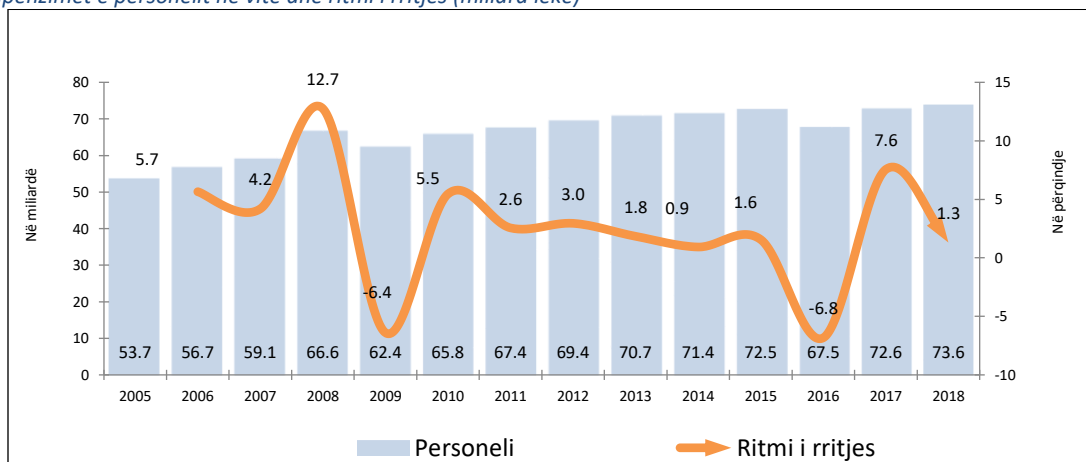
Grafiku 28 Struktura e shpenzimeve korrente (milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2018)

Shpenzimet e Personelit gjatë vitit 2018, përfaqësuan 18.5 përqind të totalit të shpenzimeve korente. Niveli i shpenzimeve faktike të personelit prej rreth 73.6 miliardë LEK, realizon nivelin e parashikuar për këtë zë në planin vjetor fillestar në masën 93.3 përqind (96.9 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017, ky zë është 1.3 përqind më i lartë ose 940 milion LEK më shumë.

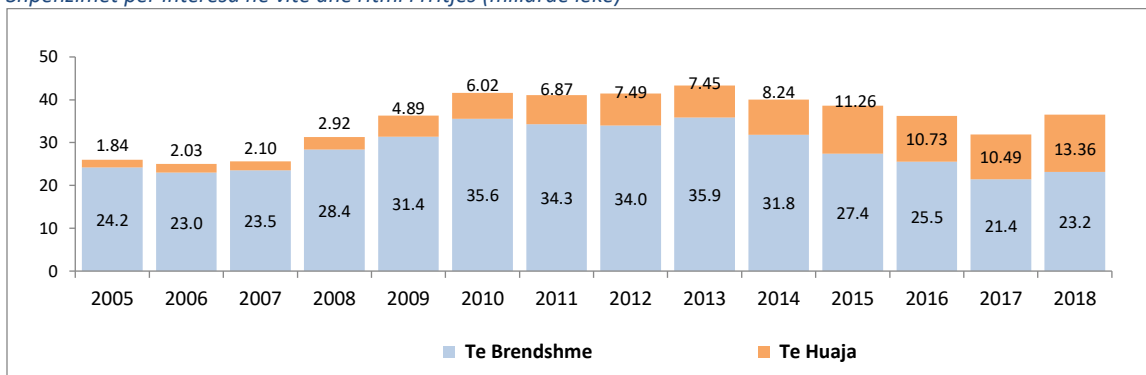
Grafiku 29 Shpenzimet e personelit në vite dhe ritmi i rritjes (miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet për Interesa, gjatë vitit 2018 kanë përfaqësuar 9.2 përqind të shpenzimeve korente. Niveli faktik i tyre ka rezultuar në masën 88 përqind të planit vjetor fillestar (89.1 përqind sipas AN nr.2). Shpenzimet për interesa kanë qenë më të ulëta se plani fillestar falë politikës së borxhit si edhe fitimeve për shkak të ndryshimit në kursin e këmbimit të monedhës vendase. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017, ky zë ka rezultuar 14.4 përqind më i lartë ose rreth 4.6 miliardë LEK më shumë.

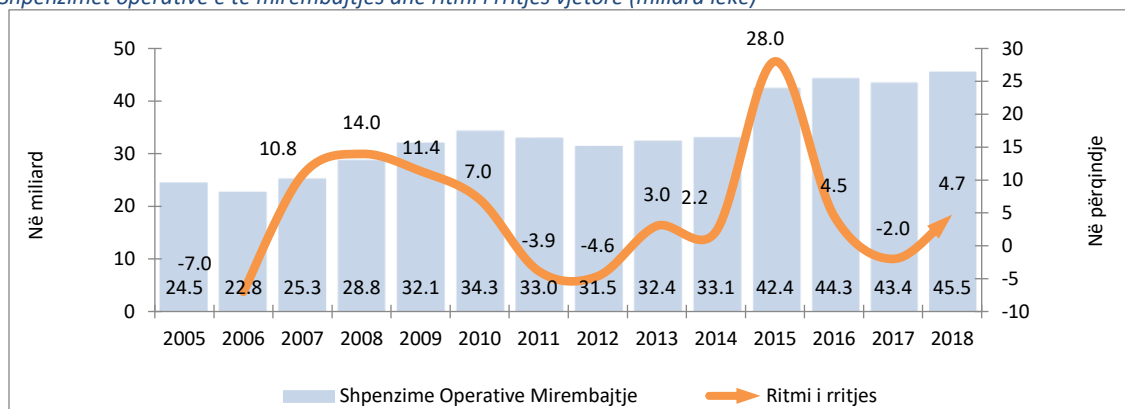
Grafiku 30 Shpenzimet për interesa në vite dhe ritmi i rritjes (miliardë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet Operative & Mirëmbajtje, gjatë vitit që lamë pas, kanë shënuar një realizim në masën rreth 45.5 miliardë LEK, ose 100 përqind të planit vjetor fillestar (98.5 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2). Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2017, ky zë ka rezultuar 4.7 përqind më i lartë, ose rreth 2.06 miliard LEK më shumë.

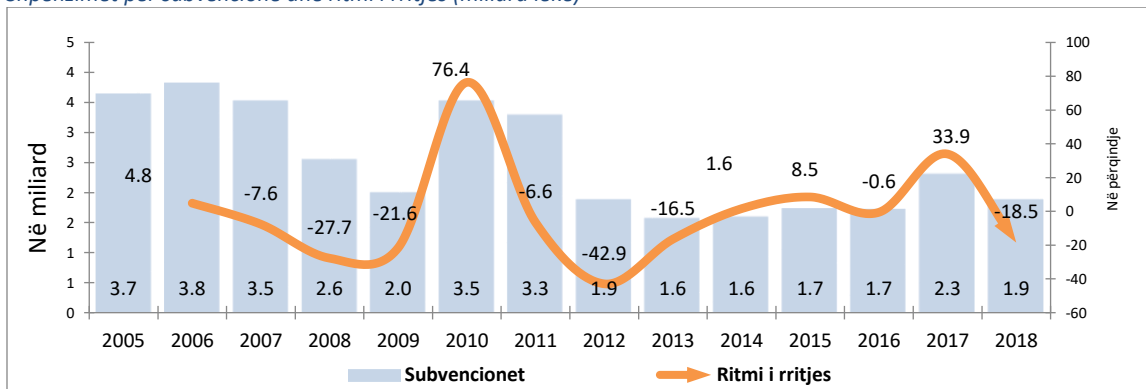
Grafiku 31 Shpenzimet operative e të mirëmbajtjes dhe ritmi i rritjes vjetore (miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet për Subvencione, në fund të vitit 2018, arritën nivelin rreth 1.88 miliardë LEK, me një realizim në masën 90.1 përqind të planit vjetor fillestar (100 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017 shpenzimet për subvencione rezultojnë 18.5 përqind më të ulëta ose 428 milion LEK më pak.

Grafiku 32 Shpenzimet për subvencione dhe ritmi i rritjes (miliard lekë)

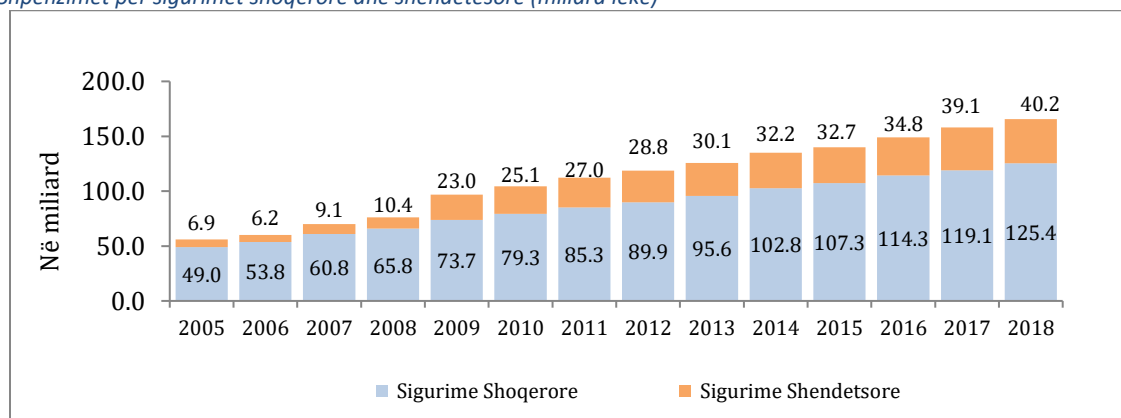
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet për Fondet Speciale për vitin 2018 rezultuan në nivelin 168.25 miliardë LEK, me një realizim 98.7 përqind kundrejt planit vjetor fillestar (98 përqind kundrejt planit vjetor sipas AN nr.2). Përkatësisht:

- ✓ Shpenzimet për sigurime shoqërore arritën në vlerën rreth 125.4 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 100.9 përqind të planit vjetor fillestar (102.3 përqind sipas AN nr.2).
- ✓ Shpenzimet për sigurime shëndetësore arritën në vlerën rreth 40.2 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 99.4 përqind të planit vjetor fillestar (dhe AN nr.2).
- ✓ Shpenzimet për kompensimin e ish-pronarëve arritën në vlerën rreth 2.73 miliardë LEK, duke rezultuar me një realizim 68.3 përqind të planit vjetor fillestar (dhe AN nr.2).

Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017, shpenzimet për sigurime shoqërore janë rreth 6.3 miliardë LEK më të larta, shpenzimet për sigurime shëndetësore janë rreth 1.06 miliard lekë më të larta dhe shpenzimet për kompensimin e pronarëve janë rreth 1.24 miliardë LEK më të ulëta.

Grafiku 33 Shpenzimet për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore (miliard lekë)

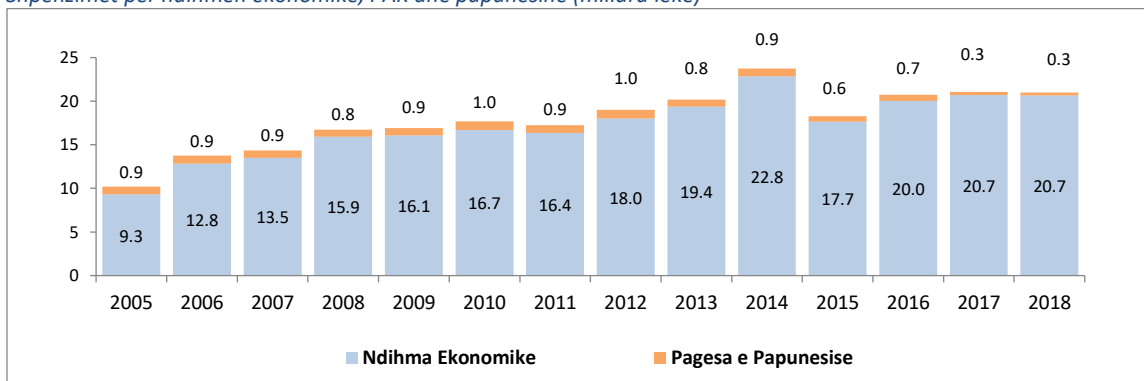
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet për Papunësinë për vitin 2018 janë realizuar në masën 42 përqind e planit vjetor fillestar (95.9 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2), gjë që dëshmon për kursimin e evidentuar në këtë zë, si rrjedhojë e uljes së numrit të përfituesve të papunë nga kjo pagesë. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 2.9 përqind, ose 10 milion LEK më pak në terma nominalë.

Shpenzimet për Ndhmën Ekonomike dhe Pagesën e Paaftësisë (PAK) për vitin 2018 u realizuan në masën 100.8 përqind të planit vjetor fillestar (dhe sipas AN nr.2). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 0.2 përqind ose 43 milion LEK më pak në terma nominalë.

Kompensimi për ish-të Përndjekurit Politikë, për vitin 2018 u realizua në masën 49.9 përqind të planit vjetor fillestar (99.7 përqind sipas nr.2). Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 56.6 përqind ose rreth 1.3 miliardë LEK më pak në terma nominalë. Kjo reflekton ndryshimet e reja në bazën ligjore respektive, të cilat u miratuan vetëm gjatë gjysmës së dytë të vitit 2018 dhe për rrjedhojë ngadalësuan ekzekutimin e fondit për vitin 2018.

Grafiku 34 Shpenzimet per ndihmën ekonomike, PAK dhe papunësinë (miliard lekë)

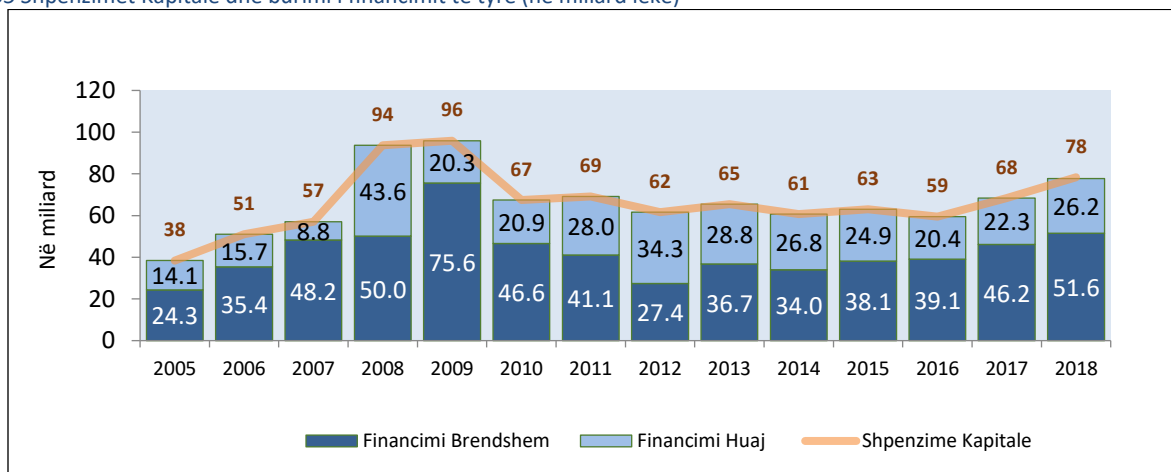

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet kapitale, në vijim të analizës së ecurisë së realizimit të investimeve publike, për vitin 2018 janë konstatuar me një realizim në masën rreth 78.4 miliardë LEK ose 90.8 përqind në raport me planin vjetor fillestar (93.2 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2). Respektivisht:

- ✓ *Projektet e investimeve me financim të brendshëm kanë shënuar një realizim në masën rreth 51.6 miliardë LEK ose 93.4 përqind në raport me planin vjetor fillestar (97.4 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2). Investimet nga të ardhurat e Arsimit të Lartë kanë shënuar një realizim në masën 672 milionë lekë. Pra, së bashku me këtë zë, në total realizimi për financimin e brendshëm është 52.5 miliardë lekë.*
- ✓ *Projektet e investimeve me financim të huaj janë realizuar në masën 26.2 miliardë LEK ose 85.9 përqind në raport me planin vjetor fillestar (85.7 përqind të planit vjetor sipas AN nr.2).*

Grafiku 35 Shpenzimet Kapitale dhe burimi i financimit të tyre (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Fondet buxhetore të alokuara për investime kanë prekur fushat më të rëndësishme të ekonomisë: Infrastruktura, Arsimi, Shëndetësia, Turizmi, Rendi dhe Siguria Publike etj. Realizimi i investimeve në total ka qenë në nivele të larta, veçanërisht për financimin e brendshëm. Kjo dëshmon për një menaxhim eficient të fondeve buxhetore nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Megjithatë, diferencat në realizimin me planin fillestar lidhen kryesisht me mosrealizimin në kohë të procedurave të prokurimit, pavarësisht angazhimit nga institucionet buxhetore dhe përmirësimin e performancës me rreth 15% në krahasim me vitin paraardhës.

Projektet me financim të brendshëm janë realizuar mesatarisht në mbi 90%, nga të gjitha institucionet kryesore buxhetore. Rishikimet e kryera nëpërmjet AN nr.1 datë 26.07.2018 dhe AN nr.2 datë 19.12.2018, kanë synuar rialokimin e fondeve buxhetore, nga projektet me ecuri më të ulët, në ato me ecuri më të lartë. Me buxhetin e vitit 2018 **vlerësohet të jenë rreth 111 kontrata investimesh të mbyllura dhe konkretisht:**

- ✓ Janë mbyllur 29 kontrata për investime (rikonstruksione dhe ndërtime) për shumë shkolla 9-vjeçare dhe të mesme në qytete të ndryshme në të gjithë vendin.
- ✓ Janë mbyllur 6 kontrata të rëndësishme për rikonstruksione/ndërtime të bazave prodhuese në 6 shkolla profesionale në vend.
- ✓ Janë mbyllur 18 kontrata punimesh të transportit rrugor që i takojnë akseve kryesore si Plepa-Kavajë-Rrogozhinë, Fushë Krujë-Milot-Morinë, Kardhiq-Delvinë etj.
- ✓ Janë mbyllur 11 kontrata për investime në ujësjellësa dhe kanalizime, një pjesë e të cilave në zona me rëndësi të veçantë turistike, si Golem dhe Gjirit i Lalzit.
- ✓ Gjithashtu janë realizuar 17 kontrata investimesh për argjinaturat e lumenjve dhe mbrojtjen prej tyre. Janë financuar rreth 16 kontrata të rëndësishme për Policinë e Shtetit dhe modernizimin e infrastrukturës që ka Garda në përdorim.
- ✓ Janë financuar 3 projekte të rëndësishme për forcat e armatosura dhe Sistemet e Integruara të Vëzhgimit të Hapësirës Ajrore e Detare. Kanë përfunduar 11 projekte të rëndësishme në fushën e trashëgimisë kulturore ku veçojmë projektin “ Teatri i Ri Turbina”, hartimin e projektit për Rikonstruksionin e Muzeut Historik Kombëtar dhe hartimin i projektit për Galerinë e Arteve.

Për sa i përket financimit të huaj, vetëm projektet e kredive janë realizuar në masën 96.4%. Këtu veçojmë fondet e akorduara për mbështetjen e sektorit energjetik të cilat janë realizuar në masën 95.1%. Nëpërmjet buxhetit për investime për vitin 2018, janë mbyllur edhe shumë kontrata në akse rrugore të rëndësishme si:

- ✓ Plepa-Kavajë-Rrogozhinë,
- ✓ Fushë Krujë-Milot-Morinë,
- ✓ Qafë Thanë-Lin-Pogradec,
- ✓ Rrugët Lidhëse me Bregdetin Jon,
- ✓ Elbasan-Banjë dhe
- ✓ Kardhiq-Delvinë.

Investime të konsiderueshme ka patur edhe në sektorin e Ujësjellës-Kanalizimeve, duke mundësuar furnizimin me ujë në shumë zona, një pjesë e të cilave me rëndësi të veçantë turistike, si Golem dhe Gjirit i Lalzit. Gjithashtu janë realizuar disa projekte investimesh për argjinaturat e lumenjve dhe mbrojtjen prej tyre.

4.2 Shpenzimet sipas natyrës funksionale

Sektori me peshën më të lartë në shpenzimet buxhetore është mbrojtja sociale, me 32 përqind të shpenzimeve të përgjithshme publike në vitin 2018, e dominuar nga shpenzimet për fondin e pensioneve si edhe programet në mbështetje të familjeve dhe individëve në nevojë (ndihma ekonomike dhe aftësia e kufizuar). Arsimi dhe shëndetësia përbëjnë përkatësisht 11 përqind dhe 10 përqind të shpenzimeve të përgjithshme publike në vitin 2018. Çështjet ekonomike dhe strehimi dhe komoditetet e komunitetit (ku përfshihen infrastruktura rrugore, ujësjellës kanalizime, mbetjet urbane si dhe planifikimi urban) zënë përkatësisht 11 përqind dhe 10% të shpenzimeve të përgjithshme për vitin 2018. Shpenzimet e përgjithshme publike përbëjnë 18% të buxhetit për vitin 2018, përfshirë edhe pagesat e borxhit.

Tabela 11 Shpenzimet sipas funksionit

	2018 (plan)	Plani në % ndaj totalit	2018 (fakt)	Fakti në % ndaj totalit	2018 (fakt i korrigjuar)**	Fakti i korrigjuar (në % ndaj totalit)	Fakti i korrigjuar (në % të planit)	
1	Sherbimet e Pergjithshme Publike	36 979	7%	86 132	18%	40 192	10%	109%
2	Mbrojtja	11 671	2%	11 109	2%	11 109	3%	95%
3	Rendi dhe Siguria Publike	29 200	6%	28 526	6%	28 030	7%	96%
4	Ceshtjet Ekonomike	45 598	9%	50 577	11%	38 173	10%	84%
5	Mbrojtja e Mjedisit	1 273	0%	1 416	0%	1 416	0%	111%
6	Strehimi dhe Komoditetet e Komunitetit	31 216	6%	39 249	8%	24 861	6%	80%
7	Shendetesia	48 647	10%	49 004	10%	49 004	13%	101%
8	Argetimi, Kultura dhe Ceshtjet Fetare	3 403	1%	7 382	2%	5 894	2%	173%
9	Arsimi	40 771	8%	51 605	11%	43 667	11%	107%
10	Mbrojtja Sociale	148 603	30%	151 148	32%	147 179	38%	99%
	Të paklasifikuara*	99 708	20%		0%		0%	
	TOTALI	497 069	100%	476 148	100%	389 524	100%	98%

* Ne zerin "Shpenzime te tjera te paklasifikuara" (Totali) jane perfshire: (i) pagesat per sherbimin e borxhit, (ii) kontigjenca per politika pagash dhe pensionesh, (iii) fondi rezerve, dhe (iv) shpenzimet e pushtetit vendor

** Vlerësim i përafërt, korrigjuar vetëm për interesat dhe shpenzimet e buxhetit vendor

Plani fillestar i vitit 2018 kishte parashikuar po këto nivele, pak a shumë të ngjashme, të peshave relative të shpenzimeve sipas klasifikimit funksional. Në shmangien përgjithësisht të lehtë të rezultatit faktik, ka ndikuar shpërndarja gjatë vitit 2018 e atyre shpenzime të paklasifikuara, të lidhura respektivisht fondin rezervë, kontigjenca, shërbimin e borxhit dhe shpenzimet e pushtetit vendor. Në çdo rast, rezultati faktik tregon nivele të kënaqshme të realizimit të planit sipas funksioneve për vitin 2018.

4.3 Ndryshimet në ligjin e buxhetit 2018

Gjatë vitit 2018, buxheti i shtetit u ndryshua me dy Akte Normative dhe më specifikisht:

✓ **Akti Normativ Nr.1 datë 26.07.2018 "Për disa ndryshime në Liqjin nr.109/2017 "Për buxhetin e vitit 2018":**

- Hartimi i këtij akti normativ u bazua në performancën makro-fiskale e buxhetore të 6muorit të parë të vitit 2018, si edhe në parashikimin e pritshëm të treguesve deri në fund të vitit buxhetor 2018. Ai siguroi ruajtjen e parametrave kryesore të buxhetit fillestar, përsa kohë që deficitin buxhetor mbeti i pandryshuar. Njëkohësisht, bëri të mundur arritjen e tre objektivave të rëndësishëm lidhur me: (i) garantimin e ofrimit të shërbimeve publike, (ii) rritjen e efikasitetit të përdorimit të burimeve publike, (iii) rritjen e sigurisë në realizimin e treguesve të buxhetit.

Synimet kryesore që kerkonte të realizonte dhe realizoi Qeveria nëpërmjet këtij Akti Normativ, konsistuan kryesisht në:

- *Sigurimin e një shpërblimi për pensionistët dhe familjet në nevojë në fund të vitit;*
- *Rritjen e efijencës së përdorimit të burimeve publike për rialokimeve drejt projekteve të investimeve me progres të mirë deri tani;*
- *Rritjen e sigurisë në realizimin e treguesve të buxhetit;*

✓ **Akti Normativ Nr.2 datë 19.12.2018 “Për disa ndryshime në Liqjin nr.109/2017 “Për buxhetin e vitit 2018, të ndryshuar”:**

- Bazuar në performancën makro-fiskale e buxhetore të 11-mujorit 2018, Akti Normativ i dha zgjidhje disa problematikave të hasuara gjatë implementimit të buxhetit të shtetit për vitin 2018, duke rritur efijencën në përdorimin e fondeve publike, duke bërë të mundur arritjen e tre objektivave të rëndësishëm si:
  - ✓ *ruajtjen të pandryshuar të nivelit të planifikuar të parametrave kryesorë makroekonomikë;*
  - ✓ *garantimin e financimit të nevojave të pushtetit vendor;*
  - ✓ *‘pastrimin’ e detyrimeve të prapambetura.*
- Në terma më konkretë, përmes tij u mundësua:
  - ✓ *Ruajtja e nivelit të planifikuar të parametrave kryesorë makroekonomikë 2018, të tillë si: niveli i defijetit buxhetor, si edhe niveli i sufijetit primar në terma pozitivë, si nominalë ashtu edhe kundrejt PBB-së.*
  - ✓ *Sigurimi i hapësirën financiare shtesë për njësitë e vetëqeverisjes vendore, përmes rritjes së tavanit të shpenzimeve tyre me 3.4 miliardë lekë, në përputhje me ecurinë pozitive të mbledhjes së të ardhurave vendore.*
  - ✓ *‘Pastrimi’ i detyrimeve të prapambetura në sektorin e infrastrukturës, në masën 2.2 miliardë lekë, në përputhje me angazhimin e marrë edhe kundrejt FMN-së.*
  - ✓ *Rritja e efijencës së përdorimit të burimeve publike për rialokimeve drejt projekteve të investimeve me progres të mirë deri tani;*
  - ✓ *Rritja e sigurisë në realizimin e treguesve të buxhetit të shtetit, në tërësi;*

Është me rëndësi të theksohet që ndryshimet e propozuara, nuk cënuan nivelin e planifikuar të treguesve kryesorë makroekonomik dhe fiskal, duke ruajtur deficitin në nivele të pandryshueshme e duke garantuar objektivin e Qeverisë për qëndrueshmëri fiskale.

4.4 Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës

Buxheti i vitit 2018, ka financuar 127 programe buxhetore dhe ka synuar realizimin e 819 produkteve të 11 ministrive të linjës dhe fondeve speciale. Gjithashtu, këto shpenzime kanë financuar edhe buxhetin e 61 bashkive dhe 12 qarqeve. Në përgjithësi evidentohet një performancë relativisht e mirë e realizimit të produkteve buxhetore nga ministritë e linjës. Nga 819 produkte të parashikuara për vitin 2019, janë realizuar plotësisht 618 produkte ose 75.45 përqind; realizuar pjesërisht 141 produkte ose 17.22 përqind dhe nuk janë realizuar vetëm 60 produkte ose 7.3 përqind nga të planifikuarat në vitin 2018.

Tabela në vijim jep në mënyrë të përmblodhur, sa më sipër cituar:

Nr	Ministria e Linjës	Produktet (në numër)			
		Planifikuar	Realizuar		Pa realizuar
			Plotesisht	Pjeserisht	
1	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	67	57	10	-
2	Ministria e Infrastruktura dhe Energji	122	57	41	24
3	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	135	102	29	4
4	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	77	60	9	8
5	Ministria e Kulturës	15	4	11	-
6	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	74	50	9	15
7	Ministria e Drejtësisë	43	31	10	2
8	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme	44	42	2	-
9	Ministria e Brendshme	115	98	16	1
10	Ministria e Mbrojtjes	55	50	3	2
11	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	72	67	1	4
	TOTALI	819	618	141	60

Tabela 12 Realizimi i buxhetit 2018 në disa institucione kryesore qendrore

Institucionet	2018 (plan fillestar)	2018 (plan i rishikuar)	2018 (fakt)	2017 (fakt)	Shpenzime korrente (fakt/plan)	Shpenzime kapitale (fakt/plan)	Total (fakt/plan 2018)	Fakti 2018/Fakti 2017
Presidenca	247 500	245 003	233 422	211 000	93%	110%	94%	111%
Kuvendi	1 193 200	1 063 008	989 814	1 124 000	82%	94%	83%	88%
Kryeministria	960 000	1 138 254	593 430	1 221 706	93%	36%	62%	49%
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	10 944 628	9 253 195	8 193 954	10 171 456	78%	70%	75%	81%
Ministria e Infrastruktura dhe Energji	47 542 630	47 864 754	44 955 260	36 323 740	119%	92%	95%	124%
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	60 868 921	58 930 700	57 529 009	61 571 423	97%	67%	95%	93%
Ministria e Arsimit Sportit dhe Rinisë	38 374 242	38 322 781	37 234 965	34 721 042	99%	79%	97%	107%
Ministria e Kulturës	2 009 897	2 282 152	2 257 490	2 037 900	103%	131%	112%	111%
Ministria e Shëndetësisë	60 116 852	59 106 690	58 444 203	57 273 940	96%	118%	97%	102%
Ministria e Drejtësisë	10 446 100	10 514 204	10 195 335	8 404 100	95%	129%	98%	121%
Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme	2 997 180	2 916 319	2 744 015	3 137 020	100%	41%	92%	87%
Ministria e Brendshme	21 110 038	20 779 072	20 619 600	19 476 101	99%	88%	98%	106%
Ministria e Mbrojtjes	19 797 838	19 312 005	18 994 755	13 356 738	97%	85%	96%	142%
Sherbimi Informativ Kombëtar	1 544 000	1 481 039	1 450 604	1 466 400	94%	98%	94%	99%
Akademia e Shkencave	110 550	100 882	97 077	112 000	89%	22%	88%	87%
Kontrolli Lartë i Shtetit	492 900	432 643	404 462	576 200	98%	32%	82%	70%
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit	2 258 760	2 284 761	2 221 833	3 770 000	97%	101%	98%	59%
Prokuroria e Përgjithshme	1 679 000	1 605 654	1 594 708	1 659 100	97%	70%	95%	96%
Zyra e Administrimit të Buxhetit Gjyqësor	2 300 700	2 146 104	2 109 558	2 188 000	91%	97%	92%	96%
Gjykata Kushtetuese	128 000	114 055	102 928	124 000	80%	99%	80%	83%
Fondi i Zhvillimit Shqipëtar	16 738 000	16 452 868	16 059 765	18 050 000	#DIV/0!	96%	96%	89%
Veprimtaria e Mbikqyrjes dhe Rivlerësimit në sistemin e Drejtësisë	513 400	401 059	376 994	93 000	77%	41%	73%	405%
Institucione të tjera Qeveritare	4 030 974	4 745 803	4 340 276	3 473 405	113%	96%	108%	125%

4.4.1 Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale

Në përputhje me drejtimit kryesore të politikës së përgjithshme shtetërore, me fondet buxhetore të miratuara për vitin 2018, performanca e treguesve buxhetorë për këto katër programe kryesore në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, paraqitet si më poshtë:

Tabela 13 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Parësor	7,725,360	795,029	7,715,993	1,005,589	99.8 %	126%
	Financimi i huaj		438,600		657,667	0	150%
2.	Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Dytësor	21,573,438	2,256,271	21,425,130	1,597,604	99%	71%
	Financimi i huaj		1,380,800		736,458	0	53%
3.	Shërbime të Shëndetit Publik	2,809,882	0	2,634,977	0	94%	0%
	Financimi i huaj		0		0	0	0%
4.	Përkujdesi Social	21.726.281	142,950	21.515.157	144,347	99%	101%
	Financimi i huaj		30,000		34,612	0	116%

Në programin **“Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Parësor”** janë realizuar objektivat e:

- Përmirësimit të ofrimit të shërbimit shëndetësor, nëpërmjet zgjerimit të skemës së rimbursimit të medikamenteve për të gjithë popullatën, të siguruar ose jo;
- Përmirësimit të shërbimeve parandaluese dhe të diagnostifikimit të hershëm të sëmundjeve, nëpërmjet përfshirjes së kontrollit mjekësor bazë periodik për popullatën;
- Përmirësimit të shërbimeve parandaluese dhe të diagnostifikimit të hershëm të sëmundjeve për popullatën e rregjistruar tek mjeku i familjes, duke përfshirë edhe kujdesin ndaj nënës dhe fëmijës;
- Plotësimin e qendrave shëndetësore me infrastrukturën e nevojshme për funksionimin e sistemit të informacionit

Këto objektiva janë arritur nëpërmjet realizimit të produkteve, si më poshtë:

- ✓ “Sigurimi i mbulimit me barna”, me një kosto faktike prej 3,883 milion lekë nga transferta buxhetit të shtetit dhe 7,387 milion lekë nga të ardhurat e FSDKSH.
- ✓ “Mbulimi me kujdesin parësor”, me një kosto faktike prej 2,879 milion lekë nga transferta e buxhetit të shtetit dhe 4,091 milion lekë nga të ardhurat e FSDKSH dhe kanë realizuar vizita tek mjeku i familjes, gjatë vitit 2018, rreth 6.203.404 pacientë nga 6.400.000 të planifikuara. Funkcionoi shërbimi i urgjencës në pikat turistike gjatë sezonit turistik.
- ✓ “Kryerja e Chek-Up”, ku gjatë vitit 2018 kanë kryer chek-up rreth 475 mijë pacientë me një kosto faktike prej 876 milion lekë.

Në programin **“Shërbime të Kujdesit Shëndetësor Dytësor”** janë realizuar objektivat e:

- Mbulimit të popullatës me kujdes mjekësor spitalor;
- Rritja e efektshmërisë në dhënien e shërbimit spitalor nëpërmjet uljes së kohës së pritjes së pacientëve që kanë nevojë për shërbim spitalor të 10 paketave të shërbimeve në spitalet publike e private.

- Rritja e sigurisë së shërbimit të rregjistrimit dhe kontrollit të barnave dhe materialeve mjekësore;
- Rritja e aksesit të pacientëve për shërbimin e dializës, nëpërmjet ofrimit në qendra të reja;
- Plotësimin e nevojave të spitaleve me infrastrukturë ndërtimore,

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ “Trajtimi i pacientëve të shtruar në spitale”, ku janë shtruar 292.822 pacientë me një kosto faktike, prej 16,480 milion lekë.
- ✓ “Pacientë të trajtuar nga paketat spitalore”, ku janë trajtuar 6 893 pacientë, me një kosto faktike, prej 1,578 milion lekë;
- ✓ “Trajtimi i pacientëve në spitalet psikiatrike”, ku janë trajtuar 1 347 pacientë, me një kosto faktike, prej 678 milion lekë, nga 1450 pacientë të planifikuar me një kosto 730 milion lekë.
- ✓ “Pacientë të trajtuar me dializë”, ku janë trajtuar 1 250 pacientë me një kosto faktike, prej 2,1 milion lekë, duke rritur aksesin e pacientëve për shërbimin e dializës nëpërmjet ofrimit në 5 qendra të reja.
- ✓ “Ndërtimi i maternitetit të ri në Sarandë”, me një kosto faktike prej 94 milion lekë
- ✓ “Blerje pajisje mjeksore për shërbimin spitalor”, me një kosto faktike prej 181.4 milion lekë
- ✓ “Barna dhe pajisje mjeksore të rregjistruara” me një kosto faktike , prej 113 milion lekë

Në programin **“Shërbime të Shëndetit Publik”** janë realizuar objektivat e:

- Sigurimit të qëndrueshmërisë së mbulesës vaksinare, për vaksinat e kalendarit të vaksinimit;
- Reduktimit të numrit të shpërthimeve epidemike me burim ndotjen e ujit;
- Rritjes së përputhshmërisë ligjore dhe ndëshkimin e parregullsive të evidentuara nëpërmjet sigurimit të kryerjes së inspektive shëndetësore;
- Depistimit të grave për kancerin e gjirit.

Këto objektiva, për vitin 2018, janë realizuar nëpërmjet realizimit të produkteve, performanca e të cilave paraqitet si më poshtë:

- ✓ “Inspektive të kryera nga inspektoriatet” është realizuar me një kosto faktike prej 252 milion lekë dhe janë kryer 25.705 inspektive nga 33.000 të planifikuara për tu kryer me një kosto prej 296 milion lekë.
- ✓ “Blerja dhe monitorimi i vaksinave” është realizuar me një kosto faktike prej 303 milion lekë dhe janë vaksinuar rreth 259 mijë femijë nga 240 mijë të planifikuar për t’u vaksinuar me një kosto prej 350 milion lekë.
- ✓ “Monitorimi i situatave epidemiologjike”, është realizuar me një kosto faktike prej 2,061 milion lekë dhe janë kryer rreth 2 980 kontrole për të monitoruar agjentët mjedisore për ujrat, ambjentin, ushqyerjen, shëndetin në punë, duke respektuar standartet e BE-se, nga 3100 të planifikuar me një kosto prej 2,155 milion lekë.
- ✓ “Depistimi i grave për kancerin e gjirit”, ku janë depistuar 5 567 gra me një kosto faktike prej 18,4 milion lekë.

Në programin “Kujdesit Social” janë realizuar objektivat e:

- Rritjes së efikasitetit dhe transparencës së skemës të ndihmës ekonomike nëpërmjet administrimit të regjistrimit elektronik kombëtar dhe përdorimit të sistemit të pikëzimit;
- Reformimit të sistemit të vlerësimit të personave me aftësi të kufizuar, duke vënë në zbatim sistemin e ri të vlerësimit sipas Modelit Social dhe duke ulur përqindjen e rasteve abuzive të përfituesve që nuk shfaqin aftësi të kufizuar;
- Ngritjes së një sistemi të integruar të shërbimeve të kujdesit social në njësitë e qeverisjes vendore dhe ofrimi i modeleve të reja të shërbimeve sociale;
- Zhvillimit të Sistemit të Menaxhimit të Informacionit për mbrojtjen sociale;
- Rritjes së kapaciteteve të strukturave qendrore, rajonale dhe vendore, në fusha që përfshijnë administrimin, monitorimin dhe vlerësimin e skemës së ndihmës ekonomike dhe përmirësimi i shërbimeve të kontrollit/auditit për të reduktuar numrin e abuzimeve.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- ✓ “Familje përfituese të ndihmës ekonomike”, është realizuar me një kosto faktike prej 4,361 milion lekë për 60.052 familje përfituese nga 70.000 familje të planifikuara me një kosto prej 4.600 milion lekë, si rrjedhojë e akordimit të ndihmës ekonomike të plotë dhe jo të pjesshme, sipas numrit të individëve në çdo familje.
- ✓ Rritje e fondit nga 3% në 6% për pushtetin vendor për të trajtuar rastet që nuk mund të përfitojnë nga sistemi elektronik;
- ✓ Pagesë shtesë për fëmijët që ndjekin shkollën dhe vaksinohen;
- ✓ Shpërblime për familje në nevojë për festat e fundvitit;
- ✓ “Persona me aftësi të kufizuar përfitues nga programi i aftësisë së kufizuar” është realizuar me një kosto faktike prej 16,304 milion lekë për 163.423 persona përfitues, nga 164.410 individë të planifikuar me një kosto prej 16,200 milion lekë. Kjo u arrit nëpërmjet:
  - *Indeksimit të përfituesve me nivelin e inflacionit;*
  - *Skemës së re të vlerësimit për aftësinë e kufizuar bazuar në modelin bio-psiko-social sipas standardeve ndërkombëtare të OBSH-së;*
  - *Përgatitja e kriterëve të reja të vlerësimit të aftësisë së kufizuar që i përgjigjet më mirë nevojave të individëve;*
  - *Personat me aftësi të kufizuara kanë përfituar edhe pagesë shtesë në fund të çdo viti.*
- ✓ “Fëmijë që përfitojnë shërbime në institucionet e përkujdesit”, është realizuar me një kosto faktike prej 225 mijë lekë për 283 persona, nga 243 individë të planifikuar me një kosto prej 238 mijë lekë. Është rritur numri i fëmijëve në familje kujdestare duke garantuar rritjen e fëmijeve në familje në vend të institucioneve
- ✓ “Të moshuar të trajtuar me shërbime të përkujdesit”, është realizuar me një kosto faktike prej 193 mijë lekë për 418 persona, nga 386 individë të planifikuar me një kosto prej 207 mijë lekë.
- ✓ “Gra dhe vajza në rrezik trafikimi të trajtuara me shërbime rezidenciale publike” është realizuar me një kosto faktike prej 22 mijë lekë për 8 persona, nga 14 individë të planifikuar me një kosto prej 23 mijë lekë.
- ✓ “Gra dhe vajza të dhunuara që marrin shërbime rezidenciale” është realizuar me një kosto faktike prej 22 mijë lekë për 27 persona, nga 28 individë të planifikuar me një kosto prej 22 mijë lekë.

4.4.2 Arsimi

Në përputhje me drejtimet kryesore të politikës së përgjithshme shtetërore, me fondet buxhetore të miratuara për vitin 2018, performanca e treguesve buxhetorë për këto katër programe kryesore në Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë, paraqitet si më poshtë:

Në mijë lekë

Tabela 14 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Arsimi Bazë	20,360,120	1,694,947	20,221,765	1,603,617	99 %	95%
	Financimi i huaj		0		0		0%
2.	Arsimi i Mesëm i Përgjithshëm	6,083,428	876,191	6,013,690	831,714	99%	95%
	Financimi i huaj		0		0		0%
3.	Arsimi i Universitar	6,996,273	540,000	6,608,580	335,249	94%	62%
	Financimi i huaj		250,000		220,215		88%
4.	Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë	412,500	235,401	407,121	212,868	99 %	90%
	Financimi i huaj		0		0		0%

Në programin “**Arsimi Bazë**” janë realizuar objektivat si më poshtë:

- Sigurimi i një arsimit cilësor dhe për të gjithë nxënësit duke përmirësuar kushtet e mësimdhënies e mësimnxënies duke siguruar kushte të barabarta për pjesëmarrje në arsimin bazë, për të gjithë fëmijët e grup moshës në arsimin parashkollor dhe atë të detyruar;
- Arsimit cilësor dhe gjithëpërfshirës me synim plotësimin e standardeve Europiane;
- Rritja e aksesit në Arsimin Parashkollor, përfshirja e 100% e fëmijëve 5 vjeçare në klasat përgatitore;
- Rritja e viteve të shkollimit;
- Rritja e autonomise se shkollave;
- Ulja e nxënësve që braktisin shkollën në Arsimin Bazë;
- Tërheqia e fëmijëve romë/egjiptian në Arsimin Bazë;
- Rehabilitimi/ndërtimi i kopshteve /shkollave sipas standardeve;
- Rritja e cilësisë së mësimdhënies, trajnimi i mësuesve, pajisja e shkollave me laborator shkencorë e IT, krijimi i bibliotekave dixhitale për kurrikulën e Arsimin Bazë;
- Shtrirja e shërbimit të punonjësit social dhe psikologut sipas standardeve të krahasuara me ato të vendeve të zhvilluara;

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- Trajtimin me një kompensim shtesa mbi pagë të punonjësve mësimorë në arsimin parauniversitar, ku përveç pagës, punonjësit mësimorë, që punojnë larg vendbanimit, përfitojnë një kompensim në masën, 2.700 lekë në muaj deri në 5 km larg vendbanimin dhe 6.000 lekë në muaj mbi 5 km larg vendbanimin, duke përfutur rreth 11 400 punonjës mësimorë;
- Ofrimi i shërbimit të transportit me fonde të buxhetit, për të mbuluar shpenzimet për transportin 30-32 mijë nxënësve dhe fëmijëve që kanë vendbanimi mbi 2 km nga shkolla si dhe transportin e 9 086 mësuesve që punojnë mbi 5 Km nga vendbanimi/qendra e përhershme e punës në shkollë ;

- Ofrimi i teksteve shkollore falas. Për herë të parë janë dhënë tekstet shkollore falas në përdorim për të gjithë nxënësit nga klasa e parë në klasën e katër, si dhe nxënës të 16 kategorive sociale nga klasa e pestë në klasën e nëntë duke siguruar që rreth 166,898 nxënës të arsimit bazë të përblen e teksteve shkollore për rreth 166,898 nxënës të arsimit para-universitar nga shtresat sociale në nevojë shuma e realizuar prej 502.6 milion lekë në vit.
- Ofrimi i kuotës ushqimore, bursa me fonde të buxhetit të shtetit, për të mbuluar shpenzimet për kuotë ushqimore të nxënësve me nevoja të veçanta, për rreth 1400 mijë nxënës të arsimit para-universitar nga shtresat sociale në nevojë.
- Rishikimin e kurikulës dhe hartimin e programeve të reja të arsimit para-universitar për veprimtarinë e Institutit të Zhvillimit të Arsimit
- Blerjen e materialeve didaktike mësimore të arsimit para-universitar ku përfitues janë 296.736 nxënës
- Mbi arsimin gjithpërfshirës, do të sigurohet arsim cilësor dhe gjithpërfshirës më synim që 100% e femijëve të grupmoshës 6-16 vjeç të ndjekin arsimin bazë. Rritja e treguesit të regjistrimit me 10-15% fëmijë për nxënësit romë dhe egjiptianë, 10% për nxënësit me aftësi të kufizuara, ndaj vitit paraardhës. Rritja e numrit të mësuesve ndihmës për nxënësit me aftësi të kufizuara.
- Mbi shkollat Qendër Komunitare, në vitin 2018, ëshë rritur me 20% numri i shkollave Qendër Komunitare. Nga 225 shkolla aktualisht do të shtohen edhe 50 shkolla të tjera. Çdo shkollë Qendër Komunitare ka 10 orë mësimi në dispozicion për realizimin e aktiviteteve të Qendër Komunitare, çka nënkupton se për 50 shkolla të reja, nevojiten 500 orë mësimore në javë, të cilat do të zhvillohen jashtë procesit mësimor.
- U realizua testimi sipas portalit "Mësues për Shqipërinë". U hartuan 20 programe orientuese, u hartuan 40 teste sipas profileve, u përgatitën 3110 teste sipas profileve, u realizua testimi për 3110 mësues.

Në programin **"Arsimi Mesëm i Përgjithshëm"** janë realizuar objektivat e:

- Nxënës që përfundojnë arsimin bazë të regjistruan dhe ndjekin arsimin e mesëm të lartë
- Zbatimi i kurrikules së re dhe trajnimi i mësuesve të klasës së 11 në gjimnaze dhe shkollat social-kulturore, si dhe zbatimi i sistemit të ri të zhvillimit profesional.
- Realizimi i Maturës Shtetërore 2018, realizimi i testimit "Mësues për Shqipërinë", në formë elektronikë
- Përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese në arsimin e mesëm, rehabilitimi i klasave në gjimnaze në zonat urbane, shtimi i klasave të reja në zonat urbane, pajisja me mjete didaktike për Fizikë-Kimi-Biologji të shkollave të mesme, pajisja e shkollave me klasa mësimore inteligjente/ digjitale, si dhe pasurimi i bibliotekave në të gjitha shkollat.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- Në vitin shkollor 2017-2018, afro 96,6% e nxënësve që përfunduan arsimin e detyrueshëm u regjistruan në arsimin e mesëm. Në këtë vit shkollor marrin shërbim arsimor në arsimin e mesëm 120,062 nxënës, respektivisht 20,605 në arsimin e mesëm profesional dhe 99,457 vijojnë gjimnazin dhe arsimin e mesëm të orientuar.
- Në procesin e kualifikimit për vitin 2018, morën pjesë 2950 mësues të të gjitha cikleve dhe drejtues të shkollave të arsimit bazë dhe të mesëm.
- Plotësimi i paketës kurrikulare sipas qasjes me bazë kompetencat në arsimin e mesëm të lartë ka të bëjë me hartimin e udhëzuesve kurrikularë lëndorë. Këta udhëzues janë hartuar sipas profileve

lëndore në ndihmë të mësuesve të arsimit të mesëm të lartë me shembuj konkretë dhe praktikë për zbatimin e kurikulës në klasat 10-12.

- U hartuan formularët A1 dhe A1Z me udhëzuesit përkatës.
- U konfigurua sistemi elektronik për realizimin me sukses të procesit të aplikimit të maturantëve dhe kandidatëve, për Maturën Shtetërore 2018.
- U monitorua dhe u realizua me sukses, procesi i aplikimit online, në MSH 2018, ku brenda afateve të përcaktuara, u bënë rreth 45.000 aplikime të reja.
- U prodhuan rreth 40.000 barkode, për procesin e sekretimit në sesionin e II të MSH 2018.
- Sigurimin dhe përmirësimin e kushteve të infrastrukturës në mjediset e sistemit para universitar, shmangien dhe reduktimin e zhvillimit të mësimin me turne, reduktimin e numrit të nxënësve për klase, me synim realizimin që të gjithë shkollat në zonat urbane të qyteteve kryesore të vendit të arrihet raporti 30 nxënës/klasë, rehabilitimi infrastrukturor i 9% të klasave në gjimnazeve në zonat urbane, shtimi me 5%-8% i klasave të reja në zonat urbane.

Në programin **“Arsimi Lartë”**, gjatë vitit 2018 ka një risi në politikëbërje përmes një procesi të veçantë që u realizua për Reformën e Arsimit të Lartë. Për implementimin e ligjit të arsimit të lartë, ligji nr. 80/2015 “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë”, tashmë është gati një reformë tërësore të sistemit të arsimit të lartë, e cila synon rritjen e cilësisë në të gjithë sistemin, pa cenuar aspak mundësitë e të rinjve për t’u arsimuar, **duke realizuar objektivat** :

- Akreditimin institucional të të gjithave IAL-ve nga një agjenci e huaj, anëtare e ENQA-s, akreditimi i të gjithë programeve të studimit brenda afatit për akreditim. Reformim i mekanizmave të kontrollit të cilësisë: rishikim i standardeve shtetërore të cilësisë konform atyre të HEAL, ndërtimi i instrumentave të llogaridhënies publike të universiteteve dhe transparencës në linjë me rritjen e autonomisë. Përgatitja e kuadrit nënligjor dhe atij institucional të reformës financiare dhe institucionale në AL bazuar në standardet dhe kriteret e EHEA. Përafrimi i kurrikulave të programeve të studimit të mësuesisë dhe pilotimi i këtij procesi;
- Implementim të kuadrit ligjor dhe institucional të reformës financiare në IAL. Fillimi i procesit të renditjes së IAL-ve më qëllim financimin e tyre. Rivlerësim i KSHK dhe i ligjit të ri për KSHK dhe përgatitja e manualit përkatës. Përgatitja e kuadrit nënligjor për kodifikimin e programeve të studimit dhe përmbajtjes së tyre në nivel kombëtar duke parashikuar aty rezultatet e të nxënësve, si dhe mbështetur dhe në KSHK dhe standardet evropiane;
- Rritjes së kapaciteteve akademike dhe kërkimore të stafit të IAL-ve në përmbushje të standardeve akademike të parashikuara në ligjin e ri të arsimit të lartë në RSH. Rishikimi i skemës së promovimit për tituj e grada, sipas praktikave përëndimore dhe duke i dhënë rëndësi veç të tjerave dhe pjesëmarrjes në projekte ndërkombëtare dhe të ardhurave të siguruara nga projektet për IAL-në.
- Rritjes së standardeve dhe kapaciteteve për mësimdhënie dhe kërkim shkencor. Implementimi i regjistrimit elektronik kombëtar të diplomave universitare, si dhe i një databaze kombëtar për regjistrin e studentëve, të dhënat e karrierës akademike, diplomimit, provimet e shtetit, të dhënat e stafit akademik, etj. Realizimi i aplikimit online për njohjen e diplomave dhe ofrimit të një shërbimi cilësor, si dhe krijimi i databaze kombëtar të titujve dhe gradave shkencore. Ofrimi i gjuhëve të huaja falas për studentët.
- Implementimit të skemës së re të pranimit në IAL dhe vendosja e prioriteteve kombëtare për pranimin e studenteve, përfshirë programet e studimit STEM dhe ato profesionale 2-vjeçare, aksesin në arsimin e lartë, sipas meritës, pavarësisht nga mundësitë financiare të individëve. Mbështetje e mobilitetit të studentëve e pedagogëve dhe ndërkombëtarizimit të arsimit të lartë. Plotësimi i kuadrit ligjor dhe institucional i reformës financiare në IAL.

- Realizimit të politikave të përfshirjes sociale dhe aksesit të gjerë në AL nëpërmjet skemës së kredi dhënies studentore dhe mbështetjes financiare me bursa për kategoritë në nevojë, si dhe heqjen e barrierave arkitektonike në IAL. Krijimi i këshillave studentore dhe Këshillit Kombëtar Studentor.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- Agjencia Publike e Akreditimit të Arsimit të Lartë gjatë vitit shkollor 2017-2018 për akreditimi institucional i të gjitha Institucioneve të arsimit të Lartë në Shqipëri, ka aktivizuar ekspertë të kualifikuar akademikë për vlerësimin e programeve në arsimin e lartë. Gjatë vitit 2018, janë hartuar dokumenta standarde për vlerësim. Vlerësimi është kryer nga një grup ekspertësh, 8 britanikë dhe 4 vendas;
- Hartimi i akteve nënligjore, në dhe për zbatim të ligjit nr. 80/2015, “Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë”;
- Ndërmarrja e paketës për studentët ku synimi kryesor, ka qënë i fokusuar në financimin me bursa i studentëve me notën mesatare 9 deri në 10-të, i studentëve nga kategorive sociale në nevojë, si dhe përjashtimi 100 % nga tarifa vjetore e shkollimit apo reduktimi në masën 50% nga trifa vjetore e shkollimit për studentët e ciklit të dytë për vitin akademik 2018-2019;
- Në Agjencinë Kombëtare të Provimeve është ndërtuar baza elektronike e të dhënave të arsimit të lartë, që përfshin Regjistrin Kombëtar të Studentëve, ku çdo student i regjistruar në cdo shkollë të lartë, publike apo private, duke filluar që nga viti akademik 2011-2012, në të tri ciklet e studimeve universitare do të ketë numrin kombëtar të identifikimit, përvec atij që ka marrë në universitetin ku studjon;

Në programin **“Zhvillimi i Sportit dhe Rinisë”** janë realizuar objektivat :

- Sigurimi i mbështetjes financiare për federatat Olimpikë dhe jo Olimpikë në aktivitete, Evropiane, Botërore dhe Ballkanike, në përputhje me parimet e barazise gjinore.
- Rritja e mbështetjes financiare për aktiviteteve kombëtare dhe ndërkombetare për Federatat Sportive, rritja e % për sportin në fondin kombëtar të zhvillimit të Sportit, në të gjithat disiplinat sportive, sipas kalendarëve të aktiviteteve.
- Mbështetja financiare me investime për ristrukturimin/ ndërtimin dhe pajisjen e objekteve sportive, në funksion të përmirësimit të kushteve, për nxitjen rritjen e numrit të ushtruesve në sport. Implementimi i marveshjeve në kuadër të kthimit të shkollës në qendër komunitare në disa disiplina sportive;
- Mbështetje financiare për 20-25 sportistë elitare në vit, reformimi i Komisionit Kombëtar Antidoping me qëllim përshtatjes së direktivave të organizave nderkombetar EADA, si dhe realizimi i 30 analizave antidopin në të gjitha disiplinat sportive.
- Mbështetja e programeve trainuese në sistemin sportiv kombëtar në funksion të rrijës së kapaciteteve në fushën e sportit, trajnime cdo vit për stafet teknike të sistemit sportiv kombëtar.
- Të përmirësojmë cilësinë e jetës së të rinjve, përmes rritjes së pjesëmarrjes së tyre, në punësim, në informim, në edukim dhe në vendimarrje.
- Mbështetja financiare me investime për ristrukturimin/ ndërtimin dhe pajisjen e objekteve për rininë, në funksion të përmirësimit të kushteve për argëtim, përmirësimin e infrastrukturës të qendrave rinore rajonale, nëpërmjet ngritjes dhe funksionimit të tre qendrave rinore rajonale, etj.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet produkteve, performanca e të cilave për vitin 2018, është realizuar, si më poshtë:

- Është realizuar ndarja e fondit grand për federatat, në funksion dhe në zbatim të Udhëzimit të Përbashkët nr.4 date 11.-3.2014 të Ministrit të Arsimit dhe Sportit dhe Ministrit të Financave “Për mënyrën e përdorimit të fondit grand/ transfertë korrente e brendshme për federatat dhe Komitetin Olimpik shqiptar”
- Pjesëmarrja në 42 Kampionate Kombëtare dhe 42 Kupa Shqiperisë, 42 Kampionate Europiane , si dhe 42 Kampionate Botërore , 42 Kampionate Ballkanike në të gjitha kategoritë e moshave, në përputhje me parimet e barazisë gjinore.
- Trajnimi me mësuesit e shkollave të Tiranës, “Mësime të shahut në shkolla”, në kuadër të marrëveshjes me Federatën Botërore të Shahut , me pjesëmarrjen e 16 shkollave dhe 21 mësuesve të trajnuar
- Realizimi i kampionatit të 7-të Futbollit me shkollat 9-vjeçare, në bashkëpunim me Federatën Shqiptare të Futbollit, me pjesëmarrje 1500 fëmijëve nga qytetet Tiranë, Durrës, Shkodër, Fier, Elbasan dhe Korçë
- Realizimi i trajnimeve me mësuesit e 20 shkollave në disa qytete të shqipërisë në kuadër të marrëveshjes me Federatën e Henbollit.
- Trajnime me mësues të 20 shkollave për realizimin e Kampionateve të shkollave në disiplinën e Xhudos , në kuadër të marrëveshjes me Federatën Botërore të Xhudos.
- Janë mbështur dhe trajnuar në bashkëpunim me Komitetin Olimpik Kombëtar Shqiptar 20 sportistë elitë , në kuadër të përgatitjeve dhe kualifikimit të tyre në lojrat Olimpike Tokyo 2020, ku gjatë këtij viti janë dhënë shpërblimet për sportistët të cilët kanë arritur rezultate në aktivitete ndërkombëtare .
- Ka përfunduar reformimi i Komisionit Kombëtar të Antidopingut . Tashmë kemi Organizatën Kombëtare Antidoping formë e re në sistemin sportiv kombëtar , duke e kthyer në një organizatë jo fitimprurëse , sipas standarteve ndërkombëtare.
- Gjatë këtij viti janë realizuar mbi 30 analiza antidoping në bashkëpunim me EADA Evropë dhe Bote në disiplinat olimpike, ku pjesën më të madhe e ka zënë sporti i peshëngritjes.
- Përfundimi i projektit studimor shkencor , për testimin dhe vlerësimin e kapaciteteve fizike të sportistëve elitë , në bashkëpunim me Institutin e Kërkimit Shkencor të Sportit, i cili ka filluar në muajin Janar dhe me një kohezgjatje 1- vjeçare.
- Janë evidentuar 112 sportistë në sportet olimpikë si kandidat për Lojrat Mesdhetare në vitin 2018 dhe Lojrat Olimpikë Tokio 2020.
- Janë realizuar në bashkëpunim me KOKSH 4 kurse trajnimesh për trajner në kategori të ndryshme moshash , në sportet Judo ,Taekëondo , Karate dhe Çiklizëm.
- Gjatë këtij viti janë realizuar dhe 12 programe trajnimi , nga Federatat , Danci Sportiv , Karate, Taekwondo , Xhudo , Shah , Henboll , Atletik lidhur me rritjen e kapaciteteve për administrator të sportit dhe arbitra, me një pjesëmarrje 100 specialistë dhe arbitra në disiplinat e lartë përmenduar.
- Rritja e pjesëmarrjes së të rinjve në programin e praktikave të punës 600-800 në vit,punësimi 200 të rinjve në institucionet e administratës shtetërore.
- Rritja e pjesëmarrjes së të rinjve në aktivitete me karakter social-kulturor dhe edukativ.
- Rritja e pjesëmarrjes/ mbështetjes financiare të organizatave rinore në projekteve rajonale dhe të BE (RYCO, ERASMUS +, etj).
- Përmirësimi i infrastrukturës të qendrave rinore rajonale, nëpërmjet ngritjes dhe funksionimit të tre qendrave rinore rajonale

- Krijimin e infrastrukturës së nevojshme për të rinjtë, për argëtim, rekreacion, shpłodhje, ushtrimin e sporteve e veçanërisht sportet masive duke synuar ngrupmshën 15-29 vjeç, e pranishme në shkollat e mesme, universitete, në punë e jashtë saj, duke ndërtuar mjedise sportive apo parqe olimpike.

4.4.3 Bujqësia dhe Zhvillimi Rural

Performanca e treguesve buxhetorë për tetë programet e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, paraqitet si më poshtë:

Tabela 15 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		% e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	292,381	5,000	273,753	4688	93.6	93.8
2.	Siguria ushqimore dhe mbrojtja e konsumatorit	1,517,186	309,975	1,401,084	266710	92.3	96.4
	Financimi i huaj		232,650		256355		
3.	Menaxhimi i infrastruktures se kullimit dhe ujitjes	759,734	992,000	754,365	984134	99.3	98.1
	Financimi i huaj		976,122		947475		
4.	Zhvillimi Rural duke mbesht. Prodh. Bujq, Blek, Agroind dhe Market.	2,109,908	258,460	1,959,050	247398	92.9	40.1
	Financimi i huaj		1,159,584		320538		
5.	Keshillimi dhe Informacioni Bujqesor	210,984	8,998	193,304	7995	91.6	88.9
6.	Menaxhimi qendrueshem i tokes bujqesore	16,000	-	14,875	-	93.0	-
7.	Mbeshtetje per Peshkimin	99,342	61,542	98,575	9948	99.2	54.0
	Financimi i huaj		71,150		61727		
8.	Administrimi i ujrave	66,350	25,000	65,673	24540	99.0	95.3
	Financimi i huaj		80,830		76335		
	TOTAL	5,071,884	4,181,311	4,760,679	3,207,842	93.9	76.7

Në programin e “Zhvillimit rural...”, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 2,526,985 (në mijë lekë), të tilla si:

- “Ruajtja e resurseve gjenetike në fermë”, i cili është realizuar për 2 058 krere nga 2 085 krere të planifikuar, me një kosto faktike 3 088 mijë lekë.
- “Produktet shqiptare të sektorit bujqësor, blegtoral dhe agropërpunimit, të promovuara”, është realizuar përmes pjesëmarrjes në 10 panaire nga 10 të planifikuara, me një kosto faktike 18 030 mijë lekë.
- “Fermerë përfitues të skemave kombëtare” kanë qenë 4 053 fermerë dhe agrobiznese me një kosto faktike 1 860 669 mijë lekë.
- “Mostra të degustuara të duhanit për ruajtjen e shëndetit të konsumatorit” janë degustuar 275 mostra nga 280 mostra të planifikuara, me kosto faktike 24 276 mijë lekë.
- “Njësi të rikonstruara dhe të pajisura (Agropikat)” janë rikonstruuar dhe pajisur 15 njësi (Agropika) me kosto faktike 47 044 mijë lekë.
- “Vrojtime statistikore” janë realizuar 4, me kosto faktike 11 347 mijë lekë.

- “Fara dhe Fidan të analizuar, testuara dhe certifikuar” janë kryer 1 100 000 nga 1 200 000 të planifikuara, kosto faktike 22 737 mijë lekë.
- “Vreshta dhe Ullishte të rregjistruara” janë rregjistruar 11 500 njësi nga 10 000 të planifikuara, me kosto faktike 18 902 mijë lekë.
- “Kushte dhe standarte jetese për fermerët të përmirësuar”, janë realizuar 8 projekte nga 8 të planifikuara me një kosto faktike prej 1 258 030 mijë lekë.

Në programin **“Siguria ushqimore dhe mbrojtja e konsumatorit”**, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 1,924,149 (në mijë lekë), ku ndër to përmendim:

- Legjislacioni i përafuar me aktet normative të BE-së, planifikuar dhe realizuar 5, me kosto 0 lekë.
- Kafshë të identifikuar (matrikulluara) në të gjithë vendin, gjedhë e të imta, planifikuar dhe realizuar 0. Identifikimi dhe regjistrimi i kafshëve u krye me fondet e vetë fermerit.
- Analiza të kryera sipas programit për mbetjet në kafshë janë realizuar 1 600 analiza me një kosto faktike prej 1 732 mijë lekë.
- Analiza të kryera sipas programit për mbetje në ujërat e brendshme e molusqe bivalente, janë realizuar 400 analiza me kosto faktike 5 000 mijë lekë, po aq sa planifikuar.
- Sëmundje në kafshë të monitoruara, janë monitoruar 7 raste (nr.) sëmundje nga 7 të planifikuara në fillim të vitit, me kosto faktike 20 000 mijë lekë.
- Të imta të vaksinuara kundër Brucelozës REV-1, janë vaksinuar 226 920 krerë nga 500 000 krerë të planifikuara, me kosto faktike 25 000 mijë lekë.
- Kafshë gjedhë të gjurmua për tuberkulozë, janë gjurmuar 27 167 krerë nga 27 552 krerë të planifikuara, me kosto faktike 8 691 mijë lekë.
- Kafshë imune ndaj sëmundjes së plasjes, të vaksinuara gjedhë, janë realizuar 2 733 krerë po aq sa planifikuar, me kosto faktike 4 200 mijë lekë.
- Kafshë imune ndaj sëmundjes së plasjes, të vaksinuara të imta, janë vaksinuar 35 104 krerë po aq sa janë planifikuar, me kosto faktike 0 lekë. Vaksinimi i kafshëve kryhet në rastet kur shfaqet sëmundja deri në fund të vitit dhe do të kryhet nga veterinerët zyrtarë dhe nuk do ketë pagesë.
- Kafshë gjedhë të gjurmua për brucelozë, janë gjurmuar 1 030 krerë nga 1 100 krerë të planifikuar, me kosto faktike 1 751 mijë lekë.
- Kafshë pozitive të dëmtuara apo të eliminuara si të infektuara nga TBC, plasje dhe tërbim. Emergjencia veterinare, RUDA dhe karantina, janë eliminuar 199 krerë nga 300 krerë të planifikuar, me kosto faktike 2 882 mijë lekë.
- Sipërfaqe e trajtuar kundër miut të arrave dhe karkalecit si dhe sëmundje të tjera në bujqësi, sipas emergjencave të paraqitura, janë trajtuar 0 ha, nga 46 000 ha të planifikuara, me kosto faktike 0 lekë. Për vitin 2018 nuk ka patur raste të shfaqjes të dëmtuesve në ambiente të mbrojtura dhe në fusha të hapura. Ky fond u alokua për të paguar vendimet gjyqësore që kishte AKU.
- Inspektim dhe menaxhim i riskut në fushën e sigurisë ushqimore, realizuar puna nga 12 drejtori (DRAKU) po aq sa planifikuar, me kosto faktike 695 945 mijë lekë.
- Analizimi, diagnostikimi dhe referenca për veterinarinë, sigurinë ushqimore dhe mbrojtjen e konsumatorit, realizuar nga 1 institucion përgjegjës që është ISUV me kosto 150 567 mijë lekë.

- Drejtoritë e Bujqësive në qarqe si zbatuese të programit të qeverisë në fushën e bujqësisë, janë në fakt 13 drejtori rajonale, me kosto faktike 459 376 mijë lekë.
- Projektet në fushën e Sigurisë Ushqimore dhe Veterinarisë me financim të huaj, janë realizuar 5 projekta sa dhe planifikuar, me kosto faktike 561 602 mijë lekë.
- Shpenzime nga të ardhura jashtë limitit, realizuar shpenzime për blerje e 302 316 vaksina kunder semundjes së LSD-se, me kosto faktike 60 437 mijë lekë.

Në programin **“Këshillimi dhe informacioni bujqësor”**, janë realizuar produkte me një kosto faktike prej 201,299 mijë lekë, ku përmendim:

- Karta dhe paketa teknologjike me elementë të përmirësuar të ofruara, janë realizuar 15 karta dhe paketa po aq sa planifikuar, me kosto faktike 120 306 mijë lekë.
- Fermerë të kontaktuar dhe ofruar shërbime ekstensionit, janë realizuar kontakte dhe ofruar shërbime 80 000 nga 66 200 të planifikuar, me kosto faktike 51 560 mijë lekë.
- Të ardhura të realizuara nga QTTB, janë realizuar në fakt 21 104 mijë lekë nga 31 150 mijë lekë të planifikuara.
- Transfertë në buxhetet familjare, realizuar në fakt 334 mijë lekë po aq sa planifikuar.
- Pajisje laboratorike të blera nga QTTB Fushë Krujë, realizuar 8 copë paisje po aq sa planifikuar, me kosto faktike 2 208 mijë lekë.
- Hangari i mekanikës bujqësore në QTTB Korçë i rikonstruktuar. Planifikuar 2 500 mijë lekë për 1 040 m². Realizimi 0 lekë pasi fondi për këtë objekt për arsye emergjence është rialokuar në QTTB Fushë Krujë .
- Pajisje laboratorike të blera nga QTTB Lushnjë, janë realizuar blerë 4 copë po aq sa planifikuar, me kosto faktike 2.916 mije lekë.
- Pajisje laboratorike të blera nga QTTB Shkodër, planifikuar 4 copë me kosto 1 000 mijë lekë. Nuk është realizuar blerja nga Agjencia e Blerjeve të Përqendruara.
- Agregatë bujqësorë të blerë nga QTTB Shkodër. Realizuar 4 copë me kosto 823 mijë lekë, po qsa sa planifikuar.
- Përshtatje e zyrës së katit të dytë për laborator ne QTTB Fushë Krujë, realizuar 70 ml me kosto faktike 405 mijë lekë, po qsa sa planifikuar.
- Furnizim - vendosje të Pajisjeve të punës dhe Pajisje Laboratori për laboratorin ne QTTB Fushë Krujë, realizuar 15 copë me kosto faktike 1 643 mijë lekë, po aq sa planifikuar.

Në programin **“Infrastruktura e ujitjes dhe kullimit”**, janë parashikuar disa produkte me një kosto totale prej 2,685,975 mijë lekë, ndër to përmendim:

- Sipërfaqe kulluese me rrjetin kryesorë kullues të pastruar, janë realizuar 45 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 316 565 mijë lekë.
- Sipërfaqe ujitëse me rrjetin kryesorë ujitës të mirëmbajtur, janë realizuar 25 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 82 141 mijë lekë.
- Sipërfaqe kulluese, që i mundësohet kullimi me ngritje mekanike me hidrovorë, janë realizuar 70 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 355 659 mijë lekë.
- Rrjete te kanaleve te kullimit/kolektore të rehabilituara dhe të përmirësuara, janë realizuar 5 km po aq sa planifikuar, me kosto faktike 40 000 mijë lekë.
- Sipërfaqe ujitëse me rrjetin kryesor ujitës të përmirësuar/(rehabilitim i pjesshëm i kanaleve kryesorë ujitës) janë realizuar 8 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 212 617 mijë lekë.

- Sipërfaqe ujitëse me rrjetin ujitës të rehabilituar, janë realizuar 5 000 ha po aq sa planifikuar, me kosto faktike 1 181 882 mijë lekë.
- Argjinatura te rehabilituara/ndërtuara, janë realizuar 5.1 km po aq sa planifikuar, me kosto faktike 490 513 mijë lekë.
- Hidrovore të rikonstruktuar pjesërisht, realizuar 1 po aq sa planifikuar, me kosto faktike 6 596 mijë lekë.

4.4.4 Infrastruktura dhe Energjia

Performanca e treguesve buxhetorë për tre programet kryesore të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, paraqitet si më poshtë:

Tabela 16 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Transporti Rrugor	1,934,263	15,401,041	1,921,430	15,280,567	99.34%	99.22%
	Financimi i huaj		6,338,100		6,275,715		
2.	Mbështetje për Energjinë	168,300	1,660,394	158,076	1,593,379	93.93%	95.96%
	Financimi i huaj		6,823,481		2,854,084		
3.	Furnizimi me ujë dhe Kanalizime	1,062,990	3,448,287	994,718	3,381,028	93.58%	98.05%
	Financimi i huaj		5,251,219		3,685,166		

Për programin **“Transporti Rrugor”** është realizuar qëllimi i programit i cili është forcimi dhe integrimi me rrjetin rajonal TEN-T, dyfishimi i numrit të lidhjeve ndërkombëtarë tokësorë me Kosovën, Maqedoninë, Greqinë dhe Malin e Zi, i cili do të dyfishonte transportin ndërkombëtar të udhëtarëve dhe të mallrave, përfundimin e korridoreve me të gjitha korsitë dhe parametrat teknikë deri në v. 2020, duke përfshirë arterie strategjike si: autostrada Adriatiko-Joniane në kuadër të procesit të Berlinit dhe Konektivitetit, Korridori 8, Korridori Durrës-Morinë. Qëllimi i këtij programi është realizuar nëpërmjet dy grup produktesh të mëdha të programit, specifikisht Ndërtimi i Rrugëve dhe Rikonstruksioni i Rrugëve. Realizimi i produkteve paraqitet si më poshtë:

Për grupin e produktit **“Ndërtimi i Rrugëve”**, janë realizuar fondet në masën 9,045 milionë lekë ose rreth 99% të fondeve të planifikuara, duke kontribuar kështu në realizimin e objektivave dhe qëllimit të programit. Disa nga produktet kryesore të realizuara janë:

- Tipi i rrugës *A2 me katër korsi (2x2)*, për të cilin janë realizuar fondet e planifikuara për vitin 2018, në masën prej 1,064 milionë lekë. Disa nga objektet e rëndësishme, të realizuara nga ky produkt janë:
  - *By pass Plepa-Kavajë-Rrogozhinë, nga loti 8 deri në lotin 11,*
  - *Rruga Kukës-Morinë Loti 2 (dy viadukte), dublimi,*
  - *Rruga Kukës-Morinë Loti 1 (V. Arti të mëdha), dublimi,*
  - *Vendosja e mbikalimeve në aksin Thumanë-Milot dhe Kukës-Morinë.*
- Tipi i rrugës *A2' 2x2 me trotuar dhe ndriçim*, për të cilin fondet e planifikuara për vitin buxhetor 2018 paraqiten të realizuar në masën prej 4,253 milionë lekë. Disa nga objektet e rëndësishme, që janë në proces paraqiten si më poshtë:

- *Unaza e Re e Tiranës, segmenti Komuna e Parisit – Rruga e Kavajës,*
- *Nyja lidhëse e rrugës Milot-Lezhë, Rrëshen, Thumanë,*
- *Unaza e jashtme Tiranë, pjesa verilindore,*
- *Rruga By Pass Perëndimor Shkodër, Lot1 + shtesë punimesh, Loti 2.*
- Rruga tip B1' me dy korsi, për të cilën janë realizuar plotësisht fondet e planifikuara, në masën prej 1,757 milionë lekë, për vitin buxhetor 2018. Disa nga objektet e rëndësishme, në të cilat punohet me ritme të parashikuara janë:
  - *Rruga Kardhiq-Delvinë loti1+ shtesë punimesh*
  - *Rruga Kardhiq-Delvinë loti 4, loti 5, loti 6*
  - *Rruga Milot-F. Krujë (dublimi i superstradës) loti3*
- Për rrugën tip C2 me dy korsi, janë realizuar fondet e planifikuara, në masën prej 1,970 milionë lekë, për vitin buxhetor 2018. Disa nga objektet e rëndësishme, në të cilat punohet normalisht dhe që janë në proces janë:
  - *Rikonstruksioni aksit rrugor ura e Gajdarit hyrja Sarandë.*
  - *Ndërtimi i aksit Skrapar – Përmet Loti1 + shtesë punimesh.*
  - *Përmirësim i sigurisë rrugore në aksin Kashar - Rinas*

Për grup produktin **“Rikonstruksion rruge”** janë realizuar plotësisht fondet e planifikuara për vitin buxhetor 2018, në masën prej 2,244 milionë lekë. Disa nga objektet më të rëndësishme, të cilët kanë kontribuar në realizimin e objektivave të programit, paraqiten si më poshtë:

- *Riveshje dhe sistemim asfaltim Elbasan-Banjë loti1, loti3+,*
- *Sistemim asfaltim rruga Tri Urat – Leskovik shtesë punimesh*
- *Sistemim asfaltim rrugët lidhëse me bregdetin (Llogara-Sarandë) loti1+shtesë punimesh...etj*

Për programin “Transporti Rrugor”, përfshihen edhe shpenzimet për Mirëmbajtjen e Rrugëve. Lidhur me fondet e planifikuara për këtë qëllim vihet re se janë realizuar në masën 100%, sipas kontratave të lidhura me ARRSH-në. Me fondet e vëna në dispozicion me buxhetin e vitit 2018 janë kryer pagesat e kontratave në vazhdim si edhe janë lidhur kontrata të reja. Vihet re se, ka ende detyrime të paslyera deri në fund të vitit 2018, edhe pse janë shlyer rreth 68% e detyrimeve për Vendimet Gjyqësore.

Në programin “Furnizimi me Ujë dhe Kanalizime” është realizuar qëllimi i programit i cili synon: *“Shërbimin e furnizimit me ujë dhe kanalizime për të gjithë popullsinë me cilësi dhe sipas standarteve ndërkombëtare.”* Produktet e realizuara, me synim realizimin e qëllimit, paraqiten si më poshtë :

- Realizimi i 178,637 ml, ose 98% e fondeve të planifikuara për linja të reja ujësjellësi për furnizimin me ujë (A/I).
- 16,979 ml ose 99% e fondeve të planifikuara për rrjet kanalizimesh të ujrave të zeza të shtruar (AII).
- Paisja me një impiant trajtimi për ujrë të zeza, është realizuar në masën 100% përgjatë vitit 2018.

Lidhur me fondin prej 1 miliard lekë për subvencionimin e ujësjellës kanalizimeve për ujin e pijshëm, i cili është detajuar i plotë, me një kësht gjatë vitit 2018, me qëllim kontribimin në përmirësimin e performancës së Ujësjellës – Kanalizimeve SHA.

Në programin “Mbështetje për Energjinë” është realizuar qëllimi lidhur me “Garantimi dhe furnizimi me burime të sigurta energjitike me kosto minimale, ruajtja e mjedisit nga efektet negative për shkak të zhvillimit të sektorit energjitik, diversifikimi i furnizimit me burime energjitike dhe integrim në rrjetet energjitike rajonale dhe Europiane, duke nxitur investimet në këtë sektor. Nxitja dhe përdorimi i burimeve të rinovueshme si faktor për rritjen e sigurisë së furnizimit, duke synuar në vitin 2020 rritjen e përdorimit të energjisë së rinovuar me 38% kundrejt vitit 2009, si edhe rritjen e efikasitetit të energjisë me 6.5% referuar vitit 2009”. Ky objektivi është arritur nëpërmjet realizimit të fondeve në masën prej 4,605 milionë lekë, nëpërmjet 18 produkteve. Ndër produktet e planifikuara, 15 prej tyre janë realizuar plotësisht. Disa nga produktet e programit janë:

- Hartimi i rregulloreve, raporteve, kryerja e studimeve dhe konsulencave me synim rritjen e përpunimit të naftës bruto në vend dhe rritjen e cilësisë së nënprodukteve të saj.
- Hartimi i bilanceve, kryerja e konsulencave dhe operacioneve me qëllim reduktimin e humbjeve të energjisë elektrike, për të siguruar furnizim me energji elektrike në mënyrë të pandërprerë të gjithë konsumatorët
- Certifikimi Energjitik i Ndërtesave Publike.

4.4.5 Turizmi dhe Mjedisit

Performanca e treguesve buxhetorë për tre programet kryesore në Ministrinë e Mjedisit dhe Turizmit paraqitet si më poshtë:

Tabela 17 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit

NR	Emërtimi i Programit (në mijë lekë)	Plani 2017		Fakti 2017		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Mbrojtja e Mjedisit	477,632	1,650,564	440,932	1,600,813	92.3%	97%
	- Financimi i huaj	-	303,000	-	549,404		
2.	Administrimi i Pyjeve	479,084.5	185,497	426,825	131,090	89.1%	70.7%
	-Financimi i huaj	-	-	115,000	114,022		
3.	Zhvillimi i Turizmit	153,089	186,200	125,118.9	78,700.7	81.7%	42.3%
	-Financimi i huaj	-	-	-	-		

Në programin “Mbrojtja e Mjedisit” janë realizuar objektivat e politikës së programit, të cilat specifikisht kanë të bëjnë me:

- Hartimin e legjislacionit për transpozimin të acquis së mjedisit dhe acquis së ndryshimeve klimatike sipas planifikimit në PKIE, i cili është realizuar plotësisht nëpërmjet draftimit të 2 strategjive dhe 4 plane veprimi.
- Zbatimin e legjislacionit që lidhet me :
  - Monitorimin e mjedisit nga stafi i Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për fushën e cilësisë së ajrit, zhurmave, cilësisë së ujërave, mbetjeve, biodiversitetit.
  - Shyqrtimin dhe miratimin e Raporteve të Vlerësimit të Ndikimit në mjedis dhe lejeve mjedisore.
- Inspektime kontrolli për aktivitetet industriale dhe veprimtari prodhuese, lidhur me shkarkimet në ajër, menaxhimin e mbetjeve industriale dhe urbane si dhe zhurmave.

Këto objektiva janë realizuar nëpërmjet realizimit të produkteve si më poshtë:

- ✓ Teknologji të aplikuara për përdorimin e bip-energjisë në industrinë e përpunimit të vajit të ullirit.
- ✓ Qendra vizitorësh të zonave të mbrojtura dhe informacione të ngritura e të ristrukturuara.
- ✓ Inventari kombëtar i ligatinave dhe pasurive të tyre natyrore.
- ✓ Paketa turistike në dispozicion për një zhvillim të qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe turizmit.
- ✓ Hartë e përgatitur për burimet e mbetjeve të ngurta për prodhuesit industrialë (SĚAN)
- ✓ Trupa ndërkufitarë të ngritur për menaxhimin e qëndrueshëm të biodiversitetit, habitateve dhe ekosistemeve në 3 zona detare dhe bregdetare Blue Land.

Në programin “Administrimi i Pyjeve” janë hartuar dhe zbatuar politika lidhur me:

- Menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve dhe kullotave,
- Zhvillimin e një ekonomie të gjelbër,
- Koordinimin në nivel qendror, rajonal dhe lokal të praktikave më të mira në fondin pyjor dhe kullor, eficiente nga pikpamja ekonomike, miqësore me mjedisin dhe të pranuar nga shoqëria.
- Automatizimi i bazës së të dhënave për rregjistrin pyjor dhe digjitalizimi i hartave, mbështetjen e kërkimit, zhvillimit teknologjik e inovacioneve në pyje, dhënia e shërbimit këshillimor dhe aftësimin e kapaciteteve të personelit pyjor dhe administrativ lokal, harmonizimi ligjor e nënligjor, bashkëpunimi institucional me struktura të tjera të interesuara për menaxhimin e qëndrueshëm e ruajtjen e biodiversitetit.

Në programin “Zhvillimi i Turizmit” është realizuar objektivi lidhur me Diversifikimin e ofertës turistike duke synuar praninë e turistëve gjatë gjithë vitit, kjo nëpërmjet:

- Kryerjes së monitorimeve të vijës bregdetare për evidentimin e zhvillimeve më të fundit duke nisur nga çështjet e ndërtimeve të reja, ndotjet mjedisore, përdorimin e hapësirave publike, kriteret për stacion plazhi.
- Sigurimi i pjesëmarrjes në panairë ndërkombëtare, si dhe organizmi i aktiviteteve të tjera promovuese si udhëtime familjarizuese dhe Press Tripe.
- Hartimi i akteve nënligjore.

4.4.6 Drejtësia

Performanca e treguesve buxhetorë për tetë programet kryesore në Ministrinë Drejtësisë, paraqitet si më poshtë:

Tabela 18 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Drejtësisë

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	476,194	438,823	441,303	448,892	92.7	102.3
2.	Publikimet Zyrtare	44,500	15,000	42,992	14,669	96.6	97.8
3.	Mjekësia Ligjore	79,000	7,400	72,522	7,241	91.8	97.8
4.	Sistemi i Burgjeve	5,365,109	455,000	5,234,129	392,292	97.6	86.2
5.	Shërbimi i Përmbarimit gjyqësor	149,000	9,000	130,980	8,404	87.9	93.4
6.	Shërbimi për Çështjet e Birësimit	8,900	250	8,208	244	92.2	97.5
7.	Agjencia e trajtimit të pronave ALUIZNI	3,302,785	25,542	3,245,555	20,189	98.3	79.0
8.	Shërbimi i Provës	130,700	7,000	121,765	5,951	93.2	85.0
	TOTAL	9,556,188	958,015	9,297,453	897,882	97.3	93.7

Në programin “Sistemi i burgjeve” për 12 mujorin e vitit 2018 janë realizuar produkte, me një kosto faktike 5,626,421 mijë lekë, si mëposhtë:

- *Trajtimi me normë ushqimore i të dënuarve dhe paraburgosurve*
- *Staf i trajnuar nga qendra e trajnimit*
- *Të dënuar të trajtuar me shërbim shëndetësor*
- *Trajtimi i të dënuarve të mitur në ambiente të përshtatshme të vuajtjes së dënimit*
- *Trajtimi i të dënuarve gra me kushte të veçanta në ambientet e vuajtjes së dënimit*
- *Mundësimi i programeve të reja të kualifikimit dhe punësimit për gratë e dënuara*
- *Personel i punësuar gra në Sistemin e Burgjeve në funksion të trajtimit të të dënuarve*
- *Mbajtja e të burgosurve dhe paraburgosurve në kushte sigurie nga trupa policore*
- *Drejtimi dhe zhvillimi normal i aktivitetit për mirëfunksionimin e përgjithshëm të sistemit të burgjeve.*

Realizimi i këtyre produkteve ndikojnë drejtëpërsëdrejti në përmirësimin e kushteve në sistemin peniteciar. Këto produkte janë realizuar të gjithë sipas planifikimit. Eshtë planifikuar të trajtohen 5,922 të burgosur dhe është realizuar plotësisht. Trajnimet janë kryer sipas planifikimit kurse trajtimi me shërbim shëndetësor është sipas rasteve dhe në vazhdimësi për të sëmurët me sëmundje kronike. Numri i të dënuarve të trajtuar me shërbim shëndetësor është 606 raste. Për sa i përket të dënuarëve të mitur, është ulur numri i tyre në burgje sepse janë transferuar në institucionet e veçanta të vuajtjes së dënimit. Për të dënuarat gra, janë krijuar kushte të veçanta të vuajtjes së dënimit, janë krijuar mundësi për pjesëmarrje në programe kualifikimi për të patur mundësi punësimi pas vuajtjes së dënimit.

Në programin “**Agjencia e Trajtimit të Pronave**” janë realizuar produkte me kosto faktike prej 3,265,744 mijë lekë, ndër produktet përmendim:

- “Trajtimi me vendim i kërkesave për kalimin në pronësi të oborreve në përdorim” nga 500 vendime janë trajtuar 510, me një kosto faktike 12 431 mijë lekë.
- “Mbrojtja e interesave të ATP në proceset gjyqësore” nga 1000 të planifikuara janë ndjekur 1 072 raste gjyqësore me kosto faktike 50 121 mijë lekë.
- “Trajtimi i kërkesave ndër vite për njohje pronësie” nga 6 000 të planifikuara janë realizuar 3 000 vendime me kosto faktike 58 697 mijë lekë.
- “Shpërndarja e fondeve për kompesim financiar për pronarët e pasurive që preken nga ndërtimet informale” nga 835 të planifikuara janë realizuar 1 727 subjekte me kosto faktike 2 147 038 mijë lekë.

4.4.7 Institucionet e Sistemit të Drejtësisë

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2018 për Ministrinë e Mbrojtjes, paraqiten si më poshtë:

Tabela 19 Realizimi i buxhetit 2018 për Institucionet e Drejtësisë

NR	Emërtimi i Programit/Institucionit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Veprimtaria e rivlerësimit kalimtar të magjistratit / Komisioni i Pavarur i Kualifikimit	156,080	8,000	150,211	5,965	96.24%	74.56%
2	Veprimtaria e apelimit të rivlerësimit kalimtar / Kolegji i Posaçëm i Apelit	102,534	10,200	97,705	9,570	95.29%	93.82%
3	Veprimtaria e komisionerit publik / Komisionerët Publikë	44,355	5,800	42,027	4,396	94.75%	75.79%

- Në lidhje me disa nga treguesit e performancës për **Komisionin e Pavarur të Kualifikimit** për vitin 2018, përmendim:
  - Numri dosjeve të shortuara është 237 subjekte.
  - Numri i dosjeve të marra në shqyrtim është rreth 200 dosje.
  - Numri i vendimeve të marra nga KPK është për 92 subjekte të rivlerësimit kalimtar.
- Nga ana e **Komisionerëve Publikë** për vitin 2018 janë shqyrtuar 77 çështje të njoftuara nga KPK, nga 80 të planifikuara.

4.4.8 Financat, Ekonomia, Punësimi dhe Arsimi Profesional

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2018 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, për të gjithë programet, paraqiten si më poshtë:

Tabela 20 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	771,901	383,183	593,180	327,794	76.85%	85.55%
	Financimi i huaj		462,982		287,545		62.11%
2	Menaxhimi i Shpenzimeve Publike	511,637	10,000	459,083	5,319	89.73%	53.19%
3	Ekzekutimi i Pagesave të Ndryshme	574,959		542,814		94.41%	
4	Menaxhimi i të Ardhurave Tatimore	2,368,708	332,000	2,341,587	323,007	98.86%	97.29%
	Financimi i huaj		5,000		3,948		78.97%
5	Menaxhimi i të Ardhurave Doganore	3,203,560	269,348	3,177,782	164,112	99.20%	60.93%
	Financimi i huaj		186,991		69,542		37.19%
6	Lufta kundër Transaksioneve Financiare Jo-Ligjore	70,800	18,336	65,709	18,310	92.81%	99.86%
7	Mbështetje për Zhvillim Ekonomik	271,682	55,800	255,574	41,026	94.07%	73.52%
	Financimi i huaj		207,000		208,293		100.62%
8	Mbështetje për Mbikq. e Tregut, Infrast. e Cilës. dhe Pron. Industr.	254,142	19,500	241,869	15,931	95.17%	81.70%
	Financimi i huaj		5,000		-98		-1.96%
9	Sigurimi Shoqëror	43,849,000		43,824,000		99.94%	
10	Tregu i Punës	1,222,618	76,031	1,165,399	62,189	95.32%	81.79%
11	Inspektimi në Punë	173,590	10,000	155,317	9,937	89.47%	99.37%
12	Arsimi i Mesëm Profesional	1,683,722	989,661	1,572,109	974,642	93.37%	98.48%
	Financimi i huaj		409,487		113,372		27.69%
13	Strehimi	334,864	199,200	323,018	182,154	96.46%	91.44%
	TOTALI	55,291,183	3,639,519	54,717,441	2,807,023	98.96%	77.13%

Në programin **“Arsimi i Mesëm Profesional”**, me fondet buxhetore të planifikuara për vitin 2018 janë shënuar arritje cilësore dhe sasiore, konkretisht:

- Gjatë vitit 2018 arriti në 19,296 numri i nxënësve të cilët vazhdojnë arsimin e mesëm në drejtimin e arsimit profesional në vitin mësimor 2018-2019.
- Gjatë vitit 2018 janë hartuar dhe përmirësuar 20 skelet-kurrikula dhe mbi 15 materiale mësimore (të aksesueshme për të gjithë ofruesit e AFP online)
- Gjatë vitit 2018 janë hartuar 10 përshkrime/standarde të kualifikimeve profesionale (të aksesueshme për të gjithë ofruesit e AFP online)
- Gjatë vitit 2018 janë draftuar 21 akte nënligjore dhe janë finalizuar 8 akte (udhëzime) dhe 5 Vendime të Këshillit të Ministrave të cilët janë në proces për t'u aprovuar.
- Gjatë vitit 2018 u miratua nga Parlamenti Shqiptar Ligji Nr. 23/2018, datë 10.05.2018 “Për disa ndryshime dhe plotësime të Ligjit 10247, datë 4.3.2010, “ Për Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK)”, dhe 3 projekt-vendime janë hartuar dhe janë në pritje për miratim.
- Gjatë vitit 2018 janë trajnuar 190 mësimdhënës.
- Gjatë vitit 2018 janë punësuar 46.9 përqind e të diplomuarve në AP për vitin mësimor paraardhës.
- Gjatë vitit 2018 ka vazhduar Promovimi i AF , janë organizuar ditët e hapura të shkollave, panairët rajonale dhe u finalizua me panairin/olimpiadën e aftësive 2018 .

Në programin **“Punësimi”**, me fondet e buxhetit për vitin 2018 është arritur që:

- Në Janar- Dhjetor 2018 janë punësuar 34,669 punëkërkuar të papunë duke realizuar 138% të objektivit vjetor, ose rreth 50% më shumë se 12 mujori i vitit 2017.
- Për periudhën Janar- Dhjetor 2018 nga zbatimi i programeve të nxitjes punesimit për vitin 2018 kanë përfituar 729 subjekte dhe 4,808 individë me një fond prej 289 milion leke. (I planifikuar 490 milion I rishikuar 289 milion)
- Në vitin 2018 u regjistruan për të ndjekur programet e formimit profesional 16,574 individ dhe 64% ose 10,545 prej tyre u certifikuan. Nga 16,574 persona të regjistruar në kurse formimi 8770 janë klientë Zyrove të punës ose 53% e tyre. Nder ta, janë certifikuar në një program formimi profesional 5307 punëkërkuar të papunë, duke bërë kështu të mundur marrjen e një zanati me qëllimin për të qënë të aftë në tregun e punës dhe duke rritur mundësitë për punësimin e tyre.

Në programin **“Strehimi”**, fondet e programeve sociale të strehimit janë rritur me 28% në krahasim me 2 vite më parë duke arritur vlerën e rreth 534 milionë lekë në vitin 2018. Objektivi i programit të strehimit është të sigurojë strehim të përshtatshëm e të përballeshëm për individë e familje që nuk përballojnë dot kostot e tregut të banesave. Realizimi i këtij objektivi është bërë duke shënuar arritje cilësore dhe sasiore si më poshtë:

- Trajtuar sipas programit të strehimit gjithësej 1545 familje, nëpërmjet produkteve të përmbledhura si më poshtë:
  - *Investime për përmirësimin e banesave – 897 familje*
  - *Subvencionimi i interesave të kredive – 15 familje*
  - *Bonus qiraje – 633 familje*
- Numri i familjeve përfituese të kategorisë Rom dhe Egjiptian është rritur rreth 15% në krahasim me 1 vit më parë, për të gjitha produktet.
- Numri i familjeve që kanë përmirësuar kushtet e jetesës si rezultat i përfitimit nga programet sociale është rritur me 9% në krahasim me 1 vit më parë.

4.4.9 Mbrojtja

Shpenzimet e planifikuara dhe ato faktike si dhe realizimi në përqindje për vitin 2018 për Ministrinë e Mbrojtjes, paraqiten si më poshtë:

Tabela 21 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Mbrojtjes

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	1,213,075	28,000	1,213,039	19,995	100.0%	71.4%
2	Forcat e Luftimit	4,719,598	1,837,163	4,517,651	1,811,244	95.7%	98.6%
3	Arsimi Ushtarak	554,951	0	541,338	0	97.5%	
4	Mbështetja e Luftimit	4,661,555	63,000	4,631,154	58,451	99.3%	92.8%
5	Mbështetje për Shëndetësinë	877,944	5,000	870,382	4,905	99.1%	98.1%
6	Sigurimet Shoqërore për ushtaraket	4,974,600		4,974,600		100.0%	
7	Emergjencat Civile	287,118	95,000	280,432	76,468	97.7%	80.5%
	Totali MM	17,288,841	2,028,163	17,028,597	1,971,063	98.5%	97.2%

Projektet prioritare në aspektin e ndërveprueshmërisë me strukturat e NATO-s, si dhe në kuadër të rritjes së sigurisë kombëtare, janë:

- Sistemet e Integruara të Vëzhgimit të Hapësirës Ajrore e Hapësirës Detare.
- Kompletimi i Forcave të Armatosura me pajisje individuale të luftimit, në funksion të certifikimit të Batalionit të dytë të këmbësorisë si një komponent i gatshëm i NATO Response Force.
- Shpenzimet operacionale u përdoren me efikasitet për kryerjen e misionit të Forcave të Armatosura si në rang kombëtar ashtu dhe në kuadër të misioneve paqeruajtëse, duke rritur prezencën e Forcave të Armatosura në Detin Egje, Afganistan, KFOR, etj. Gjatë vitit 2018, Forcat e Armatosura morën pjesë aktive në përballimin e emergjencave civile dhe në ndihmë të komunitetit si me personel të gatshëm ashtu dhe me ndihma të menjëhershme për popullatën në vështirësi.
- Shpenzimet e parashikuara për Emergjencat Civile u realizuan në masën 100% duke shpërndarë buxhetin e akorduar në mbështetje të familjeve të dëmtuara nga fatkeqësi të ndryshme natyrore dhe u ardhur në ndihmë të rreth 432 familjeve të dëmtuara.

4.4.10 Kultura

Performanca e treguesve buxhetorë për dy programet e Ministrisë së Kulturës paraqitet si mëposhtë:

Tabela 22 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Kulturës

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Trashëgimia kulturore dhe muzetë	465 676	193 000	457 744	192 612	98.3%	99.8%
2.	Arti dhe Kultura	804 798	660 000	790 640	659 184	98.2%	99.9%

Në programin **“Trashëgimia Kulturore”** është realizuar promovimi, ruajtja, konservimi, restaurimi i objekteve dhe fondeve muzeore si dhe edukimi përmes trashëgimisë dhe aktiviteteve në funksion të saj. Këto objektiva gjatë vitit 2018 janë arritur nëpërmjet realizimit të produkteve si më poshtë:

- “Objekte të restauruara dhe të mirëmbajtura”, me një kosto faktike prej 400 milion lekë, ku: U mundësua restaurimi i 10 objekteve, monumente kulture si dhe hartimi i projektit për Restaurimin dhe Riformulimin e linjës muzeore në Muzeun Historik Kombëtar –Tiranë, projekti i Restaurimit dhe rehabilitimit i hapësirave në Galerinë Kombëtare të Arteve, si dhe blerje pajisjesh kompjuterike për të plotësuar me të gjithë aksesoret e nevojshëm, biletaritë në disa muze apo monumente kulture të vizitueshëm me biletë.
Ka përfunduar puna për restaurimin e Kishës së Shën Mërisë në Ristoz, Korçë, Faza e III-të, të Kishës së Shën Mërisë Peshkëpi e Sipërme-Gjirokastër, restaurim Kisha e “Shën Apostujve” Hoshtevë, Zagori, Restaurim i kishës së Shën Nikollit-Lezhë Kisha e Shën Thanasit, Muzeu Etnografik, Kalaja e Shkodrës, Kalaja e Lezhës, Kishat e Voskopojës dhe Kishat e Vithkuqit, Muzeu Arkeologjik, etj.

- “Muze parqe të mirëmbajtura ” me një kosto faktike prej 190.2 milion lekë, ku:
  - Muzeu Kombëtar i Fotografisë “Marubi”, përveç performancës lidhur me vizitueshmërinë, ka realizuar dhe aktivitete të tjera me qëllim publikime të objekteve të trashëgimisë kulturore, si: janë organizuar ekspozita e konferenca si ekspozita “Urtësi sot e mot”, ekspozita e fotografit Angjelin Nënshati, “Dëshmitar midis dy kohëve, ekspozita e autores italiane Moira Ricci etj.
  - Muzeu Historik Kombëtar, gjatë vitit 2018, ka realizuar një sërë veprimtarish me karakter promovues, edukues në të gjithë pavionet e këtij muzeu si dhe restaurimi i një sërë objektivash të trashëgimisë kulturore pjesë e fondit të muzeut si dhe përfundimi i katalogut “Thesare nga Muzeu Historik Kombëtar”. Në kuadër të Vitit Mbarëkombëtar të Gjergj Kastriot Skënderbeut janë kryer një sërë vizitash dhe aktivitete nga nxënësit e shkollave 9-vjeçare të qytetit, si dhe ekspozita lidhur me figurën e Heroit Kombëtar dhe epokës së lavdishme të tij.
  - Muzeu kombëtar “Gjethi” është fokusuar në objektivat kryesore për promovimin e vlerave historiko-kulturore që mbart ky institucion, si dhe pritjen e vizitorëve, me qëllim njohjen dhe ndërgjegjësimin e brezit të ri mbi të kaluarën komuniste.
  - Janë zhvilluar aktivitete në përkujtim të figurave të shquara dhe ngjarjeve të rëndësishme historiko-kulturore të krahinës së Korçës dhe të Shqipërisë në Muzeun e Arsimit Korçë.
  - Realizimi i aktiviteteve me karakter promovues, edukues në Qendrën Kombëtare të Muzeumeve Berat, në muzetë kombëtare “Gjergj Kastrioti Skenderbeu” dhe Entografik, Krujë, Muzeu Pavarësia Vlorë.
  - Realizimi i punimeve restauruese të parqeve të Butrintit dhe Apolonisë.
- “Aktivitete, veprimtari kulturore”, me një kosto faktike prej 43 milion lekë. Gjatë vitit 2018 janë organizuar një seri veprimtarish lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare me qëllim promovimin e vlerave të trashëgimisë kulturore të ekspozuara ose të sjellë pranë publikut apo dhe të ekspozuara në ambientet e Ministrisë së Kulturës si:
  - Projekte me thirrje si “Traditë Art Kulturë”, projekti “, Festivali Ndërkombëtar Folklorik “Aulona Inter Folk Festival” në Vlorë, festivali i 15-të Mbarëkombëtar i Instrumentistëve të vegjël popullorë zhvilluar në Fushë Arrëz, projekti “Java e Ali Pashës”.
  - Festivali Folklorik Tipologjik Kombëtar i Këngës Popullore Qytetare, realizuar në Elbasan më 9-10 mars.
  - Projekti i Festivalit Përmeti Multikulturor 2018, u organizua në qytetin e Përmetit në datat 21-22-23 Qershor 2018. Në këtë festival morën pjesë 9 grupe me 140 artistë pjesëmarrës nga të cilët 15 fëmijë.
  - U organizua Festivali i 15-të Mbarëkombëtar i Instrumentistëve të vegjël popullorë në qytetin e Fushë Arrëzit në datat 18, 19, 20 maj, zhvilluar nga Shoqata Eko-Turistike, Pukë. Morën pjesë 140 artistë të vegjël nga të gjithë trevat shqipfolëse.
  - Projekti “Java e Ali Pashës”, zhvilluar në Tepelenë në datat 25-28 Maj , ku morën pjesë 100 artistë nga të cilët 25 fëmijë.
  - Realizimi i Ekspozitës me koleksionet e znj. Patricia Nugee, në Muzeun Historik Kombëtar me rastin e “Vitet Mbarëkombëtar të Gj.K. Skënderbeut”
  - Aktivitete në kuadër të programit “Miku i Monumentit”, janë zhvilluar nga Drejtoritë Rajonale të Kulturës Kombëtare në bashkëpunim me Drejtoritë Arsimore Rajonale.

- “Objekte të inventarizuara”, me një kosto faktike prej 10.5 milion lekë. Gjatë vitit 2018 rezultojnë të regjistruara në Bazën e të dhënave shtetërore “Regjistri Kombëtar i Pasurive Kulturore gjithsej 77 192 objekte.

Në programin **“Arti dhe Kultura”** janë realizuar projekte artistike kulturore të cilët kanë siguruar gjithëpërfshirje në jetën social kulturore, në veçanti ato projekte të cilat kanë në fokus krijimtarinë artistike, edukimin dhe zhvillimin e audiencave si dhe integrimin gjinor. Ky objektivi është arritur nëpërmjet realizimit të produkteve, si më poshtë:

- “Investime të reja në skenat bashkëkohore” me një kosto faktike prej 659 milion lekë. Ka përfunduar dhe është inauguruar Teatri i ri Turbina, me dy skena dhe platforma multifunksionale arti, si edhe është në proces Rikonstruksioni i Teatrit të Operës dhe Baletit.
- Veprimtari të realizuara me fondet e programit art kulturë sipas prioriteteve dhe integritetit gjinor” me një kosto faktike prej 108.2 milion lekë. Ky produkt vjen si rezultat i mbështetjes së projekteve në dy drejtime:
- Projekte me thirrje: Për vitin 2018 janë vlerësuar dhe mbështetur nga një Kolegjium i posaçëm në MK, rreth 82 projekte fituese nga Ministria e Kulturës, mes 300 projekteve konkurruese në vlerën total 45.000.000 lekë.

Tipare kyçe të projekteve fituese, kane qenë: projektet dhe eventet; prodhime kulturore letrare artistike; hulumtim dhe zhvillim; që sigurojnë përfshirje dhe punësim, zhvillim dhe edukim audiencash, vepra dhe projekte artistike kulturore me karakter shëtitës, Inovacioni, Edukimi përmes Kulturës, Kreativiteti, etj. Disiplinat e aplikuara janë: Teatër, Muzikë, Dokumentar filmik, Ekspozita bashkëkohore dhe Koloni Arti, Festivale Filmi, Teatrosi si dhe Botime të ndryshme.

- Përfituesit kryesorë të këtyre projekteve, janë individ dhe organizata, kryesisht artist, kurator, shkrimtar, producentë, promovues të art - kulturës, si dhe të tjerë që artin dhe kulturën i kanë të përfshira në veprimtaritë e tyre.
- Target grupet kryesore që u janë drejtuar projektet përfituese për vitin 2018, janë: Audiencia e gjerë, kritika / studiues të artit, brezi i ri dhe grupet vulnerabël “Përfaqësim jashtë vendit në programet komunitare, programet e bashkëpunimit, përfaqësimeve në festivale, panairë, rezidenca etj”, me një kosto faktike prej 19 milion lekë duke siguruar rritjen e bashkëpunimeve dhe përfaqësimeve të artit dhe artistëve shqiptarë në evenimente dhe skena ndërkombëtare. Këtu përmendim pjesëmarrjen në Panairin e Librit në Lajpcig, si edhe përfaqësimi i Shqipërisë në edicionin e 12-të të Festivalit Ndërkombëtar Kulturor “Balkan Trafik”, që u mbajt në Bruksel.
- “Aktivitete artistike të realizuara në 9 institucionet qendrore të Artit dhe Kulturës me një kosto faktike prej 364 milion lekë.
  - Në institucionet e artit janë zhvilluar aktivitete të shumta artistike, në gjinitë dhe fushat respektive. Institucionet e artit, përveç kalendarit sezonal të miratuar me Bord Artistik, kanë bashkëpunuar për disa evente në partneritet ndërinstitucional, Ambasada, Institucione homologe, etj.

4.4.11 Rendi dhe Siguria Publike

Performanca e treguesve buxhetorë për dy programet kryesore të Ministrisë së Brendshme paraqitet si më poshtë:

Tabela 23 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë e Brendshme

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Policia e Shtetit	14,686,845	1,299,177	14,650,317	1,287,736	99.75%	99.12%
	Financimi i huaj		747,543		747,543		
2.	Garda e Republikës	1,504,404	159,000	1,501,992	158,127	99.84%	99.45%

Në programin **“Policia e Shtetit”**, me realizimin e fondeve me rreth 100%, është realizuar qëllimi i politikës së programit. Qëllimi i këtij programi është: *“Lufta pa kompromis dhe ndëshkimi i ashpër penal ndaj grupeve dhe/ose organizatave kriminale të ndryshme, si dhe i grupeve me axhenda ekstremiste të dhunshme dhe terroriste duke shënjestëruar dhe goditur veprimtarinë e krimit të organizuar e rrjetet kriminale, sekuestruar dhe konfiskuar çdo aset ekonomik të paligjshëm. Përforsimi i zbatimit të ligjit për rritjen e nivelit të sigurisë publike dhe asaj rrugore. Menaxhimi efektiv, eficient dhe i integruar i kufijve nëpërmjet mirëfunksionimit të 27 pikave të kalimit kufitar në Republikën e Shqipërisë. Forcimi i kapaciteteve institucionale, garantimi i pavarësisë operacionale të policisë së shtetit dhe konsolidimi i arsimit, kualifikimit dhe veçanërisht trajnimit të vazhdueshëm e të profilizuar të strukturave të Policisë së Shtetit.”* Janë planifikuar 55 produkte, për realizimin e qëllimit të programit, të cilat konsistojnë në :

- *“Hetimi i krimeve”*, janë kryer 34,970 hetime, më kosto totale prej 2,692 milionë lekë,
- Ka patur 2,284 raste mbrojtjesh të menjëhershme ndaj grave dhe vajzave, me një kostim prej 50 milionë lekë,
- Janë realizuar 66 operacione policore ndaj ekstremistëve e grupeve terroriste,
- Janë realizuar 133 programe lidhur me mbështetjen për strategjinë anti-kanabis mbikqyrje ajrore.
- Janë realizuar 6,639 shërbime të policisë rrugore në rrugët nacionale që shoqërohen me një kosto prej 1,334 milionë lekë.
- Numri i operacioneve të sigurisë në kufi është 49 operacione të kryera të shoqëruara me një kosto prej 206.6 milionë lekë.
- Janë realizuar 536 hetime kundër krimit ndërkufitar me një shpenzim faktik prej 1,221 milionë lekë.
- Janë blerë pajisje për policinë shkencore, policinë kriminale dhe pajisje për databazin e gjurmëve të gishtave.
- Punonjës policorë të trajnim në shërbim, janë trajnuar 9,867 punonjës më një kosto prej 85 milionë lekë.
- Janë trajtuar 112 bashkëshorte, me një kosto prej 39.8 milionë lekë.

Në programin **“Garda e Republikës”**, ka realizim të fondeve rreth 100 %, duke realizuar kështu edhe qëllimin e politikës së programit, e cila është : *“Të kontribuojë në përmiresimin e vazhdueshëm të Sigurisë së Personaliteteve Vendas dhe të Huaj, të Objekteve të Rëndësisë së Veçantë nëpërmjet rritjes së*

kapaciteteve menaxhuese dhe përputhjes me standartet europiane në fushën e sigurisë, duke synuar arritjen e nivelit 100% të sigurisë.”

Janë realizuar plotësisht 6 produkte nga 6 të planifikuara. Produktet që kanë kontribuar në realizimin e qëllimit të programit janë:

- Ruajtja e 110 Personalitete VIP vendas dhe të huaj, me një kosto prej 1,315 milionë lekë.
- Janë blerë 22 mjete transporti për Gardën e Republikës
- Janë blerë 400 paisje speciale armatimi për Drejtorinë për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Anëtarëve të Vetingut dhe Ambasadorit të BE në Njësinë Speciale.
- Janë blerë 480 paisje të ndryshme për funksionimin normal të përditshëm të aktivitetit në ambientet e punës në Gardën e Republikës..

4.4.12 Politika e Jashtme

Performanca e treguesve buxhetorë për pesë programet kryesore në Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme paraqitet si më poshtë:

Tabela 24 Realizimi i buxhetit 2018 për Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme

Në mijë lekë

NR	Emërtimi i Programit	Plani 2018		Fakti 2018		Përqindja e realizimit	
		Korrente	Investime	Korrente	Investime	Korrente	Investime
1.	Planifikimi, Menaxhimi dhe Administrimi	108,500	102,000	108,307	100,248	99.8	98.3
	Financim i huaj				15,952		
2.	Mbeshtetje diplomatike jashte shtetit	2,169,089	10,000	2,167,131	10,000	99.9	100.0
3.	Aktiviteti diplomatik dhe konsullor i MPJ	192,400	-	192,067	-	99.8	-
4.	Mbeshtetje institucionale për procesin e Integritimit	103,330	41,000	103,330	32,808	100.0	80.0
	Financim i huaj		190,000		14,672		
	TOTAL	2,573,319	343,000	2,570,835	173,180	99.9	50.5

Programi “**Mbeshtetje institucionale në procesin e integritimit**” ka në thelb të tij zbatimin e prioriteteve të politikës së jashtme të qeverisë dhe Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim me qasje drejtimin teknik dhe bashkërendim të procesit të anëtarësimit të RSH-së në Bashkimin Evropian. Programi fokusohet kryesisht në zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim- Asociimit me BE-në, hapjen e negociatave për anëtarësim dhe përmirësimin e menaxhimit të fondeve të BE-së nëpërmjet rritjes së kapaciteteve absorbuese të përfituesve nga programet IPA në Shqipëri.

Objektivat që synon të përmbush programi janë:

1. Rritja e efijencë dhe aftësisë përthithëse të fondeve të BE-së në Shqipëri, nëpërmjet përmirësimit të procesit të programimit dhe monitorimit të zbatimit të projekteve.

2. Monitorimi dhe raportimi mbi zbatimin e plotë të Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit dhe hapjen e negociatave të anëtarësimit me BE-në.

Në këtë program janë realizuar disa produkte me kosto faktike 200,922 mijë lekë, ku përmendim:

- ✓ Hartimi i Planit Kombëtar për Integrimin Evropian 2018 – 2020 u miratua me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 246, datë 9.05.2018 “Për miratimin e Planit Kombëtar për Integrimin Evropian 2018 – 2020”.
- ✓ Zhvillimi i 8 takimeve të institucioneve të përbashkëta Bashkimi Evropian – Shqipëri në kuadër të zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit dhe 5 takime shpjeguese në kuadër të procesit *screening* për kapitujt negociues 23, 24, 5, 32, dhe 3.
- ✓ Pjesëmarrja e Shqipërisë në të tetë Programet e Bashkëpunimit Territorial 2014 – 2020 me Greqinë, Kosovën, Maqedoninë, Malin e Zi si dhe programet shumëpalëshe ADRION, MESDHEU, Balkan MED, Itali – Mali i Zi – Shqipëri.

4.5 Fondi rezervë dhe Kontigjenca

Fondi rezervë i planifikuar në nivelin 2,7 miliard lekë në buxhetin fillestar 2018, i ndryshuar me Aktin Normativ nr. 2 datë 19.12.2018 në masën 1.5 miliard lekë, është përdorur gjatë vitit 2018 për shpenzime të tjera korrente (shpenzime operative dhe transferta të brendshme rreth 74 përqind); për investime publike (rreth 23 përqind) dhe për shpenzime personeli (rreth 23 përqind).

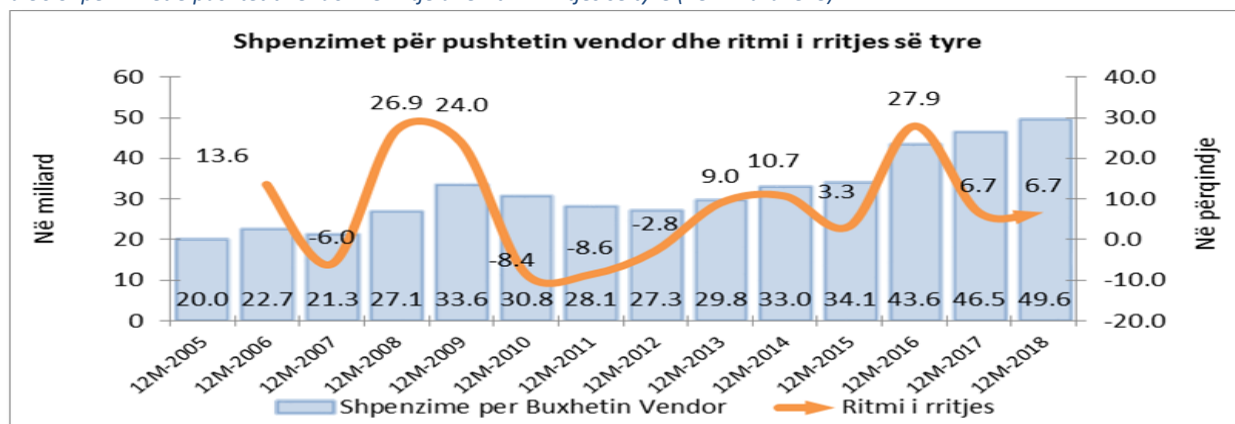
Fondi Kontigjencë për risqet e borxhit, i planifikuar në masën prej 4 miliard lekë rezulton i papërdorur gjatë vitit 2018.⁶

⁶ Shih raportin e posaçëm për Fondin rezervë dhe të kontingjencës për më shumë detaje.

5. BUXHETI VENDOR

Shpenzimet për Pushtetin Vendor, për vitin 2018 kanë përbërë 12.5 përqind të shpenzimeve korente. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2017 ky nivel rezulton 6.7 përqind më i lartë ose rreth 3.13 miliard LEK më shumë. Niveli i shpenzimeve për Pushtetin Vendor, për vitin 2018, arriti në masën rreth 49.6 miliardë LEK.

Grafiku 36 Shpenzimet e pushtetit vendor në rritje dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet e pushtetit vendor janë një tregues i rëndësishëm i procesit të menaxhimit të financave publike në nivel vendor. Ndër vite shpenzimet e pushtetit vendor paraqiten si një tregues me rritje të lehtë dhe kjo vjen si pasojë e rritjes së nivelit të shërbimeve dhe funksioneve që pushteti vendor ofron tashmë për qytetarët. Buxheti vendor për vitin 2018 ishte planifikuar 3.1 për qind e PBB-së dhe krahasuar me vitin 2013 është rritur me 1.1 për qind të PBB-së, ndërkohë që për periudhën 2006 - 2013 ishte rritur nga 0.1 deri në 0.4 për qind e PBB-së. Rritja e buxhetit vendor në një vlerë të konsiderueshme prej rreth 49.6 miliard lekë në vitin 2018 ose e thënë ndryshe 7 % më shumë se një vit më parë, tregon rëndësinë dhe vlerësimin që i është kushtuar procesit të decentralizimit dhe zbatimit të reformës administrativo-territoriale. Shpenzimet e pushtetit vendor sipas strukturës kanë pësuar luhatje të vogla por në tërësi struktura ka mbetur e njëjtë. Duke ju referuara grafikut të mëposhtëm pjesën më të madhe të shpenzimeve e zënë shpenzimet kapitale dhe ato të personelit ndërkohë që pas tyre vinë shpenzimet operative që kryejnë NJVQV-të.

Grafiku 37 Shpenzimet e pushtetit vendor sipas klasifikimit ekonomik (në milionë lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Menaxhimi financiar në nivel vendor tashmë ka hyrë në një fazë të detajuar analize dhe monitorimi, proces i cili do të vazhdojë për të identifikuar problematikat financiare që tashmë po marrin zgjidhje në pjesën më të madhe të njësive. Pas miratimit dhe fillimit të zbatimit të reformës administrativo-territoriale janë bërë përmirësime të dukshme në drejtimit të rritjes së efektivitetit dhe eficiencës së kryerjes së shpenzimeve. Më poshtë janë paraqitur në mënyrë të përmbledhur tabela e ndryshimeve të të ardhurave dhe shpenzimeve të pushtetit vendor në nivel artikulli për dy vitet e fundit buxheore.

Tabela 25 Të ardhurat dhe shpenzimet e pushtetit vendor, sipas natyrës

Nr	E M Ë R T I M I	Të dhëna progresive (në milionë LEK)			
		Fakt 12 mujori		Diferenca	
		2018	2017	2018 / 2017	% e 2018 kundrejt 2017
I.	Të ardhura nga Pushteti vendor	21.863	18.447	3.416	119%
119%	Taksa mbi pasurinë	5.192	4.879	314	106%
106%	Taksa e biznesit të vogël	316	296	20	107%
107%	Taksa Lokale	16.354	13.273	3.082	123%
123%	Shpenzime nga Pushtetit Vendor	49.606	46.487	3.118	107%
107%	Shpenzime Korente	35.383	30.204	5.179	117%
117%	Personeli	20.689	19.118	1.571	108%
108%	Shpenzime Oper. Mirmbajtje	13.475	10.132	3.344	133%
133%	Subvencione	127	142	-15	89%
89%	Te tjera	1.092	812	280	134%
134%	Shpenzime Kapitale nga të cilat:	14.223	16.283	-2.061	87%
87%	Financim i huaj	1.019		1.019	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Shpenzimet Vendore për Personelin përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve totale të njësive të vetëqeverisjes vendore. Për vitin 2018 këto shpenzime janë realizuar në masën 20.6 miliard lekë ose rreth 1.5 miliard lekë më shumë se viti 2017. Rritja e shpenzimeve të personelit nga njësitë e vetëqeverisjes vendore nuk përbën rritje të ndjeshme por është një trend natyror i rritjes që njësitë vendore realizojnë me qëllim rritjen e sasisë dhe cilësisë së shërbimeve. Këto shpenzime për vitin 2018 zënë rreth 41.7% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor, trend i cili ka qënë i qëndrueshëm krahasuar edhe me vitet paraardhëse. Me rritjen e kompetencave që pushteti vendor ka për të ushtruar në shërbim të qytetarëve, ka lindur nevoja për rritjen e personelit në funksion të mbulimit me shërbime cilësore ndaj qytetarëve. Është vazhduar që disa nga funksionet e transferuara në vitin 2016 në pushtetin vendor të vazhdohet të kompletohen dhe financohen. Kështu gjatë vitit 2018 është bërë plotësimi i të gjitha bashkive më stacione të zjarrëfikësve si dhe plotësimi e funksionit të administrimit të pyjeve dhe ujitjes dhe kullimit.

Shpenzimet Vendore Operative që janë shumë të rëndësishme për mbarëvajtjen dhe ushtrimin e funksioneve, rezultojnë më një rritje të lehtë në vitin 2018 në raport me një vit më parë. Shpenzimet operative përbëjnë rreth 27.1% të shpenzimeve të pushtetit vendor për vitin 2018, trend i cili rezulton i njëjtë edhe në raport me vitin 2017. Në raport me ndryshimin e pësuar nga një vit në tjetrin shpenzimet operative janë ato që kanë normën më të madhe të rritjes ose rreth 3.3 miliard lekë. Parë në këndvështrimin e procesit të menaxhimit financiar publik, rritja e shpenzimeve operative dhe të mirambajtjes me rreth 3.3 miliard lekë vjen për shkak të rritjes së veprave infrastrukturore që kanë nevojë për mirëmbajtje dhe janë nën përgjegjësinë e njësive të vetëqeverisjes vendore. Sigurisht, rritja e shpenzimeve të mirëmbajtjes është një shpenzim komplementar i shpenzimeve për investime në kushtet

kur në pothuajse 3 vitet e shkuara shpenzimet për investime nga njësitë e vetëqeverisjes vendore janë rritur ndjeshëm.

Shpenzimet Vendore për Subvencione dhe të tjera janë shpenzimet që zhvillojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore për të subvencionuar dhe mbuluar funksione të tjera administrative. Në këto kushte nga sa përcaktohet në tabelën mësipër në raport me vitin 2017, këto shpenzime në vitin 2018 kanë rritje në zërin të tjera dhe kanë rënie të zërin subvencione, ndryshime të cilat zënë një peshë të vogël në shpenzimet e pushtetit vendor. Tashmë njësitë e reja vendore duhet të planifikojnë më afatgjatë dhe mbështetur mbi një strategji të qartë zhvillimi dhe ofrimi të shërbimit publik, e në këto kushte është e nevojshme që në mënyrë vazhdueshme të mbështesë me subvencione zhvillimin ekonomik të zonës nën juridiksion.

Shpenzimet Kapitale Vendore janë një zë mjaft i rëndësishëm jo vetëm për faktin që përbëjnë një ndër zërat më të mëdha në shpenzimet e pushtetit vendor por edhe për shkak sepse këto shpenzime janë ato çfarë prek drejtpërdrejt qytetari e që kanë ndikim në cilësinë e jetës. Në vitin 2018 shpenzimet kapitale rezultojnë në një vlerë të konsiderueshme prej rreth 14.2 miliardë lekë ose 28.7% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor. Në mënyrë të vazhdueshme pushteti vendor po i vë një theks gjithmonë e më të madh rritjes së nivelit të investimeve me qëllim përmirësimin infrastrukturor të hapsirave që menaxhohen nga Bashkitë.

Si përfundim, mund të themi që buxheti i vitit 2018 për njësitë e vetëqeverisjes vendore, ka qaratuar një ndarje më të drejtë dhe transparente të financave dhe ka siguruar një proces efektiv të menaxhimit financiar në nivel vendor. Mbështetur mbi treguesit e mësipërm financiar të cilët kanë shënuar një rritje pozitive, konstatohet fakti që përfshirja nën proceset e menaxhimit financiar publik që imponon ligji nr. 68, datë 27.04.2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” për NJVQV-të ka përmirësuar ndjeshëm jo vetëm treguesit e të ardhurave por edhe ato të shpenzimeve.

6. MENAXHIMI I BORXHIT PUBLIK

Borxhi Publik gjatë vitit 2018 përgjithësisht u karakterizua nga një ecuri pozitive, duke qenë në përputhje me buxhetin e planifikuar për vitin 2018 dhe objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit (SAMB). Në përputhje me objektivat e përgjithshme të qeverisë për konsolidimin e financave publike, niveli i borxhit publik në raport me PBB⁷ për të tretin vit radhazi u vlerësua me rënie. Vlerësimet sinjalizojnë një rënie të borxhit publik në raport me PBB me rreth 2.9 pikë përqindje. Në linjë me nevojat buxhetore është realizuar me sukses huamarrja, e cila ka mundësuar rifinancimin e borxhit ekzistues dhe financimin e deficitit vjetor të planifikuar. Nëpërmjet burimeve të brendshme dhe të huaja, huamarrja është realizuar përkatësisht në nivelin 98.9% dhe 97.0% të planit vjetor⁸. Një rol të rëndësishëm në realizimin e huamarrjes së vitit 2018 ka pasur emetimi i Eurobond-it në shumën prej 500 milion Euro, i cili u shoqërua me procesin e parablerjes së pjesshme (buyback) të Eurobond-it ekzistues në vlerën prej 200 milion Euro. Ky proces mundësoi jo vetëm plotësimin e nevojave për likuiditet të vitit 2018 dhe vitit pasardhës, por edhe menaxhimin aktiv të detyrimeve të borxhit për të mbajtur nën kontroll riskun e

⁷ Referuar të dhënave në “Kudrin Makroekonomik dhe Fiskal për 2020-2022”, miratuar me VKM nr.4 datë 09.01.2019.

⁸ Referuar planit vjetor në AN 2/2018 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.109/2017 “Për Buxhetin e Vitit 2018”, të ndryshuar.

rifinancimit dhe atij të normave të interesit në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme. Në përputhje me objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit, gjatë vitit 2018 portofoli i borxhit u menaxhua me sukses duke mundësuar reduktimin e mëtejshëm të ekspozimit ndaj risqeve të borxhit të brendshëm, si edhe mbajtjen nën kontroll të kostos. Në portofolin e borxhit të brendshëm është ulur pesha e borxhit që maturohet brenda një viti dhe pesha e titujve me norma interesi të ndryshueshme, duke mundësuar reduktimin e ekspozimit ndaj riskut të rifinancimit dhe atij të normave të interesit. Kostot e borxhit për njësi janë ulur, kryesisht si rezultat i normave të interesit në nivele ende të ulëta, si edhe zëvendësimit të një pjese të borxhit që maturohet me borxh më pak të kushtueshëm. Krahasuar me vitin 2017 shërbimi i borxhit në vlerë absolute është rritur, si rrjedhojë e rritjes së stokut të borxhit, si edhe për shkak të parapagimit të interesave dhe primit që burojnë nga procesi i parablerjes së pjesshme (buyback) të Eurobond-it ekzistues. Për sa i përket zhvillimeve në tregun primar, kërkesa për tituj shtetërorë, megjithëse mbetet ende jo shumë e diversifikuar dhe e bazuar kryesisht tek sektori bankar, gjatë vitit 2018 ka qenë e kënaqshme dhe ka pasur tendenca për tu diversifikuar në drejtim të individëve. Në vazhdim të angazhimit të ndërmarrë në lidhje me përmirësimin e mëtejshëm të tregut primar të titujve shtetërorë dhe zhvillimin e tregut sekondar, përgjatë vitit 2018 është vijuar me praktikat që kontribuojnë në krijimin e madhësive benchmark dhe konsolidimin e kurbës së yield-it në segmentin e titujve shtetërorë afatmesëm dhe afatgjatë. Në këtë drejtim vlen të përmendet zbatimi i Projektit Pilot për Obligacionin 5 vjeçar Referencë⁹.

7. RREZIQET FISKALE DHE DETYRIMET KONTINGJENTE GJATË 2018

Me qëllim ndjekjen e performancës të zbatimit të buxhetit të shtetit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë me mbështetjen e FMN dhe BB që prej vitit 2017 ka iniciuar monitorimin e risqeve që shoqërojnë zbatimin e tij. Ky proces ka për qëllim që, në bazë të analizave të thelluara, të rekomandojë zbutjen dhe/apo parandalimin në kohë të rreziqeve fiskale, pasuar nga një vendimarrje koherente. Risqet fiskale janë faktorë që mund të shkaktojnë devijim nga parashikimet fiskale dhe buxhetore gjatë ciklit të buxhetit, si rrjedhojë e disa ngjarjeve të paparashikuara. Ato mund të lindin si pasojë e supozimeve dhe zhvillimeve makroekonomike, vendimeve *ad-hoc* mbi politikën fiskale dhe/ose materializimin e detyrimeve kontingjente. Vlerësimi i probabilitetit dhe ndikimit të risqeve fiskale kryhet në bazë të analizave të thelluara dhe parashikimeve në kuadër të Buxhetit Afatmesëm. Përkatësisht vlerësohen dy kategori risqesh:

- *“Eksplícite”, apo risqet të cilat kanë lidhje me supozimet dhe zhvillimet makroekonomike, të ardhurat e qeverisë, shpenzimet dhe menaxhimi i borxhit, etj.*
- *“Implícite”, apo detyrimet kontingjente, PPP-të, ato të vetëqeverisjes vendore, ndërmarrjet publike me kapital shtetëror, risqe të tjera si vendime gjyqësore, fatkeqësi natyrore dhe sektori financiar apo risqet afatgjata.*

⁹ https://ëëë.bankofalbania.org/Tregjet/Titujt_shteterore/Titujt_reference/

Tabela 26 Matrica e riskut

Lloji i rrezikut	Skenarët e mundshëm
Risqet dhe detyrimet eksplicite	
Goditje Makroekonomike	Zhvillime makroekonomike të paparashikuara, që mund të ndryshojnë perspektivën e rritjes ekonomike dhe pozicionin fiskal
Parashikimi i të ardhurave	Mosrealizimi i të ardhurave, që mund të sjellë përkeqësimin e bilancit fiskal
Shpenzime të paplanifikuara	Detyrime ligjore ose presione politike, që mund të sjellin rishpërndarje të shpenzimeve
Borxhi publik	Zhvillime të papritura të tregut, ndryshime në normën e interesit ose në kursin e këmbimit, që mund të rrisin nivelin e borxhit publik
Risqet implicite dhe detyrimet kontigjente	
Pagesat për PPP	Pagesat vjetore për PPP-të, mund të tejkalojnë nivelin e lejuar ligjor prej 5% të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës
Vështirësia financiare e Ndërmarrjeve Shtetërore (NSH)	Qeverisë mund t'i duhet të ndërhyjë për të mbështur financiarisht NSH-të
Risqe të tjera	Vendime gjyqësore, arbitrazhe ndërkombëtare, fatkeqësi natyrore, etj, që mund të sjellin kosto buxhetore shtesë në buxhetin e shtetit

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Gjatë vitit 2018, Ministria e Financave dhe Ekonomisë bëri hapa të ndjeshëm përpara në drejtim të përmirësimit të periodicitetit dhe modalitetit në monitorimin e risqeve kryesore fiskale/buxhetore, gjë që u finalizua përmes përfshirjes në përcaktimet e Udhëzimit Plotësues të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë nr.1 datë 17.01.2019 “Për zbatimin e Buxhetit të vitit 2019, i ndryshuar”. Për rrjedhojë, raportimi në adresë të MFE u kanalizua përmes skeduleve kohore strikte dhe formateve standarde të miratuara, gjë që institucionalizoi përfundimisht procesin e monitorimit të risqeve krahas intensifikimit të punës në drejtim të rritjes së cilësisë së përpunimit, raportimit dhe publikimit të informacionit të grumbulluar, me synim final:

- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë tremujore, të performancës financiare të tre ndërmarrjeve shtetërore të sektorit të energjisë;
- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë tremujore, të stokut të akumuluar të detyrimeve të prapambetura të qeverisjes qendrore dhe skedulin e parashikuar të shlyerjes së tyre;
- Monitorimin dhe raportimin periodik mbi bazë mujore, të performancës së kontratave konçesionare/PPP, me mbështetje buxhetore.

Mëposhtë jepet një tablo e vlerësimeve mbi disa nga tipologjitë e risqeve fiskale, si rezultat i monitorimit nga njësitë përgjegjëse në MFE, për vitin 2018:

7.1 Sektori Energjetik

Ky sektor strategjik ka qenë dhe mbetet nën monitorimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, duke marr parasysh ndikimin e ndjeshëm fiskal dhe në ekonomi të këtij sektori kyç. Ky monitorim, i cili është kryer periodikisht mbi bazë tremujore, ka konsistuar në analizimin e treguesve të performancës financiare të secilës prej tre kompanive KESH, OSHEE dhe OST.

Në mbështetje të nenit 4/2 të ligjit 57 datë 02.06.2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar”, sipas së cilit: “...Planet financiare vjetore dhe pasqyrat financiare mbi bazë tremujori, të çdo njësie jo të qeverisjes së përgjithshme, dorëzohen në Ministrinë e Financave...”, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, periodikisht mbi bazë tremujore, ka mbledhur, përpunuar dhe analizuar informacionin e nevojshëm në lidhje me treguesit e performancës financiare të tre kompanive të sektorit energjistik. Kjo, me qëllim identifikimin, vlerësimin, monitorimin dhe raportimin e risqeve fiskale që rezultojnë nga ndërmarrjet publike me kapital shtetëror në tërësi dhe nga sektori energjistik në veçanti, duke konsideruar rëndësinë strategjike të tij dhe problematikat sesitive që e karakterizojnë.

Mbështetja buxhetore neto për vitin 2018 në sektorin e energjisë, u miratua në nivelin 3.5 miliardë lekë sipas buxhetit fillestar dhe në 5 miliardë lekë sipas Aktit Normativ nr.1 datë 26.07.2018 “Për disa ndryshime në Ligjin nr. 109/2017 ‘Për buxhetin e vitit 2018’”. Ky nivel investimesh u rrit akoma më shumë me Aktin Normativ nr.2 datë 19.12.2018 “Për disa ndryshime në Ligjin nr. 109/2017 ‘Për buxhetin e vitit 2018’”, të ndryshuar, në vlerën prej 6.2 miliard Lekë.

7.2 Detyrimet e prapambetura (qëndrore)

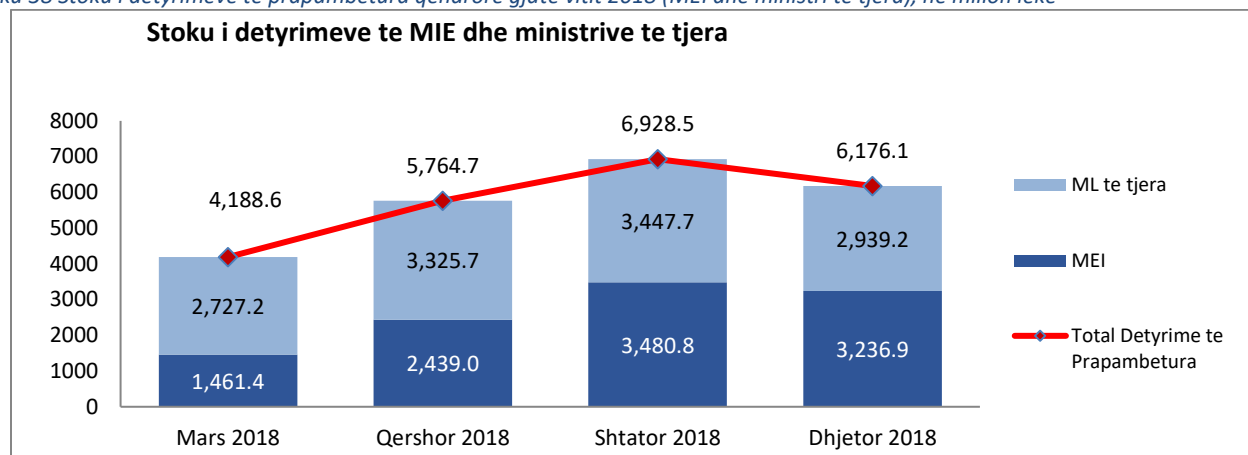
Një nga çështjet problematike në sistemin tonë buxhetor, u vërtetua se ishte akumulimi i detyrimeve të prapambetura të krijuara përpara vitit 2014. Qeveria jo vetëm e adresoi me prioritet çështjen e shlyerjes së tyre, por me angazhimin maksimal si të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, ashtu edhe të institucioneve buxhetore të përfshira në këtë proces, u arrit që brenda dy viteve (2014-2015) të shlyen të gjitha detyrimet e prapambetura të raportuara, në vlerën 67 miliardë lekë. Bazuar në VKM nr. 50 datë 05.02.2014 “Për miratimin e Strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit” dhe Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2020, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka ndërmarrë disa hapa konkretë në drejtim të monitorimit, raportimit dhe parandalimit të detyrimeve të prapambetura.

Vlen për t’u theksuar se tashmë ky është një proces i konsoliduar në kohë dhe cilësi, përmes monitorimit periodik intensiv të të gjitha detyrimeve të pashlyera të institucioneve buxhetore. Duke nisur nga muaji Shtator 2017, ky monitorim dhe raportim i cili më parë kryhej mbi bazë katërmujorësh, tashmë ndiqet dhe analizohet mbi bazë tremujore, në funksion të intensifikimit të rolit mbikqyrës të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në këtë drejtim. Kjo, me qëllimin final të përmbushjes së objektivit konkret të Qeverisë, për ‘zerimin’ e të gjitha detyrimeve të prapambetura deri në vitin 2020.

Specifikisht për vitin 2018, skeduli dhe modaliteti i raportimit dhe monitorimit të detyrimeve të prapambetura, u përfshi në Udhezimin Plotësues Nr.2 datë 19.01.2018 “Mbi zbatimin e Buxhetit 2018”, duke përcaktuar si afatet strikte të raportimit nga ana e institucioneve buxhetore, ashtu edhe ato të analizimit dhe publikimit nga ana e MFE.

Për më tepër, që prej muajit Janar 2018, Ministria e Financave dhe Ekonomisë inicioi edhe monitorimin periodik mbi ekzekutimin e pagesave (likuidimin) e detyrimeve të prapambetura përçdo institucion buxhetor, sipas angazhimeve të marra prej tyre për vitin buxhetor 2018. Kjo, krahas përditësimit dhe monitorimit të skedulit të parashikuar të këtyre pagesave edhe për vitin që pason, pra deri në Dhjetor 2019.

Grafiku 38 Stoku i detyrimeve të prapambetura qendrore gjatë vitit 2018 (MEI dhe ministri të tjera), në milion lekë

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Gjatë vitit 2018, MFE ka ndjekur hap pas hapi skedulimin e shlyerjes nga Njësitë e Qeverisjes Qëndrore të detyrimeve të trashëguara nga periudhat e mëparshme, duke mbajtur në këtë mënyrë nën kontroll nivelin e tyre, sidomos për detyrimet kontraktuale. Vlerësojmë që gjatë vitit 2018 janë është shlyer një nivel total prej rreth 5 miliardë lekë detyrime të prapambetura.

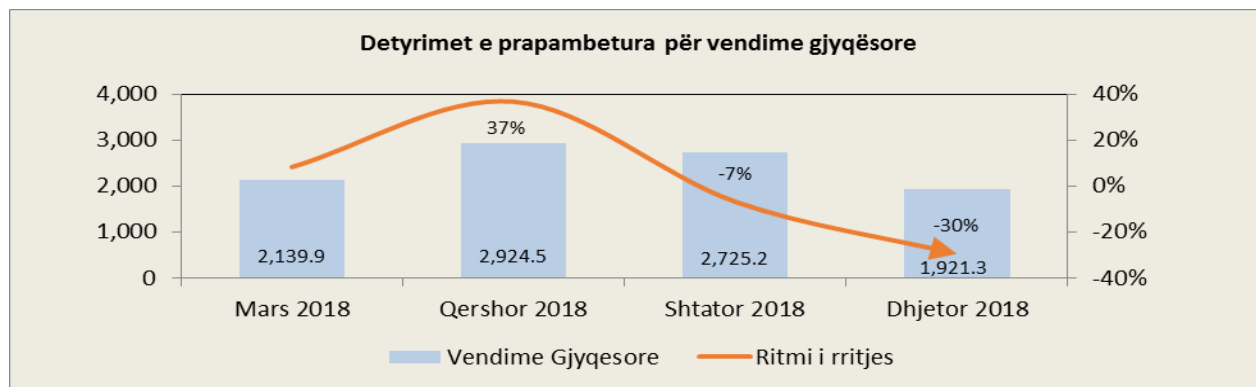
Në këto kushte, duke konsideruar që procesi i shlyerjes së detyrimeve nga ana e institucioneve bëhet në respektim të parimit FIFO (First in, First out), rezulton se detyrimet që mbeten për t’u shlyer gjatë vitit 2019 karakterizohen nga një “moshë mesatare” e re e krijimit të tyre.

Vendimet gjyqësore administrative të formës së prerë:

- Këto vendime kanë kryesisht në sfond largimet e padrejta nga puna të ish-punonjësve, të cilat në çdo rast implikojnë kosto buxhetore të paparashikuara. Këto detyrime monitorohen dhe raportohen nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në kuadër të monitorimit të përgjithshëm të detyrimeve të prapambetura.
- ✓ Për vitin 2018, detyrimet e prapambetura për vendime gjyqësore rezultuan në rreth 1.92 miliard lekë ose 31.1 përqind e stokut total të detyrimeve të prapambetura qendrore. Grafiku i mëposhtëm paraqet ecurinë e nivelit të detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore për vitin 2018, mbi bazë tremujore.

- Ministria e Financave dhe Ekonomisë, për t'i paraprirë akumulimit të tyre në kohë, përveç një monitorimi periodik, vazhdimisht i ka bërë apel aftësisë menaxhuese të vetë institucioneve buxhetore, përmes aplikimit me këste të pagesës për përfituesit apo instrumentave të tjerë të lehtësimit dhe/ose zhvendosjes në kohë të të barrës së tyre buxhetore.

Grafiku 39 Ecuria e detyrimeve të prapambetura për vendime gjyqësore gjatë vitit 2018 (në milionë lekë)

Në përfundim, parë në një aspekt më të gjerë dhe gjithëpërfshirës, Ministria e Financave dhe Ekonomisë i ka sugjeruar të gjitha njësive të auditimit të brendshëm në sektorin publik që në *“Planin strategjik dhe vjetor të veprimtarisë audituese për vitet 2018 – 2020”* të përfshijnë angazhime auditimi për analizimin dhe vlerësimin e situatës së detyrimeve të prapambetura të njësive publike. Kjo, përsa kohë që detyrimet e prapambetura janë përcaktuar si fushë me risk të lartë, dhe duhet të trajtohen me përparësi nga auditimi i brendshëm i njësive publike, për të paraqitur gjendjen aktuale dhe për të dhënë rekomandime sa më të vlefshme për shlyerjen e tyre në afate të përcaktuara. Grafiku i mëposhtëm paraqet ecurinë e nivelit të detyrimeve të prapambetura për vitin 2018.

7.3 Koncesionet/PPP-të

Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE) vlerëson dhe miraton paraprakisht të gjitha projektet koncesionare dhe të partneritetit publik privat (PPP), si edhe çdo ndryshim të tyre, nga pikëpamja e implikimeve individuale apo në grup, për shpenzimet buxhetore, deficitin buxhetor, qëndrueshmërinë e borxhit publik dhe detyrimet kontingjente eventuale. Shuma totale e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitet e qeverisjes së përgjithshme, të cilat rezultojnë nga kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojë kufirin prej 5 përqind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor. Në rast tejkalimi të këtij kufiri, Këshilli i Ministrave merr masa korrektuese në krahun e të ardhurave buxhetore, të nevojshme dhe të mjaftueshme, për t’u rikthyer brenda kufirit të lejuar, gjatë dy viteve të ardhshme buxhetore.

Gjatë vitit 2018, MFE ka intensifikuar monitorimin e performancës financiare të kontratave koncesionare/PPP-ve me mbështetje buxhetore. Ky proces është kryer në mënyrë periodike mbi bazë tremujore, me qëllim identifikimin dhe monitorimin hap pas hapi të risqeve potenciale që mund të materializohen nga implementimi i tyre. Gjatë vitit 2018 MFE, ka monitoruar jo vetëm ecurinë e pagesave faktike buxhetore për kontratat koncesionare/PPP por ka zgjeruar monitorimin duke u fokusuar edhe në treguesit e performancës të planifikuar/realizuar për secilën kontratë koncesionare/PPP.

Në këto kushte, referuar përgjegjësiwe specifike të njësiwe monitoruese respektive në MFE, të gjitha njësitë e qeverisjes qendrore, ndërmarrjet shtetërore dhe autoritetet kontraktuese janë të detyruara të paraqesin:

- Pranë Sektorit të Risqeve Fiskale në MFE:
  - ✓ *Raportin periodik të detyrimeve të prapambetura dhe detyrimeve të krijuara rishtazi në njësitë e qeverisjes qendrore;*
  - ✓ *Raportin e detyrimeve të prapambetura të krijuara rishtazi për rimbursimin e TVSH-së;*
  - ✓ *Skedulit e pagesave të detyrimeve të prapambetura;*
  - ✓ *Ndërmarrjet shtetërore në sektorin e energjisë dërgojnë pasqyrat financiare tre mujore dhe ndërmarrjet e tjera shtetërore raportojnë lidhur me treguesit kryesorë financiarë sipas formateve të përcaktuara në udhëzimin e zbatimit të buxhetit 2019;*
  - ✓ *Raportin mujor mbi ecurinë e performancës financiare dhe jo financiare (treguesit e performancës) për kontratat e koncesioneve/PPP me mbështetje buxhetore.*
- Pranë Drejtorisë së Koncesioneve në MFE:
  - ✓ *Raportin mbi ecurinë e termave të kontratës për të gjitha kontratat koncesionare/PPP;*
  - ✓ *Raportin periodik të risqeve të përcaktuara në kontratë për të gjitha kontratat koncesionare/PPP.*
- Pranë ATRAKO-s në MFE:
  - ✓ *Kontratat e lidhura nga Autoritetet Kontraktore me dhe pa mbështetje buxhetore.*

Në fund të vitit 2018, në nivel total rezultoi se:

- 11 kontrata koncesionare/PPP kishin planifikuar aktivitet vjetor, nga të cilat:
  - *Për 9 kontrata PPP u regjistruan pagesa faktike buxhetore, për periudhën 12 mujore*
  - *Për 2 kontrata nuk u krye asnjë pagesë.*
- Fondet buxhetore të planifikuara për vitin 2018, me destinacion mbështetjen nga buxheti për kontratat koncesionare/PPP, në total ishin rreth 8.85 miliardë lekë.
- Pagesat faktike për vitin 2018, në total rezultuan në rreth 8.76 miliardë lekë ose 99% e planit vjetor 2018.

Respektimi i rregullit fiskal, për vitin 2018:

- Kufiri i lejuar i pagesave neto për kontratat koncesionare/PPP, prej 5% i të ardhurave tatimore faktike të vitit 2017, përlogaritet në rreth 19.9 miliard lekë.
- Referuar tabelës së mëposhtme, pagesat vjetore neto të realizuara (faktike) nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme për kontratat koncesionare apo PPP, rezultuan në 8.76 miliard lekë.
  - *Rrjedhimisht, në buxhetin 2018 është respektuar kufizimin ligjor i sipërcituar në zbatim të rregullit fiskal respektiv, pasi vlera e realizuar prej 8.76 miliard lekë, për pagesat vjetore neto të kontratave koncesionare apo PPP për vitin 2018, përbën vetëm 2.2 përqind të totalit të të ardhurave tatimore faktike të vitit 2017, prej 398.6 miliard lekë.*

Tabela 27 Koncesionet/PPT-të aktive me mbështetje nga buxheti i shtetit (në mijë lekë)

Autoriteti Kontraktor	Nr	Emërtimi i Kontratës/PPP	Viti i fillimit	Viti i mbarimit	Programi	Lloji i Shpenzimit	Fakt 2017	Plan 2018	Fakt 2018	% realizimit
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit	2015	2021	06220	Investime 231	538.085	661.500	601.429	90,9%
	2	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Fier	2016	2023	06220	Investime 231	721.404	752.772	752.771	100%
	3	Ndërtimi, Operimi dhe Transferimi (BOT) HEC mbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese	2015	2019	04320	Investime 231	1.351.200	1.374.300	1.355.108	98,6%
	4	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës së Arbrit	2018	2030	04520	Investime 231		1.000	-	0,0%
		Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje Supervizion								
	5	Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rrugës Milot-Morinë	2017	2047	04520	Investime 231		310.000	308.183	99,4%
		Defektet e Fshehura						250.000	249.939	100,0%
		Supervizionim Subvencion						21.000	60.000	58.244
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	1	Shërbimi i Skanimit në Dogana	2013	2030	01150	Korente 602	1.548.992	1.525.580	1.525.579	100,0%
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	1	Konçesioni/PPP Kontrolli bazë i popullsisë (check up)	2015	2024	07220	Korente 604	876.083	876.083	876.083	100,0%
	2	Konçesioni/PPP (Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale, material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimi i mbetjeve biologjike dhe dezinfektimi i sallave kirurgjikale)	2015	2025	07330	Korente 604	1.086.572	1.627.151	1.625.581	99,9%
	3	Konçesioni/PPP (Ofrimi i shërbimit të dializës në 5 spitale rajonale)	2016	2025	07330	Korente 604	370.251	742.849	738.911	99,5%
Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë	1	Ndërtimi i Shkollave të Arsimit Parauniversitar në Bashkinë e Tiranës	2017	2024	09120	Investime 231			-	
Bashkia Tiranë	1	Inceneratori i Tiranës	2017	2047	06260	Korente 602		224.000	224.000	100,0%
					06220	Korente 602		753.000	753.000	100,0%
	11	TOTAL					6.513.587	8.848.235	8.760.645	99,0%
Totali i të Ardhurave Tatimore							398.629.100		419.334.130	
Respektimi i rregullit fiskal(përpjesa e pagesave të PPP ndaj totalit të të ardhurave tatimore të vitit paraardhës buxhetor më pak se 5%									2,20%	

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

7.4 Detyrime të tjera Kontigjente:

7.4.1 Vendimet e Gjykatës së të Drejtave të Njeriut në Strasburg (GJEDNJ)

- Këto vendime kanë të bëjnë kryesisht me çështje që lidhen me kthimin dhe kompensimin e pronave tek ish-pronarët. Sipas Avokaturës së Shtetit, risqet financiare që burojnë nga vendimet e GJEDNJ-së janë të karakterizuara nga një aftësi e dobët parashikuese, përse kohë që kjo Gjykatë nuk funksionon me një kalendar të përcaktuar për komunikimin e çështjeve dhe nxjerrjen e vendimeve.
- Ministria e Financave dhe PPP Ekonomisë ka respektuar në vazhdimësi të gjitha vendimet e miratuara nga GJEDNJ, përmes likuidimit të VKM-ve respektive miratuar në mbështetje të tyre, me përpikmëri dhe brenda afateve strikte të përcaktuara prej këtij organi. Kjo, duke konsideruar faktin se kur pagesat nuk kryhen brenda afatit tre mujor nga data kur vendimi përkatës merr formën e prerë, shteti shqiptar ngarkohet me pagesën e një kamatë-vonese për çdo ditë vonese.
- Sidoqoftë, për garantimin e shlyerjes në kohë të këtyre vendimeve, MFE ka rekomanduar vazhdimisht përdorimin e të gjitha kanaleve të mundshme institucionale dhe procedurale, brenda hapësirave që siguron kuadri ligjor në fuqi, duke sugjeruar që:
  - ✓ Vendimet e GJEDNJ-së duhet të dërgohen fillimisht për zbatim në Agjencinë e Trajtimit të Pronës, duke shfrytëzuar të gjitha mundësitë për kompensim fizik të tyre, nëse kjo parashikohet nga vendimi i Gjykatës.
  - ✓ Pjesa tjetër e detyrimit financiar të paguhet sipas mundësive të buxhetit të shtetit me këste, në negociim me përfituesit.

- Gjatë vitit 2018, me propozim të Ministrisë së Drejtësisë, Këshilli i Ministrave ka miratuar tre VKM lidhur me vendimet e GJEDNJ-së, me një vlerë totale prej 3800 Euro (516,227 lekë), të cilat janë përballuar nga Fondi Rezervë i buxheti i shtetit i miratuar për vitin 2018.
- Ndërkohë, hyrja në fuqi më datë 30.12.2018 e ndryshimeve në ligjin “Për Avokaturën e Shtetit”, përmban një kre të veçantë dedikuar ekzekutimit të vendimeve të GJEDNJ-së, ku specifikisht në nenin 19/4 përcaktohen 2 mënyra ekzekutimi të shpërblimit:
  - ✓ *Vendimet me detyrim financiar mbi 10.000 EUR, implikojnë nxjerrjen e VKM-ve respektive për ekzekutimin e tyre.*
  - ✓ *Vendimet me detyrim financiar deri në 10.000 EUR, ekzekutohen drejtpërdrejtë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, pas kërkesës zyrtare të Avokaturës së Shtetit.*

7.4.2 Vendimet e Gjykatës Ndërkombëtare të ARBITRAZHIT

- Ato kanë të bëjnë me vendimet e formës së prerë për zgjidhjen e konflikteve në mosmarrëveshjet dy ose shumëpalëshe, në ngarkim të shtetit shqiptar. Duke patur parasysh efektet e qënësishme financiare që rëndom shoqërojnë këto vendime, ato vlerësohen me risk të konsiderueshëm për buxhetin e shtetit.
- Në pjesën më të madhe, efektet financiare që rrjedhin nga zbatimi i këtyre vendimeve janë përballuar nga buxheti i vetë institucioneve buxhetore (kryesisht ministri linje), të cilat kanë qenë edhe palë e paditur në gjykimet respektive. Ndërkohë që, në rastet kur palë e paditur cilësohet ‘shteti shqiptar’ apo ‘qeveria shqiptare’, këto vendime likujdohen përmes buxhetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe/ose Fondit rezervë të buxhetit të shtetit, nëse lind nevoja.
- Për vitin 2018, vlera totale e vendimeve të Arbitrazhit të paguara nga buxheti i shtetit rezultoi në masën rreth 389.8 milion lekë, për 3 vendime. Nga këto:
  - ✓ *287.3 milion lekë, për Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, për pagesën e shërbimeve juridike për përfaqësimin dhe mbrojtjen në çështjet e arbitrazhit ndërkombëtar.*
  - ✓ *80.3 milion lekë për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, për pagesën e shërbimeve juridike për përfaqësimin dhe mbrojtjen në gjykatat italiane.*
  - ✓ *22.1 milion lekë për Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë për pagesën e shërbimeve juridike për përfaqësimin dhe mbrojtjen në gjykatat italiane.*

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në vazhdimësi dhe me këmbëngulje, ka rekomanduar forcimin e rolit negociues të institucioneve buxhetore dhe Avokaturës së Shtetit në çështjet e kësaj natyre, si edhe disiplinimin e procesit të shlyerjes financiare të përfituesve. Kjo, me qëllimin final të lehtësimit, reduktimit dhe/ose shmangies së barrës financiare mbi buxhetin e shtetit.

8. SHTOJCAT

8.1 Shtojca 1 - Zbatimi dhe monitorimi i parimeve dhe rregullave fiskale

Ligji Nr.57 datë 02.06.2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin Nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë, të ndryshuar” (referuar në vijim si Ligji Organik i Buxhetit - LOB), në nenin 4/1 sanksionon disa parime dhe rregulla fiskale për mirëmenaxhimin e financave publike në Shqipëri. Ky seksion paraqet zbatueshmërinë e këtyre parimeve dhe rregullave fiskalë përgjatë vitit 2018.

Përcaktimi ligjor (1):

Neni 4/1, pika (1.a) i LOB sanksionon që në çdo ligj vjetor të buxhetit, fillestar apo të rishikuar, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, raporti i borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto do të planifikohet më i ulët se niveli i vlerësuar për vitin pararendës, deri atëherë kur niveli i borxhit të arrijë dhe qëndrojë poshtë nivelit 45 për qind të Produktit të Brendshëm Bruto.

Zbatimi i ligjit (1):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2018 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2018 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2018

Ligj Nr. 109, dt. 30.11.2017		AN. Nr. 1, dt. 26.07.2018		AN. Nr. 2, dt. 19.12.2018	
Borxhi i vlerësuar për vitin 2017 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2018 (% PBB)	Borxhi i vlerësuar për vitin 2017 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2018 (% PBB)	Borxhi i vlerësuar për vitin 2017 (% PBB)	Borxhi i planifikuar për vitin 2018 (% PBB)
71.5%	68.8%	71.5%	68.7%	71.5%	68.7%

Shënim: Niveli i borxhit faktik i rezultuar në fund të 2018 nuk është relevant për sa i përket zbatueshmërisë ligjore të këtij neni/pike të LOB. Ky nen sanksionon vetëm nivelin e planifikuar të borxhit për 2018 dhe jo atë të rezultuar faktikisht në fund të vitit. Niveli faktik i rezultuar në fund të vitit është informues mbi efektshmërinë e LOB sa i takon uljes faktike të borxhit, por nuk është relevant sa i takon zbatueshmërisë/përputhshmërisë me ligjin.

Sa i takon efektshmërisë së këtij rregulli fiskal në LOB lidhur me uljen e borxhit gjatë vitit 2018 edhe ajo rezulton të ketë qenë "e plotë", pasi niveli i borxhit faktik për vitin 2018 (sipas shifrave të disponueshme deri në këtë moment të hartimit të këtij raporti) rezulton 68% e PBB. Kjo konsiston në një ulje prej rreth 2.9 pikë përqindje të borxhit publik total nga niveli prej 70.1% që ishte në vitin 2017.

Ndërsa, nëse në konsideratë do merrej treguesi i borxhit publik total, *neto* nga gjendja e depozitës së qeverisë në Bankën e Shqipërisë (Llogarisë unike të thesarit), e cila veçanërisht gjatë vitit 2018 ka patur një ndryshim momental të konsiderueshëm si pasojë e emetimit të Eurobondit, atëherë rënia e borxhit sipas këtij treguesi (borxhi neto) rezulton me 3.9 pikë përqindje, nga 68.7% në vitin 2017, në 64.8% në vitin 2018.

Përcaktimi ligjor (2):

Neni 4/1, pika (1.b) i LOB përcakton që përjashtim nga sanksionet e pikës së mësipërme të këtij neni (pikës "a") mund të bëhet vetëm në rastet e rrethanave të jashtëzakonshme, të përcaktuara në nenin 4/4 të këtij LOB.

Zbatimi i ligjit (2):

Gjatë vitit 2018 nuk ka qenë rasti i aplikimit të kësaj klauzole përjashtuese.

Përcaktimi ligjor (3):

Neni 4/1, pika (1.c) i LOB sanksionon që vlera e Produktit të Brendshëm Bruto, nominale në lekë, e cila do të përdoret për llogaritjen e raportit të borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto për vitet buxhetore që planifikohen dhe për vitin pararendës, nuk mund të jetë më e lartë se vlera respektive e parashikuar ose vlerësuar në raportin "Perspektiva Ekonomike Botërore" (Ëorld Economic Outlook), të Fondit Monetar Ndërkombëtar, më i fundit i publikuar në kohën kur ligji vjetor i buxhetit dorëzohet për miratim në Kuvend. Kjo dokumentohet qartësisht në relacionin shoqëruar të ligjit vjetor të buxhetit.

Zbatimi i ligjit (3):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2018 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e sejcilit ligj të buxhetit për vitin 2018 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2018

Ligj Nr. 109, dt. 30.11.2017				AN. Nr. 1, dt. 26.07.2018				AN. Nr. 2, dt. 19.12.2018			
PBB sipas FMN ⁽¹⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)		PBB sipas FMN ⁽²⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)		PBB sipas FMN ⁽³⁾ (miliardë lekë)		PBB e përdorur në planifikim (miliardë lekë)	
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1,555	1,651	1,555	1,650	1,600	1,715	1,555	1,650	1,553	1,654	1,553	1,648

(1) WEO - Tetor 2017; (2) WEO - Prill 2018; (3) WEO - Tetor 2018

Shënim: Vlerat faktike të PBB të vitit 2018 të vlerësuara dhe publikuara nga INSTAT nuk janë relevante për sa i përket zbatueshmërisë ligjore të këtij neni/pike të LOB. Ky nen/pikë sanksionon vetëm limitin e sipërm sa i takon PBB të parashikuar dhe përdorur gjatë planifikimeve të çdo ligji vjetor buxheti (pra, jo më i lartë se sa parashikimi respektiv i FMN). Ndërkohë që PBB faktike (pra, sipas INSTAT) e rezultuar në fund të vitit është informuese sa i takon efektshmërisë së LOB lidhur me "realizimin" e parashikimeve të PBB, dhe veçanërisht eliminimin e devijimeve "optimiste" sistematike (të përsëritura disa vite rresht).

Përcaktimi ligjor (4):

Neni 4/1, pika (1.ç) i LOB sanksionon që në çdo vit buxhetor të planifikuar duhet të përfshihet një kontingjencë e veçantë, prej jo më pak se 0.7 për qind e shpenzimeve totale të buxhetit, për të kompensuar rreziqe potenciale nga luhatjet në kurset e këmbimit ose normat e interesit, me ndikim në nivelin e borxhit.

Zbatimi i ligjit (4):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2018 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2018 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2018**Vlera e Buxhetuar e zërit "Kontingjencë për luhatjet e normave të Interesit, etj."**

Ligj Nr. 109, dt. 30.11.2017	AN. Nr. 1, dt. 26.07.2018	AN. Nr. 2, dt. 19.12.2018
4 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji	4 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji	4 miliardë Lekë ose 0.8% e shpenzimeve totale sipas këtij ligji

Përcaktimi ligjor (5):

Neni 4/1, pika (1.d) i LOB sanksionon që në çdo ligj vjetor fillestar të buxhetit, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, kur rritja reale e Produktit të Brendshëm Bruto, e parashikuar në raportin respektiv "Perspektiva Ekonomike Botërore", të FMN-së, është të paktën 5 për qind, atëherë deficitin i përgjithshëm nuk mund të jetë më i lartë se 2 për qind e Produktit të Brendshëm Bruto, përveç rasteve të rrethanave të jashtëzakonshme, të përcaktuara në shkronjat "a", "b" e "c", të nenit 4/4, të këtij ligji.

Zbatimi i ligjit (5):

Në cdo fazë të hartimit dhe miratimit të ligjeve vjetore të buxhetit për vitin 2018 kjo pikë nuk ka qenë rasti të jetë kufizuese për sa i takon sanksionit ligjor që ajo përcakton, pasi në asnjë nga raportet "Perspektivës Ekonomike Botërore" të FMN-së të publikuar gjatë vitit 2018 nuk parashikohej një rritje reale për vitin 2018 të paktën 5%. Rrjedhimisht, të gjitha ligjet vjetore të buxhetit të hartuara dhe miratuara për vitin 2018 kanë qenë në përputhje me këtë pikë.

Shënim: Kjo pikë ka si synim të ankorojë në mënyrë kundra-ciklike politikën fiskale. Pra, nëse ekonomia parashikohet të rritet "përtej potencialit të natyrshëm" të saj, që në rastin konkret ky prag është kuantifikuar në LOB si "rritja reale e parashikuar nga FMN të paktën 5%", atëherë në këtë rast kjo pikë ankoron politikën fiskale drejt një konsolidimi më të lartë në terma të borxhit publik, duke vendosur një limit direkt mbi deficitin e targetuar në jo më shumë se 2% e PBB. P.sh., një rast hipotetik, ilustrues, nëse do të ndodhte që në një vit të caktuar rritja reale do të ishte 5% dhe nëse deficitin do të ankorohej sipas kësaj pike 2% (maksimumi i lejueshëm në këtë rast), duke supozuar një normë inflacioni (deflator) 3% dhe variablat e tjerë të pandryshuar, atëherë borxhi publik përgjatë vetëm atij viti do të reduktohej me rreth 4 pikë përqindje. Ndërkohë pika (ç) në nenin 4/4 përcakton rastin e kundërt të pikës më sipër, pra përcakton një opsion manovrimi ekspansionist të politikës fiskale për të ndikuar në stabilizimin e ciklit të ekonomisë nëse do të ndodhte një rast ku ekonomia të gjendej "në një pikë tejet të dobët të saj", e cila është kuantifikuar në LOB si "rritje reale e parashikuar nga FMN në 1% ose më e ulët". Por në këtë rast, që të mund të përdoret ky opsion lehtësues për stabilizim kundra-ciklik duhet që gjithashtu të jetë siguruar një farë niveli relativisht i qëndrueshëm i borxhit publik, i cili në këtë pikë të LOB kuantifikohet si niveli poshtë 60% të PBB.

Përcaktimi ligjor (6):

Neni 4/1, pika (1.dh) i LOB sanksionon që në fazat monitoruese të buxheteve faktike, nëse për shkak të rishikimeve të mundshme të PBB-së nominale ose për shkak të ndryshimeve në kurset e këmbimit, që përdoren për vlerësimin e stokut faktik të borxhit publik, rezulton se raporti i borxhit publik ndaj PBB-së nuk është më i ulët, kundrejt nivelit të vitit pararendës, atëherë, si rregull këto devijime duhet të kompensohen në planifikimet e viteve buxhetore pasuese.

Zbatimi i ligjit (6):

Në fund të vitit 2018 niveli i borxhit faktik ka rezultuar më i ulët se sa niveli që shënonte në vitin 2017, specifikisht (deri në këtë moment të përgatitjes së këtij raporti) borxhi në vitin 2017 shënonte 70.1% ndërsa në fund të 2018 shënon 68%. Rrjedhimisht, kjo pikë nuk është relevante për sa i takon planifikimive në buxhetet pasuese.

Shënim: Gjithsesi, kjo pikë nuk është relevante sa i takon përputhshmërisë me LOB për vitin që analizohet aktualisht, konkretisht viti 2018, por ajo ka implikime që duhen adresuar në ligjet e buxheteve të viteve të tjera në vijim nëse ndodh rasti që parashikohet në këtë pikë të LOB.

Përcaktimi ligjor (7):

Neni 4/1, pika (2) i LOB sanksionon që të ardhurat nga privatizimi nuk janë pjesë e procesit të programimit buxhetor. Në rastet e arkëtimit ato përdoren, jo më pak se 50 për qind, për uljen e borxhit publik dhe pjesa tjetër për investime publike. Pas arritjes së nivelit të borxhit publik, sipas përcaktimeve të shkronjës "a", të pikës 1, të këtij neni, përdorimi i të ardhurave të arkëtuara nga privatizimet përcaktohet në ligjin vjetor të buxhetit.

Zbatimi i ligjit (7):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2018 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Së pari, në asnjë ligj vjetor të buxhetit 2018 nuk janë parashikuar të ardhura shtesë nga privatizimet. Së dyti, të ardhurat nga privatizimet të realizuara gjatë vitit 2018 kanë qenë në fakt marxhinale, në vlerën e rreth 0.1 miliard Lekë, por gjithsesi përdorimi i tyre ka qenë në përputhje të plotë me përcaktimet e këtij ligji. Kjo indikohet nga fakti se ndërkohë që programimi në buxhetin fillestar për huamarrjen e brendshme neto ishte rreth 29.9 miliardë Lekë, huamarrja e brendshme faktike në fund të vitit rezulton konsiderueshëm më poshtë në rreth 19.6 miliardë, pra me një diferencë negative prej rreth 10.3 miliardë e cila kapërcen disa herë vlerën e realizuar të privatizimeve dhe rrjedhimisht indikon se të ardhurat prej tyre janë përdorur të gjitha për uljen e borxhit publik, në përputhje me përcaktimet e kesaj pike të LOB.

Përcaktimi ligjor (8):

Neni 4/1, pika (3) i LOB sanksionon që ndryshimet e ligjeve tatimore, me efekte në të ardhurat buxhetore, bëhen një herë në vit, jo më vonë se tre muaj përpara fillimit të vitit të ri fiskal. Ligjet tatimore konsultohen paraprakisht me përfaqësuesit e biznesit dhe grupe të tjera interesi, në strukturat e ngritura për këtë qëllim.

Zbatimi i ligjit (8):

Amendimet e ligjeve tatimore me efekt në të ardhurat e buxhetit për vitin 2018 kanë nisur në fillim të 6-mujorit të dytë 2017. Paketa e ndryshimeve ligjore i është nënshtruar diskutimit dhe marrjes së mendimeve nga Ministrinë e linjës, si dhe nga organizatat përfaqësuese dhe grupet e interesuara të biznesit, duke reflektuar kërkesat dhe sugjerimet e tyre.

Paketa fiskale është miratuar në mbledhjen e Këshillit të Ministrave në tetor dhe është miratuar nga Kuvendi në dhjetor 2018. Efektet e paketës fiskale janë marrë në konsideratë në planifikimin e të ardhurave tatimore të buxhetit 2018, buxhet i cili u miratua pas miratimit të ndryshimeve në paketën fiskale.

Përcaktimi ligjor (9):

Neni 4/1, pika (4) i LOB sanksionon që masa e deficitit buxhetor nuk mund të tejkalojë masën e shpenzimeve kapitale të parashikuara çdo vit në ligjin e buxhetit.

Zbatimi i ligjit (9):

Çdo ligj vjetor i buxhetit hartuar dhe miratuar për vitin 2018 ka qenë në përputhje të plotë me këtë përcaktim ligjor. Tabela më poshtë paraqet me shifra specifike përputhshmërinë e secilit ligj të buxhetit për vitin 2018 me këtë përcaktim të LOB.

Ligjet për Buxhetin e Vitit 2018

Ligj Nr. 109, dt. 30.11.2017		AN. Nr. 1, dt. 26.07.2018		AN. Nr. 2, dt. 19.12.2018	
Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)	Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)	Deficiti i targetuar (miliardë Lekë)	Shpenzimet kapitale të targetuara (miliardë Lekë)
32.4	86.4	32.4	86.7	32.4	84.2

Shënim: Edhe kjo pikë e LOB jep përcaktime ligjore të detyrueshme për fazën planifikuese të buxhetit, ndërkohë që nuk është sanksionuese për rezultatin faktik në mbyllje të vitit. Megjithatë, për informacion mbi efektivitetin e këtij rregulli fiskal, duket qartëse edhe rezultati faktik i fund-vitit 2018 ishte në përputhje të plotë me atë ç'ka synon kjo pikë e LOB, pra mbajtjen e investimeve publike të qeverisë qëndrore jo më pak se sa deficitin buxhetor (huamarrje plus privatizime), rregull i cili njihet ndryshe edhe si "rregulli i artë" i buxhetit. Konkretisht në fund të vitit 2018, deficitin i përgjithshëm buxhetor faktik ishte 26.5 miliardë LEK, ndërkohë që shpenzimet kapitale faktike ishin 78.4 miliardë LEK.

Përcaktimi ligjor (10):

Neni 4/3 sanksionon që në vitet buxhetore, gjatë të cilave mbahen zgjedhjet e përgjithshme, ekzekutimi i deficitit buxhetor të qeverisjes së përgjithshme, përveç rasteve të jashtëzakonshme, të parashikuara në nenin 4/4, të këtij ligji, bëhet në përputhje me përcaktimet e këtij neni si më poshtë:

- a) ekzekutimi i deficitit deri në fund të tremujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 30 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor;*
- b) ekzekutimi i deficitit deri në fund të gjashtëmujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 55 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor;*
- c) ekzekutimi i deficitit deri në fund të nëntëmujorit të parë të vitit buxhetor nuk mund të jetë më i lartë se 80 për qind e deficitit vjetor të përcaktuar në ligjin e buxhetit vjetor.*

Zbatimi i ligjit (10):

Gjatë vitit 2018, nuk janë mbajtur zgjedhje të përgjithshme dhe rrjedhimisht nuk aplikohet përcaktimi ligjor i mësipërm.

8.2 Shtojca 2 – Efektet e paketës fiskale 2018

Masat	Efektet e parashikuar i paketës*	Të ardhura të mbledhura si efekt i masës fiskale	Diferenca Parashikimi/Të ardhura të mbledhura	Diferenca Fakt 2018/Fakt 2017	Faktorët	Efektet
Rritet niveli i akcizës së cigareve për vitin 2018, nga 5750 lekë/1000 fije që ishte parashikuar në kalendar, në 5850 lekë/1000 fije.	+1 miliard lekë	+0.8 miliard lekë	-0.2 miliard lekë	-1 miliard lekë	Ulja e sasisë së importuar të cigareve në masën -250 ton, krahasuar me vitin 2017, si pasojë e rritjes së nivelit të akcizës.	Rënia e të ardhurave në buxhetin e shtetit. Rritja e akcizës për cigaret është një nga politikat e përdorura për frenimin dhe uljen e konsumit të cigareve nga popullata si produkt me efekte negative në shëndet duke rritur çmimin e shitjes së tyre.
Ulet pragu i regjistrimit në skemën e TVSH-së nga 5 milionë lekë, në 2 milionë lekë.	+1 miliard lekë	+0.8 miliard lekë	-0.2 miliard lekë	-	Formalizimi dhe kontrolli i zinxhirit të transaksioneve nga kompanitë e mëdha tek biznesi i vogël	Formalizim të qarkullimit të mallrave dhe shërbimeve dhe një mbulim tërësor të TVSH-së

* Parashikimi i Paketës Fiskale 2018 është projektuar në muajin Tetor 2017.

8.3 Shtojca 3 - Të ardhurat e pushtetit vendor

Problemet e Menaxhimit të Financave Publike (MFP) në nivel vendor nuk janë një fenomen i ri por këto probleme ekzistojnë prej shumë vitesh të shfaqura në mënyra dhe forma të ndryshme. Fragmentimi i pushtetit vendor ka bërë që në një pjesë të konsiderueshme të njësive të qeverisjeve vendore (sidomos në ish komunat) niveli i menaxhimit të financave publike të ishte i ulët. Janë evidentuar dobësi të theksuara në mbledhjen dhe administrimin e të ardhurave, në kryerjen më eficientë të shpenzimeve, në mbajtjen e kontabilitetit publik dhe domosdoshmërisht këto janë shoqëruar me një stok të lartë të detyrimeve të prapambetura. Në këto kushte, menaxhimi i financave vendore ka reflektuar një sistem jo efikas si në rolin kushtetues që kanë njësitë në ofrimin e shërbimeve publike por gjithashtu edhe si kontributor të rëndësishëm të zhvillimit ekonomik dhe infrastrukturor të vendit.

Prandaj, në mbështetje të plotë me planin e veprimit të përcaktuar në Strategjinë Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020, u ndërmorën hapa të thellë në reformimin administrativ dhe financiar të pushtetit vendor në Shqipëri. Në dhjetor të vitit 2015, u miratua ligji “Për vetëqeverisjen vendore”, nëpërmjet të cilit një paketë funksionesh të transferohen nga qeverisja qendore tek ajo vendore sëbashku me mbulimin financiar të tyre si një siguri më tepër për vazhdimësinë e ofrimit të tyre me një cilësi të lartë. Reforma e nisur imponoj ndryshime të rëndësishme edhe në aspektin financiar të qeverisjes vendore duke bërë që tashmë njësitë e reja vendore me shtrirjen e gjërë administrative të kenë edhe burime më të mëdha financiare për tu përdorur. Në këtë kuadër gjithashtu u miratua ligji nr.68, datë 27.04.2017 “Për Financat e Vetëqeverisjes Vendore” i cila ka për qëllim plotësimin dhe mbështetjen financiare e fiskale të reformave të decentralizimit të ndërmarra deri më tani nga Qeveria shqiptare. Reformat në qeverisjen vendore janë fokusuar si në thellimin e decentralizimit fiskal duke riparë të gjithë skemën e të ardhurave të pushtetit vendor, ashtu edhe anën e shpenzimeve publike vendore, pra menxhimin e financave publike në nivel vendor. Është plotësisht në interes të zhvillimit që reformat në këtë drejtim filluan pikërisht nga menaxhimi financiar në nivel vendor, pasi u krijuan kushtet e favorshme ligjore dhe humane që në vitet e ardhshme të kemi një decentralizim fiskal real për qeverisjen vendore. Në këto kushte, është punuar ngushtësisht me njësitë e vetëqeverisjes vendore me qëllim jo vetëm me plotësimin e kuadrit nënligjor por gjithashtu edhe në drejtim të implementimit sa më të suksesshëm nga NJVQV-të. Në këtë kuptim **disa prej arritjeve në realizimin e buxhetit faktik 2018** paraqiten si mëposhtë:

- ✓ Miratimi i udhëzimeve të procedurave standarte për përgatitjen e programit buxhetor afatmesëm të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe të monitorimit të buxhetit vendor;
- ✓ Unifikimi i procedurave të hartimit të projektbuxhetit afatmesëm në të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore;
- ✓ Hartimi i udhëzimeve vjetore për përgatitjen e buxhetit vendor në përputhje me nevojat për informacion që kanë NJVQV-të në secilën fazë të përgatitjes së PBA-së;
- ✓ Buxhetimi mbi bazën e programeve buxhetore të standartizuara në të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore, organizimin e shpenzimeve sipas funksioneve;
- ✓ Përdorimi i një instrumenti të ri për planifikimin financiar dhe hartimin e programit buxhetor afatmesëm që standardizon mënyrën e paraqitjes së informacionit buxhetor;
- ✓ Është realizuar studimi në lidhje me shtesën e fondeve për edukatorët dhe personelin ndihmës në arsimin parashkollor me qëllim rritjen e cilësisë së këtij shërbimi në nivel vendor.

- ✓ Të gjitha njësitë vendore janë asistuar drejtpërdrejt nga personeli i MFE në procesin e implementimit të risive që solli udhëzimi i përgatitjes së projektbuxhetit afatmesëm 2019-2021.
- ✓ Zhvillimi i seancave periodike degjimore dhe konsultative midis qeverisë qendrore e asaj vendore;

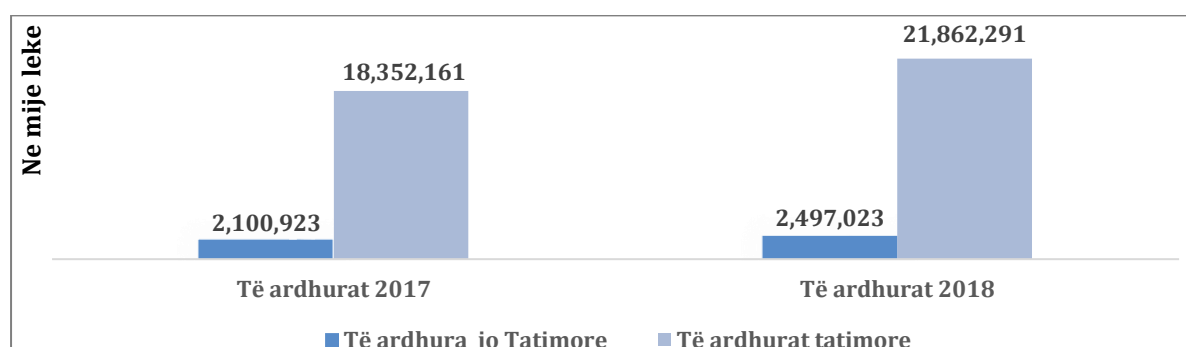
Vazhdimi i këtyre masave për vitin 2019, dhe në vazhdim, rrisin autonominë financiare dhe për rrjedhojë më shumë fonde për njësitë e vetëqeverisjes vendore, garantojnë më shumë parashikueshmëri, stabilitet dhe transparencë të buxheteve vendore dhe njëkohësisht disiplinë financiare dhe mirëmenaxhim të financave publike në nivel vendor..

8.3.1 Të ardhurat e Pushtetit Vendor dhe kapaciteti fiskal

Burimet e të ardhurave të pushtetit vendor mbështeten në përcaktimet ligjore të ligjit nr. 9632, datë 30.06.2018 “Për sistemin e taksave vendore” i ndryshuar dhe ligjin nr. 68, datë 27.01.2017 “Për vetëqeverisjen vendore”. Të ardhurat e pushtetit vendor gjatë dekadës së fundit janë prekur nga shumë ndryshime ligjore për taksat dhe tarifave vendore, të cilat kanë ndikuar në ndryshime të vazhdueshme të të ardhurave për njësitë e vetëqeverisjes. Po ashtu ndryshimet kanë patur efekte edhe sa i përket administrimit të taksave dhe tarifave vendore duke e detyruar administratën tatimore vendore në shumë raste të përshtatet me një ambient të ndryshëm fiskal.

Në këndvështrimin e shpenzimeve publike janë bërë përpjekje të vazhdueshme për rritjen e disiplinës buxhetore dhe financiare. Thellimi dhe konolidimi i decentralizimit fiskal vendor jo vetëm ka rritur fondet për punë dhe shërbime publike por ka imponuar edhe një përmirësim të menaxhimit financiar në nivel vendor. Në këtë këndvështrim është bërë e mundur hartimi i një sërë udhëzimesh standarte sic janë udhëzimi nr. 23, datë 30.07.2018 “Për procedurat standarde të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm të njësisve të vetëqeverisjes vendore” dhe udhëzimin nr. 22, datë 30.07.2018 “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit të njësisve të vetëqeverisjes vendore”.

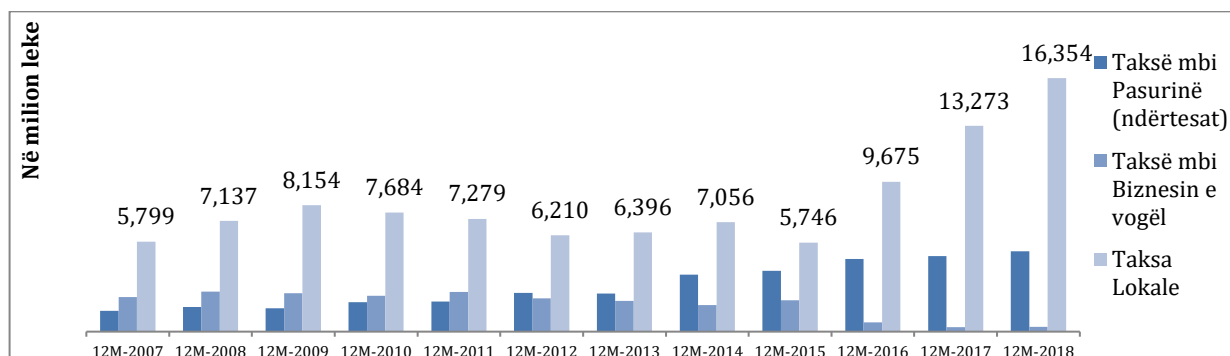
Grafiku 40 Të ardhurat vendore për periudhën 2017 - 2018

Për vitin 2018, njësitë e qeverisjes vendore në shkallë kombëtare kanë mbledhur të ardhura (tatimore dhe jo-tatimore) në masën 21.863 milionë lekë, shifër kjo që është 3.251 milionë lekë më shumë ose gati 19 për qind më e lartë se vlera e të ardhurave të mbledhura gjatë vitit 2015.

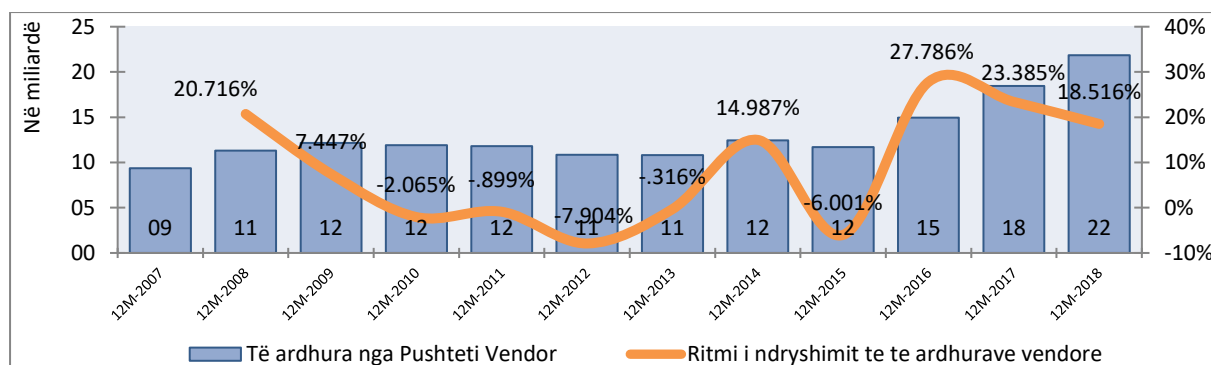
Grafiku 41 Të ardhurat sipas burimit, për njësitë e qeverisjes vendore

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Ndër vite të ardhurat e pushtetit vendor kanë pësuar ndryshime si në vlerë ashtu edhe në strukturën e burimit të këtyre të ardhurave. Të ardhurat që siguron pushteti vendor nga taksat lokale janë ato që zënë pjesën më të madhe ose 75% të shumës totale të këtyrë të ardhurave. Kjo konfirmon edhe një herë që procesi i decentralizimit kryesisht pas vitit 2016 e në vazhdim ka dhënë një efekt shumë të madh duke bërë që njësitë e vetëqeverisjes vendore të mbledhin më shumë dhe sigurisht të ofrojnë më shumë shërbime cilësore. Parë në këtë këndvështrim, rritja e efektshmërisë së mbledhjes së taksave nga pushteti vendor bën që ato të sigurojnë një nivel më të lartë pavarësie financiare dhe gjithashtu kjo tregon që tashmë për pushtetin vendor ka nisur një periudhë e re menaxhimi financiar. Gjithashtu, duke ju referuar totalit të këtyrë të ardhurave tendencat rritëse janë qartazi të evidentueshme, ku pothuajse të gjithë zërat përbërës të të ardhurave vendore janë në rritje me përjashtim të taksës mbi mbiznesin e vogël. Kjo rritje e konsiderueshme në të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor i referohet kryesisht rritjes që vjen nga taksat lokale.

Grafiku 42 Të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor

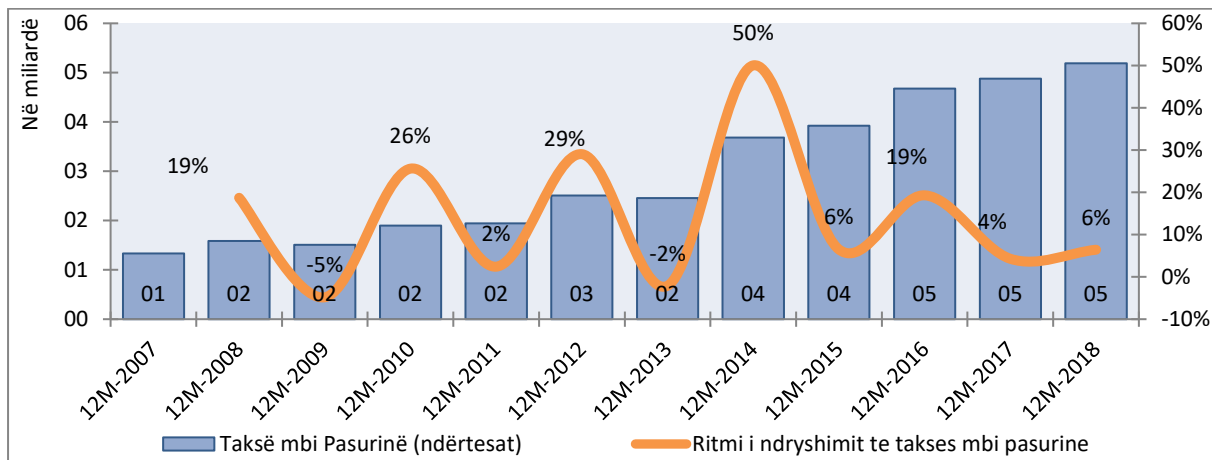

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Taksa mbi pasurinë përbën një burim të rëndësishëm të të ardhurave të njërive vendore. Sipas treguesve fiskal taksa mbi pasurinë përbën rreth 24% e totalit të të ardhurave që sigurojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore në vitin 2018. Ndër vite ashtu si paraqitet edhe në grafikun e mëposhtëm kjo taksë ka qënë në luhatje të vazhdueshme me ulje dhe ngritje nga viti në vit. Në këtë kuptim vëme re që ky ndryshim reflektohet qartë me një rritje të konsiderueshme nga viti 2013 në vitin 2014 me rreth 50% të shumës së mbledhur, rënie me 6% në vitin 2015 dhe rikthim tek rritja me 19% në vitin 2016 e me tej një rritje konstante vjetore në rreth 6% deri në vitin 2018. Në raport me vitin 2017 gjatë vitit 2018 janë mbedhur rreth 314 milion lekë më shumë të ardhura nga taksa mbi pasurinë nga ana e pushtetit vendor. Kjo tregon rritjen e përgjegjshmërisë në mbledhjen e kësaj takse nga pushteti

vendor dhe gjithashtu uljen e numrit të familjeve që më parë nuk paguanin këtë taksë si pasojë e informalitet të ndërtimit.

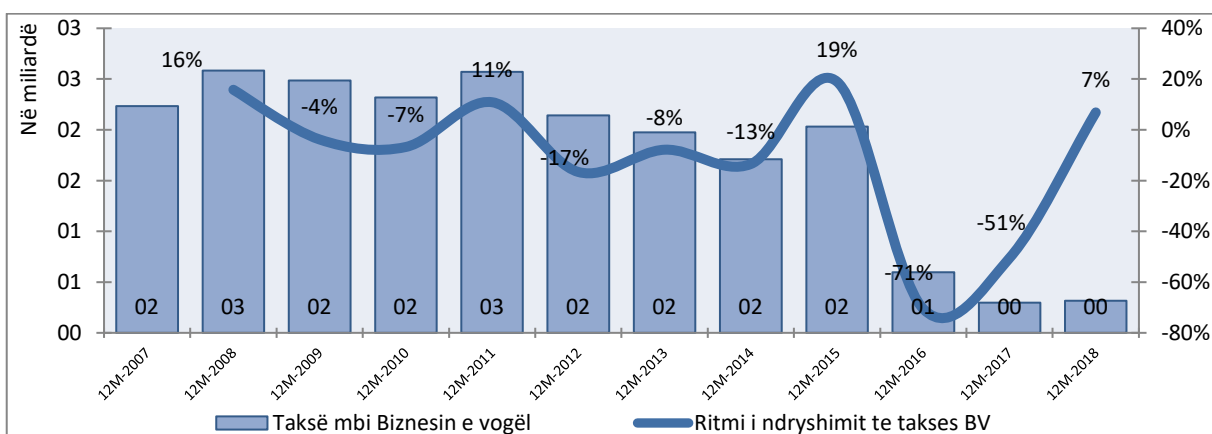
Grafiku 43 të ardhurat nga taksë mbi pasurinë

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Taksa e biznesit të vogël është një taksë e ndarë nga e cila pushteti vendor ka përfituar në mënyrë konstante një shumë ndër vite. Prandaj vërehet qartë që shuma e përfituar nga pushteti vendor ndër vite ka ndryshime të vogla që nuk kanë ndikuar buxhetin vendor. Në buxhetin e vitit 2016 u reduktua përqindja që përfitonte pushteti vendor nga Taksa e Biznesit të Vogël dhe kjo paraqitet qartë edhe në grafikun e mëposhtëm ku të ardhurat nga kjo taksë u reduktuan me 71% në raport me vitin 2015. Gjatë vitit 2018, pushteti vendor nga kjo taksë ka përfituar një vlerë 316 milion lekë ose pothuajse në të njëjtin nivel me një vit më parë. Në kushtet kur pesha që zë ky burim i të ardhurave për njësitë e vetëqeverisjes vendore është shumë e vogël edhe ndryshimi i tij sigurisht që nuk afekton ndjeshëm politikën fiskale të pushtetit vendor.

Grafiku 44 të ardhurat nga taksë e biznesit të vogël

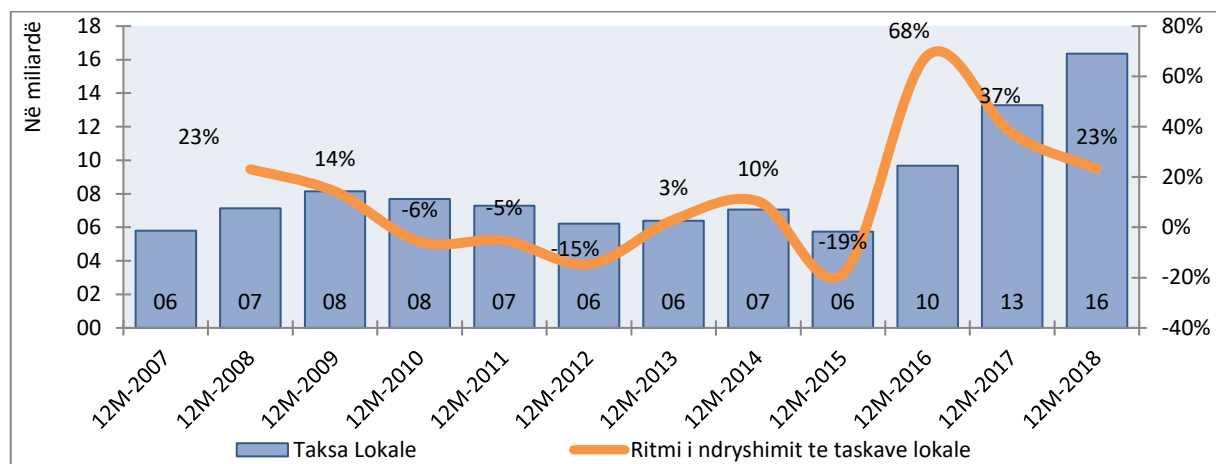

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)

Të ardhurat nga taksat lokale janë zëri më i rëndësishëm i të ardhurave të pushtetit vendor. Prandaj duke ju referuar vlerave faktike të buxhetit 2018 ky zë në totalin e të ardhurave vendore rreth 75% të tyre. Në këtë mënyrë për sa paraqitet në grafikun e mëposhtëm në raport me vitin 2017 të ardhurat e mbledhura nga pushteti vendor në vitin 2018 janë rreth 3.1 miliard lekë më shumë. Kjo rritje e konsiderueshme është pasqyrë e qartë e reformës së suksesshme administrativo-territoriale e cila ka bërë të mundur që me bashkitë e reja efektiviteti e mbledhjes të taksave lokale të rritet dhe njësitë në kushtet e administrimit të një territori më të madh të zotërojnë më shumë burime për të ardhura

e më shumë mundësi për investime. Parë edhe në kënvështrimin e trendit të rritjes në vite të këtij burimi të të ardhurave vihet re që nga viti në vit ky trend ka qëndruar në një rritje konstante prej rreth 3 miliardë lekë më shumë se një vit më parë.

Grafiku 45 Të ardhurat nga taksat lokale

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2019)